

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

8. SINIF
DERS KİTABI

YAZARLAR

Kadir ACAR
Seyit Enes GENÇ

DEVLET KİTAPLARI
Ankara, 2025

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI NO : 9231
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ NO : 1917

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör

Hatice Tuncer UÇAR

Dil Uzmanı

Sibel TOK

Program Geliştirme Uzmanı

Mustafa ÇALIŞKAN

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Ahmet CANSIZ

Rehberlik Uzmanı

Murat UZUNOĞLU

Görsel Tasarımcılar

Hakan ÖZTÜRK

Okan HAYDAROĞLU

ISBN 978-975-11-7741-4

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 28/12/2023 tarih ve 118 sayılı Kurul kararı ile 2024 - 2025 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süre ile Ders Kitabı olarak kabul edilmiştir.

Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması ders kitabından yayınevi ve yazarın sorumluluğunu kaldırmaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

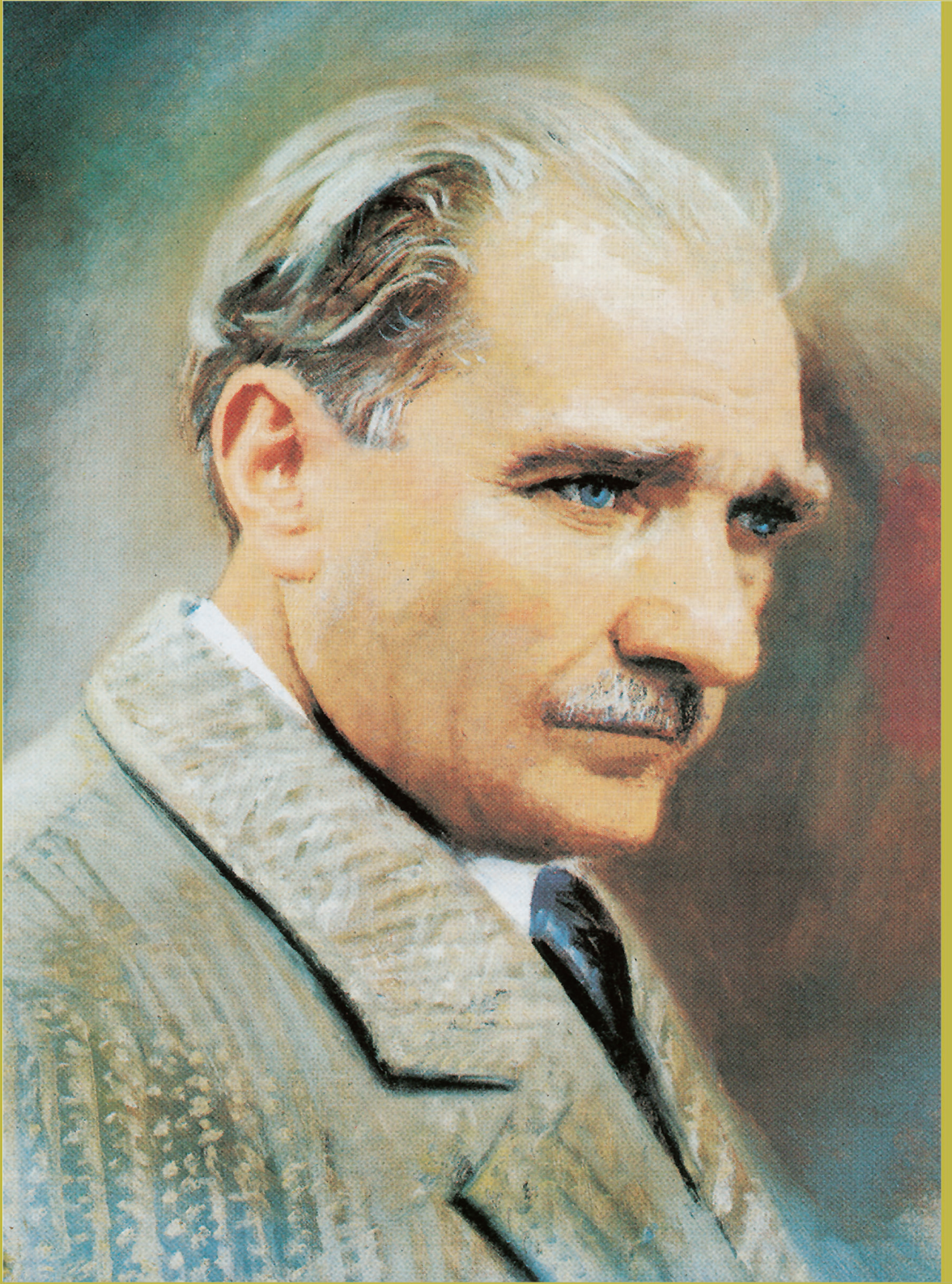
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyen dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaî bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ORGANİZASYON ŞEMASI	8
KISALTMALAR DİZİNİ	9
1. ÜNİTE	10
KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM	11
I. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL KONULARI	12
1. Tevhit	13
2. Risalet	16
3. Ahiret	18
II. KUR'AN-I KERİM'İN MESAJINI ANLIYORUM	21
1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Yakub, Hz. Yusuf	21
2. Sureleri Tanıyorum: Hucurat Suresi	31
3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum: Neml 19	37
4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: İslam, Takva, Sabır, Sulh	41
Ünite Değerlendirme Soruları	46
2. ÜNİTE	50
KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA	51
I. OKUNACAK SURE VE AYETLER	78
1. Furkan Suresi	78
2. Hucurat Suresi	68
3. Rahman Suresi	64
4. Cuma Suresi	58
5. Nebe Suresi	55
II. TECVİT BİLGİSİ	79
1. İdgamlar	79
1.1. İdgam-ı Mea'l-gunne	79
1.2. İdgam-ı Bila-gunne	81
2. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri	82
3. Ra'nın Hükümleri	86
4. Vakıf, İbtida, Vasıl ve İşaretleri	90
5. Secde Ayetleri ve İşareti	96
III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI	99
1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum	99
2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum	100
3. Ayetelkursi ve Anlamını Öğreniyorum	101
Ünite Değerlendirme Soruları	103
SÖZLÜK	107
CEVAP ANAHTARI	111
KAYNAKÇA	112
GÖRSEL VE GENEL AĞ KAYNAKÇASI	114
Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası	115
Türk Dünyası Haritası	116

ORGANİZASYON ŞEMASI

Ünite sayısı → 1. ÜNİTE

Ünite karekodları →

Ünite Pdf Dosyası 10 Ünite Özet Sunusu

Ünite adı → KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

Ünite içeriği →

Ünite hazırlık soruları →

Ünite başlığı → 1. ÜNİTE

Motivasyon sorusu → Kur'an-ı Kerim mealinin fihrist kısmını inceleyiniz. Ayetlerde yer alan konu başlıklarından beş tanesini söyleyiniz.

Ünite metni → Kur'an-ı Kerim Allah (cc)* tarafından Cibrail (a.s.)* aracılığıyla son peygamber Hz. Muhammed'e (sav)** indirilen kitaptır. O, Mushaf'ta yazılan, tevatür yoluyla değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ile ibadet edilen, Arapça bir kelimadır. Fatıha suresiyle başlayıp Nas suresiyle biten ve başkalarının benzerini getirmekten aciz kaldığı son ilahi kitaptır.¹ Kur'an-ı Kerim'de bu durum "De ki: Ant olsun, insanlar ve cinler bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar yine onun benzerini getiremezler."² ayetiyle ifade edilir.

Konu görseli →

Ünite etkinliklik alanı →

Ünite dipnotları →

Ünite içeriği →

Ünite hazırlık soruları →

Ünite başlığı → 1. ÜNİTE

Motivasyon sorusu → Kur'an-ı Kerim mealinin fihrist kısmını inceleyiniz. Ayetlerde yer alan konu başlıklarından beş tanesini söyleyiniz.

Ünite metni → Kur'an-ı Kerim Allah (cc)* tarafından Cibrail (a.s.)* aracılığıyla son peygamber Hz. Muhammed'e (sav)** indirilen kitaptır. O, Mushaf'ta yazılan, tevatür yoluyla değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ile ibadet edilen, Arapça bir kelimadır. Fatıha suresiyle başlayıp Nas suresiyle biten ve başkalarının benzerini getirmekten aciz kaldığı son ilahi kitaptır.¹ Kur'an-ı Kerim'de bu durum "De ki: Ant olsun, insanlar ve cinler bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar yine onun benzerini getiremezler."² ayetiyle ifade edilir.

Konu görseli →

Ünite etkinliklik alanı →

Ünite dipnotları →

Ünite başlığı → KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Ünite içeriği →

Ünite hazırlık soruları →

Ünite başlığı → 1. ÜNİTE

Motivasyon sorusu → Kur'an-ı Kerim mealinin fihrist kısmını inceleyiniz. Ayetlerde yer alan konu başlıklarından beş tanesini söyleyiniz.

Ünite metni → Kur'an-ı Kerim Allah (cc)* tarafından Cibrail (a.s.)* aracılığıyla son peygamber Hz. Muhammed'e (sav)** indirilen kitaptır. O, Mushaf'ta yazılan, tevatür yoluyla değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ile ibadet edilen, Arapça bir kelimadır. Fatıha suresiyle başlayıp Nas suresiyle biten ve başkalarının benzerini getirmekten aciz kaldığı son ilahi kitaptır.¹ Kur'an-ı Kerim'de bu durum "De ki: Ant olsun, insanlar ve cinler bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar yine onun benzerini getiremezler."² ayetiyle ifade edilir.

Konu görseli →

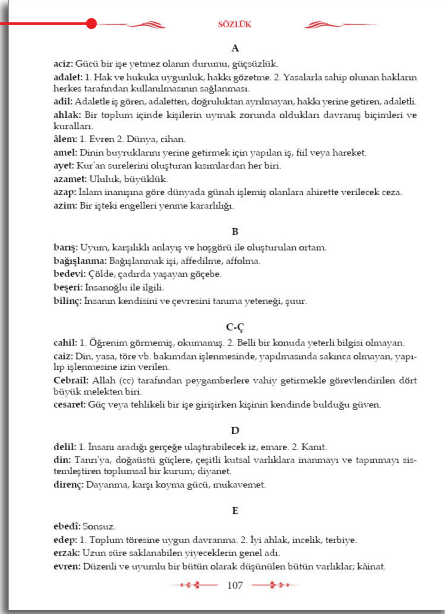
Ünite etkinliklik alanı →

Ünite dipnotları →

Ünite başlığı → KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Ünite içeriği →

Ünite hazırlık soruları →

ETKİNLİK BAŞLIKLARI

Kitabınızda işlenen konunun daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunacak çeşitli etkinlikler yer almaktadır.

Yorumlayalım

Bilgi Kutusu

Paylaşalım

Sıra Sizde

Dinleyelim

Yazalım

Araştıralım

Takip Edelim

Dikkat Edelim

Tartışalım

Okuyalım

Kitap genelinde

- ◆ Kısaltmalarda Türk Dil Kurumu Kısaltmalar Dizini,
- ◆ Konu ve kazanımlar ele alınırken Ortaokul-İmam Hatip Ortaokulu Kur'an-ı Kerim Dersi (5-8. Sınıflar) Öğretim Programı,
- ◆ Kavramlar, ayet ve sure isimlerinin yazımında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu,
- ◆ Ayet meallerinde Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları kullanılmıştır.

KISALTMALAR

as : Aleyhisselam

bk. : bakınız

cc : Cellecelalüh

çev. : çeviren

DİB : Diyanet İşleri Başkanlığı

ed. : editör

haz. : hazırlayan

H.z. : Hazreti

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

sav : Sallallahü aleyhi vesellem

TDK : Türk Dil Kurumu

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

ts. : tarihsiz

vd. : ve diğerleri

1. ÜNİTE

Ünite Pdf Dosyası

Ünite Özet Sunusu

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

Neler Öğreneceğiz?

- Kur'an-ı Kerim'in temel konularını,
- Hz. Yakub, Hz. Yusuf kıssalarının temel özelliklerini,
- Hucurat suresinin genel özelliklerini,
- Neml suresinin 19. ayetinde yer alan duanın anlamını,
- İslam, takva, sabır, sulh kavramlarının anlamlarını öğreneceğiz.

Ünitemize Hazırlanalım

1. Kur'an-ı Kerim'de yer alan temel konular nelerdir?
2. Hz. Yusuf hakkında neler biliyorsunuz?
3. Toplum açısından faydalı olan ve Kur'an-ı Kerim'de de bahsedilen ahlaki ilkeler hakkında neler söyleyebilirsiniz?
4. Bildiğiniz bir duayı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
5. İslam, takva, sabır ve sulh kavramları sizin için ne ifade ediyor?

I. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL KONULARI

Kur'an-ı Kerim mealinin fihrist kısmını inceleyiniz. Ayetlerde yer alan konu başlıklarından beş tanesini söyleyiniz.

Kur'an-ı Kerim Allah (cc)* tarafından Cebrail (as)** aracılığıyla son peygamber Hz. Muhammed'e (sav)*** indirilen kitaptır. O; Mushaflarda yazılan, tevatür yoluyla değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ile ibadet edilen, Arapça bir kelimadır. Fatiha suresiyle başlayıp Nas suresiyle biten ve başkalarının benzerini getirmekten aciz kaldığı son ilahi kitaptır.¹ Kur'an-ı Kerim'de bu durum **"De ki: Ant olsun, insanlar ve cinler bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar yine onun benzerini getiremezler."**² ayetiyle ifade edilir.

Görsel 1.1: Kur'an-ı Kerim Allah (cc) tarafından gönderilen muciz bir kelimadır.

Kur'an-ı Kerim, Allah (cc) tarafından gönderilen evrensel bir kitaptır. İnsanları doğru yola ileten bir hidayet rehberidir. Ona uyanlar, saygı gösterenler kurtuluşa erer. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de **"... O Peygamber'e inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nura (Kur'an'a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır."**³ ayetiyle vurgulanır. İnsanların kurtuluşa ermesi için Kur'an-ı Kerim'i okuması, okuduklarını

Bilgi Kutusu

Kur'an-ı Kerim'in özelliklerinden bazıları şunlardır:

1. Vahiy yoluyla gönderilen son ilahi kitaptır.
2. Kur'an-ı Kerim'in dili Arapçadır.
3. Ayet, sure ve cüzlerden oluşur.
4. Kıyamete kadar hükmü sürecek tek ilahi kitaptır.

* (cc): "Cellecelalüh." ifadesinin kısaltmasıdır. Anlamı "azameti yüce ve ulu olan" demektir. Allah (cc) lafzı ve O'nun (cc) isimlerinden birinin zikredildiği yerde kullanılan saygı ifadesidir.

** (as): "Aleyhisselam." ifadesinin kısaltmasıdır. Anlamı "Allah'ın (cc) selamı üzerine olsun." demektir. Peygamberler ve dört büyük melekten biri anıldığında söylenen saygı ifadesidir.

*** (sav): "Sallallahü aleyhi vesellem." ifadesinin kısaltmasıdır. Anlamı "Allah'ın (cc) selamı onun üzerine olsun." demektir. Hz. Muhammed'in (sav) adı anıldığında kullanılan saygı ifadesidir.

1 bk. Abdulhamit Birişik, "Kur'an" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2002), 26/383.

2 İsra suresi, 88. ayet.

3 Araf suresi, 157. ayet.

anlaması ve hayatına uygulaması gerekir. Kur'an-ı Kerim'de insanları ilgilendiren pek çok konu yer alır. Kur'an-ı Kerim'in temel konularından birkaçı tevhit, risalet ve ahirettir.

Yorumlayalım

...
İbret olmaz bize, her gün okuruz ezber de!
Yoksa, bir maksat aranmaz mı bu âyetlerde?
Lâfzı muhkem yalınız, anlaşılan Kur'ân'ın:
Çünkü kaydında değil, hiçbirimiz manânın:
Ya açar Nazm-ı Celîl'in, bakarız yaprağına;
Yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına.
İnmemiştir hele Kur'ân, bunu hakkıyla bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!

(Mehmet Âkif ERSOY, *Safahat*, 158-159.)

Şiirde Kur'an-ı Kerim' in hangi yönüne dikkat çekilmektedir? Yorumlayınız.

1. Tevhit

Sözlükte “tek ve bir olmak” anlamına gelir. Vahd (vahdet) kökünden türeyen tevhit “bir şeyin bir ve tek olduğunu kabul etmek”tir. Terim olarak tevhit Allah'ın (cc) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bir olduğuna inanmak ve bu inanca uygun olarak yalnızca O'na kulluk etmektir.⁴ Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e (sav) kadar tüm peygamberlere gelen ortak mesaj tevhitir. Allah (cc), bu konuda Kur'an-ı Kerim'de “Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere ‘Şüphesiz, benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse bana ibadet edin.’ diye vahyetmişizdir.”⁵ buyurur. Bütün peygamberler de insanları Allah'tan (cc) başka ilah olmadığına inanmaya çağırır. Allah'ın (cc) tekliği konusunda Hz. Muhammed (sav) de “Benim ve benden önceki peygamberlerin yaptığı en faziletli dua şudur: ‘Allah'tan başka ilah yoktur, O her bakımdan tektir, ortağı ve benzeri yoktur.’”⁶ buyurur.

Kur'an-ı Kerim'de tevhit inancı ile ilgili birçok ayet bulunur. Allah'tan (cc) başka ilah olmadığı şahitlerle birlikte desteklenerek açıkça ifade edilir. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de “Allah, melekler ve ilim sahipleri O'ndan başka ilah olmadığına adaletle şahitlik ettiler. O'ndan başka ilah yoktur. O mutlak güç sahibidir, hüküm ve

الْوَاحِدُ

Görsel 1.2: Allah'ın (cc) isimlerinden eşi, benzeri, örneği ve ortağı bulunmayan, parçalara bölünmeyen, tek olan anlamına gelen “el-Vahid” isminin hattı.

4 bk. Mevlüt Özler, “Tevhid”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 41/18.

5 Enbiya suresi, 25. ayet.

6 İmam Malik, Muvatta, Hac, 81.

hikmet sahibidir.”⁷ ayetiyle belirtilir. Allah’ın (cc) her şeyi yaratan, her şeye gücü yeten tek ilah olduğu da ayetlerle vurgulanır. Kur’an-ı Kerim’de bu duruma **“İşte sizin Rabbiniz Allah. O’ndan başka hiçbir ilah yoktur. O her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise O’na kulluk edin. O her şeye vekil (her şeyi yöneten, görüp gözeten)dir.”⁸** ayetiyle dikkat çekilir.

Paylaşalım

Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

“De ki: O, Allah’tır, tektir.”

“Allah Sameddir. (Her şey O’na muhtaçtır, o, hiçbir şeye muhtaç değildir.)”

“Doğurmamış ve doğmamıştır.”

“O’nun hiçbir dengi yoktur.”

(İhlas suresi, 1-4. ayetler.)

İhlas suresinde Allah’ın (cc) hangi özelliklerinden bahsedilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Tevhit inancına göre Allah’tan (cc) başka bir yaratıcının olduğuna inanmak veya birden fazla yaratıcıya inanmak şirktir. Allah’ın (cc) zatında, sıfatlarında, fiillerinde veya ibadet edilmesinde O’na ortak koşmak da şirktir.⁹ Tevhit inancı birden fazla tanrı anlayışına sahip olan her türlü düşünceyi reddeder. Bunun belirgin ifadelerinden birisi de Fatiha suresinde şu ayette yer alır: **“(Allah’ım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.”¹⁰**

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Görsel 1.3: Fatiha suresi 5. ayeti “İyyâke na’budü ve iyyâke nesteîn” hat örneği.

Yorumlayalım

“Eğer yerde ve gökte Allah’tan başka ilahlar olsaydı kesinlikle ikisinin de düzeni bozulurdu. Demek ki arşın Rabbi Allah, onların nitelemelerinden uzaktır, yücedir.”

(Enbiya suresi, 22. ayet.)

Verilen ayette yaratıcının tek olduğu hangi ifadelerle açıklanmıştır? Yorumlayınız.

⁷ Al-i İmran suresi, 18. ayet.

⁸ Enam suresi, 102. ayet.

⁹ bk. Mustafa Sinanoğlu, “Şirk”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2010), 39/193.

¹⁰ Fatiha suresi, 5. ayet.

İslam'a girmek isteyen bir kimsenin yapması gereken ilk şey kelimeitevhit veya kelimeişehadet içtenlikle benimsemesi ve bunu söz ile ifade etmesidir. Kelimeitevhidi söyleyen her Müslüman, Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine olan inancını ifade eder. Bunu benimseyen kişi Allah'tan (cc) başka ilah olmadığına, Hz. Muhammed'in (sav) O'nun peygamberi olduğuna iman eder. Böylece her Müslüman Allah'ın (cc) varlığını ve birliğini dile getirirken O'na hiçbir şekilde ortak koşmayacağını sözünü verir.

Görsel 1.4: Kelimeitevhit: "La ilāhe illallah Muhammedür rasulüllāh." hat örneği.

Kelimeitevhit ile kelimeişehadet içerik olarak aynıdır. Kelimeişehadet İslam'ın beş temel esastan ilki olup "tanıklık etmek" anlamına gelir. Dinî bir terim olarak kişinin, Allah'tan (cc) başka ilah bulunmadığına, Hz. Muhammed'in (sav) O'nun kulu ve elçisi olduğuna gönülden inanıp bunu da sözle ifade etmesidir.¹¹ anlamına gelir. Kelimeişehadetin Arapçası: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ tür.

Tevhit inancına sahip her Müslüman sadece Allah'a (cc) boyun eğer. O'ndan başka hiçbir şeye kulluk etmez. Müslümanlar tüm ibadetlerini yalnızca Allah (cc) rızası için yapar.

Görsel 1.5: Kelimeişehadet: "Eşhedü ellâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve rasûlüh" hat örneği.

¹¹ bk. İlyas Çelebi, "Kelime-i Şehadet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2019), Ek-2/36.

Yazalım

Kur'an-ı Kerim mealinden tevhit inancı ile ilgili ayetler bulunuz. Bulduğunuz ayetleri örnekteki gibi yazınız.

- “Allah kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayandır. Diridir, kayyumdur.”
(Al-i İmran suresi, 2. ayet.)
-
-
-

2. Risalet

Sözlükte risalet “nübüvvet, peygamberlik, nebilik, elçilik” gibi anlamlara gelir. Risalet Allah'ın (cc) gönderdiği vahiyleri, emir ve yasakları alıp insanlara dinin gerçeklerini duyurma; söz, tutum ve davranışlarıyla açıklama makamı olarak tanımlanır.¹² Risalet ile görevlendirilen kişilere peygamber denir. Peygamber haber getiren elçidir. Kur'an-ı Kerim'de peygamber yerine nebi ve resul kelimeleri de kullanılır.¹³

Peygamberler Allah'tan (cc) aldıkları vahiyleri insanlara duyurur ve uygulamalı olarak açıklar. Peygamberlik kişisel çabalarla elde edilen bir makam değil, ilahi bir seçimdir. Allah (cc) kendisine peygamberlik vereceği kişileri insanlara örnek olabilecek kişiler arasından seçer. O, peygamberleri insanlar arasından seçerek onların daha kolay anlaşılmasını amaçlar. Kur'an-ı Kerim'de bu durum “Onlara bir ayet geldiği zaman ‘Allah elçilerine verilecek bir benzeri bize de verilmeye kadar asla inanmayacağız.’ derler. Allah elçilik görevini kime vereceğini çok iyi bilir...”¹⁴ ayetiyle açıklanır.

Görsel 1.6: Allah'ın (cc) Resülü anlamında “Resulullah” hat örneği.

Bilgi Kutusu

Peygamberlerin Özellikleri

- * Vahiy almak ve tebliğ etmek
- * Beşerî niteliklere sahip olmak
- * Doğru sözlü ve güvenilir olmak
- * Allah (cc) tarafından seçilmiş olmak
- * Günah işlemekten korunmuş olmak

(bk. Yusuf Şevki Yavuz, “Peygamber”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2007), 34/259-260.)

12 bk. Mehmet Sürmeli vd., *Dini Terimler Sözlüğü*, ed. Ahmet Nedim Serinsu (Ankara: MEB Yayınları, ts.) “risalet”, 287.

13 bk. Yusuf Şevki Yavuz, “Peygamber”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2007), 34/257.

14 Enam suresi, 124. ayet.

Peygamberler içinde yaşadıkları toplumun bir üyesidir. Onların da tüm insanlar gibi ihtiyaçları ve sorumlulukları vardır. Diğer insanlardan tek farkları Allah'tan (cc) vahiy almalarıdır. Kur'an-ı Kerim'de **"De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım. Fakat bana ilahınızın yalnızca bir tek ilah olduğu vahyediliyor..."**¹⁵ buyrulur. Peygamberler Allah'tan (cc) aldığı vahyi içinde yaşadığı toplumun dili ile insanlara tebliğ ederler. Bu durum insanlar tarafından vahyin anlaşılmasında, kabul edilip uygulanabilmesinde büyük kolaylıklar sağlar. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de **"Biz her peygamberi ancak kendi kavminin diliyle gönderdik ki onlara (Allah'ın emirlerini) iyice açıklasın..."**¹⁶ ayetiyle açıklanır. Peygamberler içinde yaşadıkları toplumlara dinin nasıl yaşanacağını, ibadetlerin nasıl yapılacağını ve nasıl ahlaklı bir insan olunabileceğini yaşayarak gösterir.

Kur'an-ı Kerim'de Allah (cc) tarafından tebliğ ile görevlendirilen ancak isimleri bildirilmeyen birçok peygamberin bulunduğu ifade edilir.¹⁷ Bazı peygamberlere kitap verildiği bazılarına ise verilmediği bildirilir. Allah'ın (cc) kendisine vahyettiği şeyleri öğrenip olduğu gibi insanlara aktaran, onları vahye inanmaya ve itaat etmeye çağıran peygamberlere nebi denir.

Nebi kelimesinin çoğulu enbiyadır. Resul ise Allah (cc) tarafından kendisine yeni bir kitap verilen; insanları hak dine çağırmakla, dinî ve toplumsal hayatı Allah'ın (cc) emirlerine göre düzenlemekle görevli peygamberlere denir. Bununla birlikte nebi ve resul kavramları Kur'an-ı Kerim'de eş anlamlı olarak da kullanılır.¹⁸ Kur'an-ı Kerim'de Hz. Muhammed'in (sav) hem nebi hem de resul olduğu vurgulanır. O nebilerin ve resul-lerin sonuncusudur.¹⁹

Bilgi Kutusu

İlahi kitaplar ve gönderildiği peygamberler:

- * Tevrat - Hz. Musa
- * Zebur - Hz. Davud
- * İncil - Hz. İsa
- * Kur'an-ı Kerim - Hz. Muhammed (sav)

Yazalım

Allah'ın (cc) insanlara peygamber göndermesinin sebepleri nelerdir? Aşağıdaki boşluklara örnekteki gibi yazınız.

➤ İnsanlara yol göstermektir.

➤

➤

➤

¹⁵ Fussilet suresi, 6. ayet.

¹⁶ İbrahim suresi, 4. ayet.

¹⁷ bk. Mümin suresi, 78. ayet.

¹⁸ bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 277.

¹⁹ bk. Ahzab suresi, 40. ayet.

3. Ahiret

Sözlükte ahiret “dünya hayatındaki amellerin, söz, davranış ve eylemlerin sonuçlarının alınacağı ve değerlendirileceği zaman” anlamına gelir.²⁰ İslam’ın inanç esasları arasında yer alır. İman eden kişi, ahirette dünya hayatından sonra yeniden diriltileceğine, dünyada yaptığı iyilik ve kötülüklerin karşılığını göreceğine inanır. Kur’an-ı Kerim’deki birçok ayette Allah’a (cc) iman ile ahiret gününe iman bir arada geçer.²¹

İnsanların yaptıklarının öldükten sonra kendilerine gösterileceği Kur’an-ı Kerim’de “İnkâr edenler kesinlikle öldükten sonra diriltilmeyeceklerini iddia ettiler. De ki: Hiç de öyle değil, Rabbime ant olsun, mutlaka diriltileceksiniz, sonra da yaptıklarınız size elbette haber verilecektir. Bu, Allah’a kolaydır.”²² ayetiyle belirtilir. Ahirete iman insanlara imtihan içerisinde olduklarına dair bilinç kazandırır. İnsanlar dünya hayatında yaptıkları iyi ya da kötü işlerin karşılığını görür. Yapılan hiçbir iş Allah (cc) katında karşılıksız kalmaz. Bu durum “Artık kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse onun mükâfatını görecektir. Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse onun cezasını görecektir.”²³ ayetiyle vurgulanır.

Bilgi Kutusu

İslam’ın inanç esasları:

- * Allah’a (cc) iman
- * Meleklerle iman
- * Kitaplara iman
- * Peygamberlere iman
- * Ahirete iman
- * Kader ve kazaya iman

(bk. Yusuf Şevki Yavuz, “Âmentü”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 3/28-30.)

Paylaşalım

“... Yeryüzünü de ölü, kupkuru görürsün. Biz onun üzerine yağmur indirdiğimiz zaman kıpırdar, kabarır ve her türden iç açıcı çift çift bitkiler bitirir. Bu böyle. Çünkü Allah hakkın ta kendisidir. Şüphesiz O, ölüleri diriltir ve O her şeye hakkıyla kadir. Çünkü kıyamet muhakkak gelecektir. Onda hiçbir şüphe yoktur ve şüphesiz Allah kabirdeki kimseleri diriltecektir.”

(Hac suresi, 5-7. ayetler.)

Verilen ayetleri ve görselleri insanın yaşamını düşünerek inceleyiniz. Bu ayetleri ve görselleri ilişkilendirerek ahiret ile ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

20 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 8.

21 bk. Al-i İmran suresi, 114. ayet.

22 Tegabün suresi, 7. ayet.

23 Zilzal suresi, 7-8. ayetler.

İslam inancına göre dünya hayatı geçici, ahiret hayatı ise kalıcıdır. İnanan insanın dünyadaki yaşamında bu ikisi arasında denge kurması gerekir. Kur'an-ı Kerim'de Müslüman bir kişinin sadece ahiret hayatını düşünerek dünya hayatından tamamen uzaklaşması uygun görülmez. İnsanlardan ahirete hazırlanırken dünya hayatını da ihmal etmemeleri istenir.²⁴ İslam inancında gerçek hayatın ahiret yurdu olduğu da vurgulanır. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: "... Ahiret yurduna gelince işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!"²⁵

Allah (cc) insanlara ahiret hayatında vadettiği güzellikleri, dünyada da vadeder. Bunun için de müminlerin iyi ve güzel işler yapması gerekir. Allah'ın (cc) bu vaadi Kur'an-ı Kerim'de "Erkek veya kadın, kim mümin olarak iyi iş işlerse elbette ona hoş bir hayat yaşatacağız ve onların mükâfatlarını yapmakta olduklarının en güzeli ile vereceğiz."²⁶ ayetiyle açıklanır.

İnsanlar yaptıkları her şeyin hesabını Allah'a (cc) verirler. Bu hesap sonunda sevapları fazla olanlar cennete, günahları fazla olanlar ise cehenneme gider.

Yazalım

Ahirete imanın kişiye kazandırdıkları nelerdir? Aşağıdaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

➤ Dünyanın imtihan yeri olduğu bilincini kazandırır.

➤

➤

➤

Görsel 1.7: Dünyada yapılan her iyiliğin ahirette bir karşılığı olacaktır.

24 bk. Kasas suresi, 77. ayet.

25 Ankebut suresi, 64. ayet.

26 Nahl suresi, 97. ayet.

Ahirete iman konusunun daha iyi anlaşılabilmesi için ahiretle ilgili bazı kavram ve ahiret hayatının aşamalarının bilinmesi gerekir.

Ahiret hayatının aşamaları:

- **Ölüm:** Canlı hayatının sona ermesidir.
- **Kabir Hayatı:** Ölümle mahşerdeki diriliş arasında insanların yaşayacağı berzah hayatını ifade eder.
- **Kıyamet:** Dünyanın sonu ve bütün ölümlerin diriltilerek mahşerde toplanacağı zamandır.
- **Ba's:** Sûrun ikinci kez üflenmesiyle insanların Allah (cc) tarafından yeniden diriltilmesi olayıdır.
- **Haşr:** Kıyamet gününde yeniden diriltilecek bütün varlıkların hesaba çekilmek üzere bir meydana sevk edilip toplanmasıdır.
- **Mizan:** Yapılan tüm amellerin tartıldığı adalet terazisidir.
- **Sırat Köprüsü:** Müminlerin cennete giderken üzerinden geçecekleri alan, köprüdür.
bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 331.
- **Cennet Cehennem:** Cennet, müminlerin içerisinde sonsuza dek kalacakları yer. Cehennem, inanmayanların sonsuza dek kalacakları yerdir.

Ahiret hayatı ile ilgili bazı kavramlar:

- **Berzah:** Ölümle başlayıp yeniden diriltilmeye kadar sürecek ara dönem, dünya ile ahiret arasındaki âlem ve kabir hayatıdır.
- **Sûr:** İsrâfil'in (as), kıyametin kopması ve insanların yeniden diriltilmesi için üfleyeceği alettir.
- **Mahşer:** Ahirette insanların diriltilerek Allah'ın (cc) huzurunda toplandığı yerdir.
- **Amel Defteri:** İnsanların dünyadaki iyi ya da kötü tüm düşünce, söz ve davranışlarının yazıldığı defterdir.

II. KUR'AN'I KERİM'İN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Yakub, Hz. Yusuf

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf kıssasından "kıssaların en güzeli" olarak bahsedilmesinin sebebi ne olabilir?

Kıssa sözlükte "ders çıkarılması gereken anlatı, olay" anlamlarına gelir.²⁷ Terim olarak kıssa Kur'an-ı Kerim'deki geçmiş peygamberler ve milletlerle ilgili ibretli ve tarihî olaylar için kullanılır. Kur'an-ı Kerim'de kıssaların anlatılmasıyla insanların ibret alması amaçlanır.²⁸ Kur'an-ı Kerim'de yer alan kıssalardan biri de Hz. Yakub ve Hz. Yusuf kıssasıdır. Kur'an'ı Kerim'de "ahsenülkasas" (kıssaların en güzeli) olarak anlatılan Hz. Yusuf kıssası ile ilgili şu ifadeler yer verilir. **"Sana bu Kur'an'ı vahyetmekle kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Hâlbuki daha önce sen bunlardan habersiz idin."**²⁹ Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf kıssası tek surede anlatılır. Bu surede Hz. Yusuf'un kıssasıyla birlikte Hz. Yakub'un kıssası da yer alır.

Hz. Yakub

Hz. Yakub, Hz. İbrahim'in torunu ve Hz. İshak'ın oğludur. Kenan diyarına - bugünkü Filistin topraklarına - gönderilen peygamberdir.³⁰ Allah (cc) Kur'an-ı Kerim'de **"İbrahim onları da onların taptıklarını da terk edince ona İshak ile Yakub'u bağışladık ve her birini peygamber yaptık."**³¹ buyurur. Ayetlerde Hz. Yakub'dan İsrail olarak da bahsedilir.³² Hz. Yakub Kur'an-ı Kerim'de Allah (cc) tarafından hayırlı kimseler arasında anılır.³³ Hadislerdeyse Hz. Yakub "nebi ve kerim" olarak zikredilir.³⁴

Hz. Yakub peygamberliği süresince bazı sıkıntılar çeker. Bu sıkıntılara hep sabredip şükreder. Hiçbir zaman şikâyetle bulunmaz. Hz. Yakub yaşadıklarına gösterdiği sabırla insanlara örnek olur. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yakub'un çektiği sıkıntılara karşılık

Görsel 1.8: Hz. Yusuf kıssasının yer aldığı Yusuf suresinin ilk dört ayeti.

27 Akalın vd., "kıssa", 1426.

28 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 204.

29 Yusuf suresi, 3. ayet.

30 bk. Ömer Faruk Harman, "Ya'kûb", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (İstanbul: TDV Yayınları, 2013), 43/274-276.

31 Meryem suresi, 49. ayet.

32 bk. Hayreddin Karaman vd., Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020), 4/265.

33 bk. Sad suresi, 45-47. ayetler.

34 bk. Buhari, Enbiyâ, 19.

tek güvencesinin Allah (cc) olduğu "... Yakub dedi ki: 'Hayır! Nefisleriniz sizi aldatıp böyle bir işe sürükledi. Artık bana düşen, güzel bir sabırdır. Anlattıklarınıza karşı yardımı istenilecek de ancak Allah'tır.'"³⁵ ayetiyle vurgulanır.

Hiz. Yakub evlatları ile imtihan olur. Bu imtihan oğlu Hiz. Yusuf'a olan özlemiyle başlar. Bunun nedeni Hiz. Yusuf'un kardeşleri tarafından tuzak kurularak kendisinden koparılmasıdır. Hiz. Yakub uzun yıllar Hiz. Yusuf'tan ayrı kalmasına rağmen onu sabırla bekler, Allah'tan (cc) ümidini hiçbir zaman kesmez. Yıllar sonra evladı Hiz. Yusuf'a kavuşmasıyla hasreti sona erer.

Hiz. Yusuf

Hiz. Yusuf, Hiz. Yakub'un on iki çocuğundan biridir. Hiz. Yakub gibi o da peygamberlikle görevlendirilir. Kur'an-ı Kerim'de Hiz. Yusuf; ihlas, ilim ve hikmet sahibi, güzel yaratılışlı, rüya yorumlamasını bilen, mülk ve saltanatı olan bir peygamber olarak tanıtılır.³⁶

Hiz. Yusuf'un Rüyası

Hiz. Yakub, oğlu Hiz. Yusuf'u çok sever. Hiz. Yusuf gördüğü bir rüyayı babasına anlatır. Hiz. Yusuf'un gördüğü rüya Kur'an-ı Kerim'de "Hani Yusuf babasına 'Babacığım! Gerçekten ben (rüyada) on bir yıldızı, Güneş'i ve Ay'ı gördüm. Gördüm ki onlar bana boyun eğiyorlardı.' demişti."³⁷ ayetinde anlatılır. Hiz. Yusuf'un rüyasını yorumlayan babası onun gelecekte peygamberlikle görevlendirileceğini anlar. Babası, Hiz. Yusuf'tan rüyasını kardeşlerine anlatmamasını ister. Aksi takdirde kardeşlerinin kendisine tuzak kurabileceklerini söyler.³⁸

Görsel 1.9: Yusuf suresi 76. ayeti "Biz dilediğimiz kimse'nin derecelerini yükseltiriz." hat örneği.

Hiz. Yusuf ve kardeşi Bünyamin'e babalarının gösterdiği ilgi diğer kardeşler tarafından kıskançlığa sebep olur. Hiz. Yusuf'un kardeşleri babalarının onları daha çok sevdiğini düşünür. Bu düşünce ile birlikte Hiz. Yakub'un yanlgı içinde olduğunu kendi aralarında konuşurlar.³⁹

Hiz. Yusuf'un kardeşlerinin ona karşı duydukları kıskançlık zamanla daha da artar. Bu kıskançlık duygusu kardeşlik bağının önüne geçerek Hiz. Yusuf'a tuzak kurmalarına neden olur. Kardeşlerden biri Hiz. Yusuf'un kuyuya atılmasını, böylece oradan geçen bir kervanın onu alıp götürebileceğini söyler.⁴⁰ Bu planı kabul eden kardeşleri Hiz. Yusuf'u otlak yerine götürmek için babaları Hiz. Yakub'dan izin isterler. Babası oğlunun başına kötü bir şey geleceğinden endişelenir.⁴¹ Hiz. Yusuf'un kardeşleri onu

³⁵ Yusuf suresi, 18. ayet.

³⁶ bk. İsmail L. Çakan, N. Mehmed Solmaz, *Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler ve Tevhîd Mücadelesi* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2006), 121.

³⁷ Yusuf suresi, 4. ayet.

³⁸ bk. Yusuf suresi, 5. ayet.

³⁹ bk. Yusuf suresi, 8. ayet.

⁴⁰ bk. Yusuf suresi, 9-10. ayetler.

⁴¹ bk. Mustafa Asım Köksal, *Peygamberler Tarihi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2005), 1/274.

koruyacaklarına dair söz vererek babalarından izin alır. Otlak yerine gelen kardeşleri vakit kaybetmeden planlarını uygular. Hz. Yusuf'u kuyuya atarlar. Daha sonra ağlayarak evlerine dönerler. Onları bekleyen babalarına Hz. Yusuf'u kurdun kaptığını söylerler. Babalarını ikna etmek için ona kana bulanmış bir gömlek getirirler. Hz. Yakub bu duruma çok üzülür, oğullarının bu sözlerine de inanmaz. Onlara inanmadığını tavırlarıyla da gösterir. Oğullarının nefislerine aldandığı böyle bir işe giriştiklerini ifade eder.⁴²

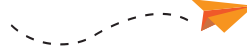

Görsel 1.10: Hz. Yusuf, kardeşleri tarafından kuyuya atılır. (temsili)

Paylaşalım

Hz. Yusuf'un kardeşlerinin onu kıskanmasının sebepleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Konu tekrarı için karekodu okutunuz.

Mısır'a Yolculuk

Hz. Yusuf'un atıldığı kuyu kervan yolu üzerindedir. Kuyunun yakınından geçen kervandaki insanlar, su almaya geldiklerinde Hz. Yusuf'u kuyuda görür. Onu alarak Mısır'a götürüp köle olarak satarlar. Hz. Yusuf'u Mısır'ın ileri gelenlerinden maliyeden sorumlu bir aziz satın alır.⁴³ Mısır Azizi, Hz. Yusuf'u eşine teslim eder ve onu zamanla evlat edinebileceklerini söyler. Hz. Yusuf böylece Mısır'a yerleşir ve orada Allah'ın (cc) izniyle rüyaları yorumlamayı öğrenir.⁴⁴

Mısır Azizi'nin yanında yetişen Hz. Yusuf'un bu süreçte devlet yönetimiyle ilgili bilgi ve deneyimi gelişir.⁴⁵ Olgunluk çağına erişince de kendisine ilim ve hikmet verilir.⁴⁶ Hz. Yusuf, Mısır Azizi'nin evinde yaşarken onun eşi tarafından iftiraya uğrar. Hz. Yusuf buna karşılık her şeyden önce Allah'a (cc) sığındığını ifade eder ve bu iftirayı reddeder. Hz. Yusuf'a iftira atan kadının yakınlarından birisinin yaptığı yorum Hz. Yusuf'u suçsuz, kadını suçlu gösterir.⁴⁷

Bilgi Kutusu

Aziz sıfatı Mısır'da yüksek bir resmî ünvan olarak kullanılmaktadır. Kelime anlamı olarak "kudretli ve itibarlı kimse" anlamına gelir.

(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 4/223.)

42 bk. Yusuf suresi, 18. ayet.

43 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/223.

44 bk. Yusuf suresi, 21. ayet.

45 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/223

46 bk. Yusuf suresi, 22. ayet.

47 bk. Yusuf suresi, 26-29. ayetler.

Hız. Yusuf'a atılan iftira Mısır'da yayılmaya başlar. Mısır Azizi'nin eşi Mısır'ın ileri gelen kadınlarını toplamaya karar verir. Kadınlar bir araya geldiklerinde Hız. Yusuf'u onların yanına çağırır. Mısır Azizi'nin eşi, emrettiğini yapmadığı sürece Hız. Yusuf'un zindana atılacağını söyler.⁴⁸ Kur'an-ı Kerim'de Hız. Yusuf'un verdiği cevap **"Yusuf 'Ey Rabbim! Zindan bana bunların beni davet ettiği şeyden daha sevimlidir. Onların tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan onlara meyleder ve cahillerden olurum.'** dedi."⁴⁹ ayetinde açıklanır. Hız. Yusuf suçsuzluğunu ispat eder. Fakat ona iftira atan kişi Mısır Azizi'nin eşi olduğu için Hız. Yusuf zindana atılır.

Görsel 1.11: Hız. Yusuf uğradığı iftira sonucu zindana atılır. (temsili)

Paylaşalım

Haksız yere zindana atılan Hız. Yusuf'un sabrı hakkında ne düşünüyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Zindan Hayatı ve Peygamberlik

Hız. Yusuf zindanda iki kişi ile tanışır. Onlar Hız. Yusuf'a rüyalarını anlatarak ondan yorum yapmasını ister. Hız. Yusuf zindan arkadaşlarının rüyalarını yorumlarken içlerinden birine kurtulacağını müjdelir. Serbest kaldıktan sonra efendisinin yanında kendisinden bahsetmesini ister. Zindandan kurtulan kişi efendisinin yanında Hız. Yusuf'tan bahsetmeyi unuttur.⁵⁰

Bilgi Kutusu

Efendi sıfatı, insanların köle olarak satıldığı dönemlerde onları satın alanlar için kullanılan ifadedir. Kelime anlamı olarak "sahip, mâlik" anlamlarına gelir.

(bk. Orhan F. Köprülü, "Efendi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1994), 10/455.)

Bir gün Mısır kralı bir rüya görür. Kur'an-ı Kerim'de Mısır kralının rüyası **"Kral 'Ben rüyamda yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yediğini ayrıca yedi yeşil başak ve yedi de kuru başak görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yorumluyorsanız rüyamı bana yorumlayın.'** dedi."⁵¹ ayetiyle anlatılır. Kralın bu rüyasını kimse yorumlayamayınca zindandan daha önce çıkan arkadaşı Hız. Yusuf'u hatırlar. Rühayı yorumlatmak için zindana onun yanına gider. Hız. Yusuf yanına gelen kişiye rüyayı yorumlayarak yaşanacak olan bolluk, kıtlık ve sıkıntılardan bahseder; alınabilecek tedbirleri açıklar. Hız. Yusuf'un, kralın rüyasına yaptığı yorum Kur'an-ı Kerim'de **"Yusuf dedi ki: 'Yedi**

48 bk. Yusuf suresi, 32. ayet.

49 Yusuf suresi, 33. ayet.

50 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/233.

51 Yusuf suresi, 43. ayet.

yıl âdetiniz üzere ekin ekeceksiniz. Yiyeceğiniz az bir miktar hariç biçtiklerinizi başağında bırakın. Sonra bunun ardından yedi kurak yıl gelecek, saklayacağınız az bir miktar hariç bu yıllar için biriktirdiklerinizi yiyip bitirecek. Sonra bunun ardından insanların yağmura kavuşacağı bir yıl gelecek. O zaman (bol rızka kavuşup) sıra ve yağ sıkacaklar.”⁵² şeklinde açıklanır. Hz. Yusuf gelecekte Mısır’da kıtlık yaşanacağını haber verir. Bununla birlikte alınacak tedbirleri de söyler. Bu yorumu dinleyen arkadaş, duyduklarını krala anlatır. Kimsenin yorum yapamadığı rüyayı yorumlayan kişiyi merak eden kral, Hz. Yusuf hakkında bilgi toplanmasını ister.

Görsel 1.12: Hz. Yusuf, kralın rüyasında gördüğü başaklardan yola çıkarak onun rüyasını yorumlamıştır.

Paylaşalım

Hz. Yusuf'un rüyasından hareketle rüyalar hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Hz. Yusuf'un Devlet Yöneticiliği

Hz. Yusuf'un üstün bir kişiliğe sahip olduğuna karar veren kral onu yanına çağırır.⁵³ Hz. Yusuf ise zindanda haksız yere tutulduğunu söyleyerek durumunun soruşturulmasını ister. Kral, yapılan soruşturma sonucunda suçsuz olduğu anlaşılan Hz. Yusuf'u, zindandan çıkarak özel danışmanı ilan eder. Hz. Yusuf hazine ile ilgili bilgisi olduğunu ve hazineden sorumlu olmak istediğini söyler.⁵⁴ Bu göreve talip olurken adaleti ve toplum düzenini sağlayıp ihtiyaç sahiplerine haklarını ulaştırmada etkili olabileceğini düşünür. Bunu kendisinden başkasının yapamayacağını bilir.⁵⁵ Kral, Hz. Yusuf'un talip olduğu makamdan daha iyilerine layık olduğunu düşünür. Fakat o, Hz. Yusuf'un istek ve düşüncelerinden dolayı onu hazineden sorumlu kişi ilan eder.

Görsel 1.13: Hz. Yusuf zamanında da tahıl en temel gıdadır.

⁵² Yusuf suresi, 47-49. ayetler.

⁵³ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/241.

⁵⁴ Yusuf suresi, 55. ayet.

⁵⁵ bk. İmam Kurtubî, *el-Câmiu li'l-Ahkâmi'l-Kur'ân*, çev. M. Beşir Eryarsoy (İstanbul: Buruc Yayınları, 2015), 3/329.

Hız. Yusuf'un çektiğı sıkıntılar bu görev ile son bulur. Onun yaşadıkları ve görevlendirilmesi hakkında Kur'an-ı Kerim'de "... ve iyi davrananların mükâfatını zayı etmeyiz."⁵⁶ diye bahsedilir. Hız. Yusuf, çektiğı tüm sıkıntılara karşı gösterdiği sabrın mükâfatını alır. Allah'ın (cc) rahmeti ve mükâfatıyla Hız. Yusuf devlet yönetimindeki görevine başlar. Bu durumdan iyilik edip Rabb'lerine itaat eden kimselerin emeklerinin boş gitmeyeceğı sonucu da çıkarılır.⁵⁷ Devlet yönetiminde söz sahibi olan Hız. Yusuf, görevi boyunca insanlara güzel davranarak İslam'ı yaymak için mücadele verir. O, adaletli bir yöneticidir ve insanlar da ondan memnundurlar.⁵⁸

Yorumlayalım

Hız. Yusuf, sıkıntılara gösterdiği sabır sayesinde Allah (cc) tarafından mükâfatlandırılır. Buna göre sabrın insanlara olan faydalarını yorumlayınız.

Kardeşlik Bağı

Kralın gördüğü rüyaya Hız. Yusuf'un yaptığı yorum gerçekleşir. Onun bahsettiğı yedi yıl bolluk, yedi yıl kıtlık dönemine girilir.⁵⁹ İnsanlar kıtlık ortaya çıkınca gıda almak için Mısır'a gelmeye başlar. Hız. Yusuf'un kardeşleri de gelenler arasındadır.⁶⁰ Hız. Yusuf onları tanımalarına rağmen kardeşleri onu tanımaz.⁶¹ Onlar Hız. Yusuf'a küçük kardeşleri Bünyamin'den bahseder. Hız. Yusuf onlara küçük kardeşlerini de getirmelerini söyler. Eğer getirmezlerse bir daha erzak vermeyeceğini söyleyerek onlardan Bünyamin'i getireceklerine dair söz alır.⁶²

Kardeşleri döndüğünde Hız. Yakub'a yaşadıklarını anlatarak Mısır'a götürmek için ondan Bünyamin'i isterler. Hız. Yakub, oğlu Hız. Yusuf'a olanları hatırlayıp Bünyamin'i göndermek istemez. Evlatları, Hız. Yakub'a Bünyamin'i Mısır'a götürmezlerse kendilerine zahire verilmeyeceğini söyler. Bünyamin'i koruyacaklarına dair babalarına söz verirler.⁶³ Sonra Mısır'dan getirdikleri yükleri açtıklarında kendilerine ücretlerinin iade edildiğini görürler. Hız. Yusuf ücreti yüklerin içine koydurarak Bünyamin'i götürmesi için babasının kardeşlerine izin vermesini amaçlar.⁶⁴

Görsel 1.14: Hız. Yusuf, Mısır'a gelen kardeşlerine de yardım elini uzatır.

56 Yusuf suresi, 56. ayet.

57 bk. İbni Cerir et-Taberi, *Taberî Tefsiri*, çev. Mehmet Keskin (İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007), 3/100.

58 bk. İmam Kurtubî, *el-Câmiu li'l-Ahkâmî'l-Kur'ân*, çev. M. Beşir Eryarsoy, 3/328.

59 bk. Bekir Topaloğlu, "Yüsuf Süresi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2013), 44/29.

60 bk. Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili* (İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.), 5/69.

61 bk. Yusuf suresi, 58. ayet.

62 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/242-243.

63 bk. Yusuf suresi, 63-64. ayetler.

64 bk. Yusuf suresi, 61-62. ayetler.

Kardeşleri getirdikleri zahirenin az olduğunu babaları Hz. Yakub'a söylerler. Bünyamin'i Mısır'a götürdükleri zaman daha fazla zahire alacaklarını ifade ederler. Hz. Yakub, Allah'tan (cc) başlarına bir şey gelmedikçe Bünyamin'i koruyacaklarına dair çocuklarından söz alır. Sonra yiyecek ihtiyacından dolayı Bünyamin'i götürmelerine müsaade eder.⁶⁵ Hz. Yakub hükmün Allah'tan (cc) başkasına ait olmadığını belirtir. Çocuklarının da bütün işlerde kendisi gibi sadece O'na güvenip dayanmalarını ister. Onlara, Allah'a (cc) tevekkül ederek farklı kapılardan girmelerini söyler.⁶⁶

Hz. Yakub'un çocukları babalarının söylediği gibi dikkat çekmeden şehre farklı kapılardan girerler. Eğer hepsi bir kapıdan girerse bu durum hükümdarın dikkatini çeker. Tedbir almalarına rağmen başlarına kötü bir şey gelirse de bunun önüne elbette hiç kimse geçemez.⁶⁷ Hz. Yakub çocuklarından tedbir almalarını ve sonra Allah'a (cc) güvenmelerini ister.

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ
مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

"... İşte böylece biz Yusuf'u o yere (Mısır'a) yerleştirdik ve ona (rüyadaki) olayların yorumunu öğretilim diye böyle yaptık. Allah işinde galiptir, fakat insanların çoğu bunu bilmezler."

Görsel 1.15: Yusuf suresi 21. ayette Hz. Yusuf'a rüya yorumunun öğretileceği belirtilir.

Yorumlayalım

Tevekkül: İnsanların işlerinde her türlü tedbiri aldıktan sonra kendilerine düşen görevleri en güzel biçimde yerine getirmeleri ve sonucu Allah'tan (cc) beklemeleleridir.

(bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 365.)

Hz. Yakub'un aldığı tedbirleri tevekkül açısından yorumlayınız.

Kardeş Buluşması

Hz. Yusuf, kardeşleri huzuruna çıkınca Bünyamin'i yanına çağırır. Bünyamin'e gizlice kardeşi olduğunu söyler.⁶⁸ Hz. Yusuf söz verdiği gibi kardeşlerinin yükünü hazırlar. Bünyamin'i yanında tutabilmek için plan yapar. Yükler hazırlanırken kralın su kabını Bünyamin'in çuvalına koydurur. Hz. Yusuf görevlilere sırayla kardeşlerinin

65 bk. et-Taberi, *Taberî Tefsiri*, çev. Mehmet Keskin, 3/105.

66 bk. İbni Kesir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, çev. Bekir Karlığa -Bedrettin Çetiner (İstanbul: Çağrı Yayınları, 1991), 8/4113.

67 bk. Kurtubî, *el-Câmiu li'l-Ahkâmi'l-Kur'ân*, çev. M. Beşir Eryarsoy, 9/344.

68 bk. Yusuf suresi, 69. ayet.

çuvalarını aramalarını söyler. Bünyamin'in çuvalını arayınca onun yükünden su kabını bulurlar. Bu, Hz. Yusuf'un yaptığı planın bir parçasıdır. Kardeşleri önce masum olduklarını ve yapılan bu hırsızlıktan haberleri olmadığını söyler ve kendilerini savunurlar.⁶⁹ Sonrasındaysa bunu ancak Bünyamin'in yapabileceğini söylerler. Hz. Yusuf tüm gerçekleri bilmesine rağmen suskunluğunu koruyarak sabreder. Hz. Yusuf kardeşlerinin Bünyamin'e sahip çıkmamasına üzülür ve bununla birlikte yıllar önce kendisine yapılanları hatırlar.⁷⁰

Kardeşleri öfkelerini bir kenara bırakarak Hz. Yusuf'tan af dileme yollarını ararlar. Kardeşlerini kurtarmak için babalarını öne sürerler.⁷¹ Bünyamin'in yaşlı bir babası var, bu yüzden onun yerine içimizden bir başkasını al, derler. Fakat bu, Bünyamin için verilen kararı değiştirmeye yetmez. Hz. Yusuf, cezanın şahsı ilgilendirdiğini söyler ve hiç kimsenin günahını bir başkasının çekemeyeceğini ifade eder.⁷²

Hz. Yusuf'un Mısır'dan dönen kardeşleri Hz. Yakub'a olanları anlatır. Bu olayda bir suçları olmadığını söyler, kendilerini savunurlar. Hatta Hz. Yakub'a şahit de gösterirler.⁷³ Hz. Yakub'un, çocuklarına verdiği cevap Kur'an-ı Kerim'de şu ayette anlatılır: **"(Babaları) dedi ki: 'Hayır, nefisleriniz sizi (böyle) bir işe sürükledi. (Bana düşen) artık, güzel bir sabırdır. Umulur ki, Allah onların hepsini bana getirir. Çünkü O çok iyi bilendir, hikmet sahibidir.'"**⁷⁴ Hz. Yakub yaşadıklarına sabredip bu sıkıntılardan kurtulacağını ümit eder. Oğullarına kavuşacağına dair Allah'a (cc) olan inancını hiçbir zaman kaybetmez. Hz. Yakub'un üzüntüsü Bünyamin'den sonra daha da artar.⁷⁵

نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ
نَّشَاءُ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي
عِلْمٍ عَلِيمٌ

"... Biz dilediğimiz kimsenin derecelerini yükseltiriz. Her ilim sahibinin üstünde daha iyi bir bilen vardır."

Görsel 1.16: Yusuf suresi 76. ayette her şeyi en iyi bilen Allah (cc) olduğu belirtilir.

Hz. Yakub'un üzüntülü hâlimden Kur'an-ı Kerim'de **"Onlardan yüz çevirdi ve 'Vah! Yusuf'a vah!' dedi ve üzüntüden iki gözüne ak düştü. O artık acısını içinde saklıyordu."**⁷⁶ ayetinde bahsedilir. Hz. Yakub artık ağlamamayı, derdini açmaktan uzak durmayı ve üzüntüsünü içine atmayı tercih eder. Üzüntüsünün arttığını gören oğulları onun hasta olacağından endişe duyar.⁷⁷ Hz. Yakub kendisini teselli etmeye çalışan oğullarına karşılık üzüntüsünü sadece Allah'a (cc) açabileceğini söyler. Hz. Yakub, çocuklarına onların bilmediği şeyleri bildiğini ifade eder. Hz. Yakub'un burada bildiği şey şüphesiz ki Allah'ın (cc) imtihanının hayırla sonuçlanacağıdır.⁷⁸

69 bk. Kurtubî, *el-Câmiu li' Ahkâmi'l-Kur'an*, çev. M. Beşir Eryarsoy, 9/354-355.

70 bk. Yusuf suresi, 77. ayet.

71 bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 5/87-88.

72 bk. Abdulkerîm El-Kuşeyrî, *Letâifu'l-İşârât Kuşeyrî Tefsiri*, çev. Mehmet Yalar (İstanbul: İlk Harf Yayınevi, 2013), 3/119.

73 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/251.

74 Yusuf suresi, 83. ayet.

75 bk. İbni Kesir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, çev. Bekir Karlığa -Bedrettin Çetiner, 8/4125.

76 Yusuf suresi, 84. ayet.

77 bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 5/87.

78 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/252.

Tartışalım

Hız. Yakub'un sabrının sonunda güzellik olacağını bilmesi ona ne kazandırır? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Hız. Yusuf'un Merhameti

Hız. Yakub'un oğulları erzak almak için tekrar Mısır'a gider. Mısır'a giderken Hız. Yakub, onlara Hız. Yusuf ve Bünyamin'i araştırmalarını ve Allah'ın (cc) rahmetinden ümit kesmemelerini söyler.⁷⁹ Hız. Yakub'un bu sözleri onun hiçbir zaman Allah'tan (cc) ümidini kesmediğini gösterir. Hız. Yakub'un oğulları Mısır'a giderek Hız. Yusuf'un huzuruna çıkar. Kardeşleri; Hız. Yusuf'a sıkıntı, açlık ve yoksulluktan bahsederek erzak ihtiyaçlarının olduğunu söyler. Fakat ödeme yapabilecek güçlerinin olmadığını söyleyip kendilerine sadaka verilmesini isterler.⁸⁰

Kardeşlerinin bu durumundan sonra Hız. Yusuf onlara daha önce kendisine yapılanlardan bahseder. Onlara olan sitemini açık bir şekilde dile getirir. Bu sitemden sonra kardeşleri konuştukları kişinin Hız. Yusuf olduğunu anlar.⁸¹ Hız. Yusuf'un kardeşleri onu tanıdıktan sonra Allah'ın (cc) kendilerine onu üstün kıldığını kabul eder. Kardeşleri yaptıkları fenalıkları itiraf edip, pişmanlıklarını söyleyerek ondan affedilmelerini isterler. Hız. Yusuf, hatalarının farkına varan kardeşlerine herhangi bir kınama olmadığını söyler. Kardeşlerini bağışlar. Fakat onlara asıl bağışlayıcının Allah (cc) olduğunu belirtir. Hız. Yusuf, kardeşlerine Allah'ın (cc) merhametlilerin en merhametlisi olduğunu ifade eder. Onlar için Allah'tan (cc) bağışlanma diler.⁸²

فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ
الرَّاحِمِينَ

"... Allah en iyi koruyandır ve O, merhametlilerin en merhametlisidir." dedi."

Görsel 1.17: Yusuf suresi 64. ayette Merhametlilerin en merhametlisinin Allah (cc) olduğu belirtilir.

Hız. Yusuf kardeşlerinden tüm ailenin yanına gelmesini ister. Bunun üzerine kardeşleri Mısır'dan ayrılır. Çok uzakta olmalarına rağmen Hız. Yakub, Hız. Yusuf'un kokusunu aldığını çevresindekilere söyler. Onlar Hız. Yakub'un bu hâlini şaşkınlık olarak ifade eder. Fakat çok geçmeden asıl şaşkının kim olduğu ortaya çıkar. Çünkü çocukları Hız. Yusuf'tan ona haber getirir.⁸³

79 bk. Yusuf suresi, 87. ayet.

80 bk. El-Kuşeyrî, *Letâifu'l-İşârât Kuşeyrî Tefsiri*. çev. Mehmet Yalar, 3/125.

81 bk. Yusuf suresi, 89-90. ayet.

82 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/254.

83 bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 5/105-106.

Tartışalım

“Yusuf dedi ki: ‘Bugün size kınama yok. Allah sizi bağışlasın. O merhametlilerin en merhametlisidir.’”

(Yusuf suresi, 92. ayet.)

Hız. Yusuf’un kendisine yapılanlara rağmen kardeşlerini affetmesinin sonuçlarını sınıf içerisinde arkadaşlarınızla tartışınız.

Hız. Yakub ve Hız. Yusuf Buluşması

Hız. Yakub’un çocukları Mısır’dan müjde ile gelir. Hız. Yakub, Allah’ın (cc) yardımını etrafındakilere hatırlatarak O’nun izniyle insanların bilemeyeceklerini bildiğini söyler. Hız. Yakub’un oğulları yaptıkları kötülükleri kabul edip pişmanlıklarını dile getirir. Babalarından kendilerinin bağışlanmaları için Allah’a (cc) dua etmesini isterler.⁸⁴ Hız. Yakub ileride onların bağışlanmasını Allah’tan (cc) isteyeceğini söyler. Bu durum Kur’an-ı Kerim’de “... Rabbimden sizin bağışlanmanızı dileyeceğim. Şüphesiz O çok bağışlayandır, çok merhamet edendir...”⁸⁵ ayetiyle ifade edilir.

Görsel 1.18: Hız. Yakub evlatlarının bağışlanması için Allah’a (cc) dua eder.

Hız. Yakub ve ailesi Hız. Yusuf’un istediği gibi Mısır’a giderler. Allah’ın (cc) kudreti ile güven ve huzur içinde Mısır’a girerler. Hız. Yusuf, anne ve babasına sarılıp onlarla hasret giderir.⁸⁶ Anne ve babasını tahta çıkarıp babasına küçükken gördüğü rüyayı hatırlatır. Rüyasına babasının yaptığı yorumun gerçekleştiğini söyler. Küçük yaşlarda kuyuya atıldıktan sonra Rabbinin kendisini o kuyudan kurtardığını anlatır. Bunun Allah (cc) tarafından kendisine bir iyilik olarak verildiğini söyler.⁸⁷ Çocuk yaşlarda gördüğü rüyanın gerçekleşmesi neticesinde tüm ailesi saygıyla Hız. Yusuf’a hürmet eder.⁸⁸

Hız. Yakub vefat edene kadar Mısır’da Hız. Yusuf ile birlikte yaşar. Hız. Yakub vefat ettiği zaman babası Hız. İshak’ın yanına defnedilmeyi vasiyet eder. Hız. Yusuf, babasının vasiyetini yerine getirip Mısır’a döner.⁸⁹ Hız. Yusuf Mısır’da ölene kadar peygamberlik ve hükümdarlık görevini yerine getirir.⁹⁰ Ölümünden önce Allah’a (cc) yönelerek “**Rabbim! Gerçekten bana mülk verdin ve bana sözlerin yorumunu öğrettin. Ey gökleri ve yeri yaratan! Dünyada ve ahirette sen benim velimsin. Benim canımı Müslüman olarak al ve beni iyilere kat.**”⁹¹ diye dua eder.

84 bk. Yazır, *Hak Dini Kur’an Dili*, 5/106.

85 Yusuf suresi, 98. ayet.

86 bk. Yazır, *Hak Dini Kur’an Dili*, 5/108.

87 bk. Yusuf suresi, 100. ayet.

88 bk. İbni Kesir, *Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsîri*, çev. Bekir Karlığa - Bedrettin Çetiner, 8/4137.

89 bk. Kurtubî, *el-Câmiu li’-Ahkâmî’l-Kur’ân*, çev. M. Beşir Eryarsoy, 9/405.

90 bk. Çakan vd., *Kur’ân-ı Kerim’e Göre Peygamberler*, 136.

91 Yusuf suresi, 101. ayet.

رَبِّ قَدْ أَتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي
 مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾

Görsel 1.19: Hz. Yusuf'un duasının yer aldığı Yusuf suresi, 101. ayet.

Yazalım

Hz. Yusuf kıssasından çıkardığınız ilkeler nelerdir? Aşağıdaki boşluklara örnekteki gibi yazınız.

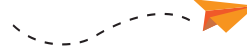
➤ Sıkıntılar karşısında sabır göstermeliyiz.

➤

➤

➤

Konu tekrarı için karekodu okutunuz.

2. Sureleri Tanıyorum: Hucurat Suresi

Günlük hayatta insanlardan hangi ahlaki ilkelere uygun davranmaları beklenir?

Hucurat suresi, Kur'an-ı Kerim'in kırk dokuzuncu suresidir. Fetih ve Kaf sureleri arasında yer alır. Medine Dönemi'nde indirilmiştir ve on sekiz ayettir. Sure, ismini dördüncü ayette geçen ve "hücre"nin çoğulu olan "hucurat" kelimesinden alır. Hucurat, odalar anlamına gelir. Burada Hz. Muhammed'in (sav) aile fertleriyle birlikte ikamet ettiği odalar kastedilir.⁹² Surede genel olarak müminlerin Hz. Muhammed (sav) ve birbirleriyle ilişkilerinde uymaları gereken bazı ahlak kuralları anlatılır.⁹³

92 bk. Emin Işık, "Hucurât Süresi", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (İstanbul: TDV Yayınları, 1998), 18/278.

93 bk. Karaman vd., Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir, 5/84.

Hucurat suresi
konu bakımından
üç bölümde
incelenir:

Hiz. Muhammed'e (sav) Karşı Edepi

Kardeşlik Hukuku

İnanç ve Davranış Birlikteliği

Birinci Bölüm: Hiz. Muhammed'e (sav) Karşı Edepi

Surenin ilk beş ayetinde Allah'a (cc) ve Resulü'ne saygılı olmak emredilir. Ayrıca bu ayetlerde toplumların ahlak anlayışında önemli bir yeri olan saygı konusu işlenir.⁹⁴

Hucurat Suresi 1-5. Ayetlerin Mealı

﴿1﴾ "Ey iman edenler! Allah'ın ve Peygamber'inin önüne geçmeyin. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir. ﴿2﴾ Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Bir-birinize bağırdığınız gibi Peygamber'e yüksek sesle bağırmanın yoksa siz farkına varmadan işledikleriniz boşa gider. ﴿3﴾ Allah'ın elçisinin huzurunda seslerini kısıyanlar Allah'ın gönüllerini takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) konusunda sınıadığı kimselerdir. Onlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır. ﴿4﴾ (Ey Muhammed!) Odaların arkasından sana bağırmanın çoğu akli ermeyen kimselerdir. ﴿5﴾ Onlar sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi elbette kendileri için daha iyi olurdu. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."

4 ve 5. Ayetlerin Nüzul Sebebi

Temîmoğulları kabilesinden bazı kişiler Hiz. Muhammed (sav) ile görüşmek ister. Hiz. Muhammed (sav) mescide bitişik odalardan birinde istirahat ederken bu kişiler dışarıdan edebe aykırı bir şekilde yüksek bir sesle O'na seslenirler. Hiz. Muhammed (sav) onların bu tavırlarından rahatsız olur. Bunun üzerine Hucurat suresinin dördüncü ve beşinci ayetleri nazil olur.

(bk. Karaman vd., Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir, 5/88.)

Surenin ilk ayetinde Hiz. Muhammed'e (sav) itaatin Allah'a (cc) itaat manasına geldiği hatırlatılır. Hiz. Muhammed'e (sav) karşı gerekli edep ve saygıyı göstermeyen kişiler

94 bk. Işık, "Hucurât Süresi", 18/279.

uyarılır. Aslında bu kimselerin, edebe aykırı davranışları anlayacak seviyede olmadıkları ifade edilir. Allah'a (cc) ve Hz. Muhammed'e (sav) yapılan hürmetsizliğin, amelleri boşa çıkaracağı belirtilir.⁹⁵ Bununla beraber edebe aykırı davranışlarından pişmanlık duyanların affedileceği müjdelir.⁹⁶

Paylaşalım

Hucurat suresinin ilk beş ayetine göre Hz. Muhammed'in (sav) İslam'daki yeri ve önemiyle ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yazalım

Hucurat suresinde uyulması beklenen görgü kurallarından bahsedilir. Hucurat suresinin ilk beş ayetinden hareketle görgü kurallarından bildiklerinizi verilen örnekteki gibi yazınız.

➤ Konuşmaya önce büyüklerimiz başlamalıdır.

➤

➤

➤

İkinci Bölüm – Kardeşlik Hukuku

Surenin altı ve on üçüncü ayetleri arasında bireysel ve toplumsal ilişkilerden bahsedilir. Bu ayetlerde ayrıca toplumsal ilişkilerde birlik ve beraberliği bozacak tutum ve davranışlar belirtilir. Müminlere birbirlerinin özel hayatlarına müdahale etmemeleri de bu bölümde tavsiye edilir.⁹⁷

Hucurat Suresi 6-13. Ayetlerin Meali

﴿6﴾ “Ey iman edenler! Size bir fasık bir haber getirirse bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın. ﴿7﴾ Bilin ki aranızda Allah'ın elçisi bulunmaktadır. Eğer o, birçok işlerde size uysaydı sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah, size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize güzel göstermiş; inkârı, fasıklığı ve (İslam'ın emirlerine) karşı çıkmayı da çirkin göstermiştir. İşte bunlar doğru yolda olanların ta kendileridir. ﴿8﴾ Allah, kendi katından bir lütuf ve nimet olarak böyle yaptı. Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. ﴿9﴾ Eğer inananlardan iki grup birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltin.

95 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/86-88.

96 bk. Ömer Nasuhi Bilmen, *Kur'an-ı Kerim'in Tefsiri ve Türkçe Meâli Âlisi* (İstanbul: İpek Yayın Dağıtım, ts.), 7/291.

97 bk. Işık, “Hucurât Sûresi”, 18/279.

Allah’a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin. ﴿11﴾ Ey iman edenler! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da diğer kadınları alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Birbirinizi karalamayın, birbirinizi (kötü) lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir namdır! Kim de tövbe etmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir. ﴿12﴾ Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah’a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir. ﴿13﴾ Ey insanlar! Şüphe yok ki biz sizi bir erkek ve bir diğiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O’na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır.”

6. Ayetin Nüzul Sebebi

Velid b. Ukbe Beni Mustalik, kabilesinin zekât vergisini toplamak üzere gönderilir. Velid yolda iken birisi bu kabileden silahlı bir grubun yola çıktığı haberini getirir. Velid b. Ukbe, onların savaşmak için çıktıklarını düşünerek geri dönüp Hz. Muhammed’e (sav) durumu anlatır. Hz. Muhammed (sav) haberin doğru olup olmadığını araştırmak ve gereğini yapmak üzere Halid b. Velid’i görevlendirir. Halid b. Velid kabileye yakın bir yerde konaklayarak durumu araştırır. Söz konusu grubun ezan okuyup namaz kıldıklarını, İslam’a bağlılıklarının devam ettiğini tespit eder ve Medine’ye döner. Sonunda onların zekât tahsildarı geciktiği için zekâtı kendi elleriyle Hz. Muhammed’e (sav) teslim etmek üzere yola çıktıkları anlaşılır. Bunun üzerine Hucurat suresi 6. ayet nazil olur.

(bk. Karaman vd., *Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/89-90.)

Bu bölümde fasıkların yani güven vermeyen kişilerin aktardığı haberlerin mutlaka araştırılması gerektiği vurgulanır.⁹⁸ Daha sonra pişman olmamak için bu haberlerin yanlış olabileceğinin de düşünülmesi tavsiye edilir. Hz. Muhammed’in (sav) örnek bir insan olarak aralarında bulunmasının onlar için büyük bir nimet olduğu hatırlatılır. Toplum içinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde onun rehberliğine uymanın gereğine dikkat çekilir.⁹⁹ Müslüman topluluklar arasında çıkabilecek anlaşmazlıklarda adil bir barışı sağlamanın tüm Müslümanlara düşen önemli bir görev olduğu belirtilir. Tüm inananlar kardeştir. Bu nedenle kardeşlerin arasını bulmanın onlara düşen bir görev olduğu ifade edilir.¹⁰⁰

98 bk. Karaman vd., *Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/89.

99 bk. Bilmen, *Kur’an-ı Kerim’in Tefsiri*, 7/293.

100 bk. Işık, “Hucurât Sûresi”, 18/279.

Surenin on bir ve on ikinci ayetlerinde toplulukların üstünlük iddiasıyla başka bir topluluğu küçümseyip onunla alay etmesi yasaklanır. Kendileriyle alay edilenlerin alay edenlerden daha hayırlı olabileceğine dikkat çekilir. İnsanların birbirlerini aşağılamasının ya da birbirlerine çirkin ve küçültücü lakaplar takmasının kötü bir davranış olduğu belirtilir. İnsanlar arası ilişkileri zedeleyen kötü zan beslemek, kusur araştırmak ve gıybet etmek gibi olumsuz davranışlardan kaçınılması istenir. Bu tür olumsuz davranışların yapılmaması emredilir.¹⁰¹

On üçüncü ayette “**Ey insanlar...**”¹⁰² şeklindeki hitap ile İslam’ın evrensel yönü gösterilir. Ayette tüm insanlığın tek bir anne ve babadan yaratıldığı belirtilir. Ayette üstünlüğün soyda değil, Allah’ın (cc) emirlerine içtenlikle uymada olduğu vurgulanır.¹⁰³ Hz. Muhammed de (sav) Veda Hutbesi’nde tüm insanların eşit olduğunu “*Ey insanlar! Dikkat ediniz, Rabbiniz birdir, babanız birdir. Arap’ın Acem’e (Arap olmayana), Acem’in Arap’a; beyaz tenlinin siyaha, siyah tenlinin beyaza bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takva iledir.*”¹⁰⁴ sözleriyle ifade eder.

Görsel 1.20: Hz. Muhammed (sav) Veda Haccı’nda Veda Hutbesi’ni yapmıştır.

Paylaşalım

Çevrenizden duyduğunuz her haberi doğru kabul etmenin sonuçları nelerdir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yazalım

Hucurat suresinin on bir ve on ikinci ayetlerine göre insan ilişkilerinde yapılmaması istenilen davranışları verilen örnekteki gibi yazınız.

➤ İnsanlarla alay etmek.

➤

➤

➤

101 bk. Işık, “Hucurât Sûresi”, 18/279.

102 Hucurat suresi, 13. ayet.

103 bk. Bilmen, *Kur’an-ı Kerim’in Tefsiri*, 7/300.

104 bk. Mehmet Emin Özafşar vd., *Hadislerle İslâm* (İzmir: DİB Yayınları, 2020), 4/47.

Üçüncü Bölüm – İnanç ile Davranışın Birlikteliği

Surenin son beş ayetinde inanç ve davranış bütünlüğüne vurgu yapılır. Ayrıca sadece “İnandım.” demekle gerçek anlamda bir mümin olunamayacağı anlatılır.

Hucurat Suresi 14-18. Ayetlerin Meali

﴿14﴾ “Bedeviler ‘İman ettik.’ dediler. De ki: İman etmediniz. (Öyle ise iman ettik, demeyin.) ‘Fakat boyun eğdik.’ deyin. Henüz iman kalplerinize girmedir. Eğer Allah’a ve Peygamber’ine itaat ederseniz yaptıklarınızdan hiçbir şeyi eksiltmez. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir. ﴿15﴾ İman edenler ancak Allah’a ve Peygamber’ine inanan, sonra şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat edenlerdir. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir. ﴿16﴾ (Ey Muhammed!) De ki: Siz Allah’a dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysa Allah, göklerdeki ve yerdeki her şeyi bilir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir. ﴿17﴾ Müslüman olmalarını bir lütufta bulunmuş gibi sana hatırlatıyorlar. De ki: Müslüman olmanızı bir lütuf gibi bana hatırlatıp durmayın. Tam tersine eğer doğru kimselerseniz sizi imana erdirmesinden dolayı Allah size lütufta bulunmuş oluyor. ﴿18﴾ Şüphesiz Allah göklerin ve yerin gaybını bilir. Allah yaptıklarınızı hakkıyla görendir.”

14. Ayetin Nüzul Sebebi

Yerleşim bölgeleri dışında göçebe yaşayan Arap kabileleri Hz. Peygamber’e gelip sosyal yardımlardan pay almak için kendisine boyun eğer. Bu davranışlarını “iman etmiş olmak için” yeterli saymaları, kendilerini mümin olarak göstermeleri üzerine 14. ayet nazil olur.

(bk. Karaman vd., *Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/100.)

Surenin on dört ile on sekizinci ayetleri arasında sosyal yardımdan pay almak için Hz. Muhammed’e (sav) teslim olup boyun eğenlerin kendilerini mümin olarak göstermelerinden bahsedilir. Bazı kabilelerin Müslüman olmalarından dolayı Hz. Muhammed’den (sav) maddi menfaat beklentileri eleştirilir.¹⁰⁵ Allah’a (cc) dini öğretmeye kalkışmanın, “Müslüman oldum.” diye Hz. Muhammed’i (sav) minnet altına sokmaya yeltenmenin yanlışlığına dikkat çekilir. Müslüman olmalarının onlar için büyük bir lütuf olduğu hatırlatılır. Gerçek anlamda bir mümin olabilmek için Allah’a (cc) ve Resulü’ne tereddütsüz bir inanç ve buna uygun bir şekilde yaşama çabası şart koşulur. Sure, göklerde ve yerde olup biten her şeyi hakkıyla bilen Allah’ın (cc) insanların yaptıklarını da gördüğünü bildiren bir ayetle sona erer.¹⁰⁶

Hucurat suresinin tüm ayetlerinde Müslümanlara ve tüm insanlara hitap edilir. Surede bildirilen ilkeler ve prensiplerle insanlar ve toplumlar arası ilişkilerin nasıl düzenleneceği belirtilir. Surenin sunmuş olduğu toplum modelinde eğitim ve ahlakın önemi vurgulanır.¹⁰⁷

¹⁰⁵ bk. Karaman vd., *Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/100.

¹⁰⁶ bk. Işık, “Hucurât Sûresi”, 18/279.

¹⁰⁷ bk. Işık, “Hucurât Sûresi”, 18/279.

Paylaşalım

“Özü sözü bir olmak” deyimini inanç ve davranış bütünlüğü çerçevesinde değerlendirip düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yazalım

İyi bir mümin olabilmek için neler yapılmalıdır? Hucurat suresi on beşinci ayeti inceleyerek yapılacakları örnekteki gibi yazınız.

- Dinin emirlerini yerine getirmelidir.
-
-
-

Konu tekrarı için karekodu okutunuz.

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum: Neml 19

Duanın hayatımızdaki yeri ve önemi konusundaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

Neml suresi, Kur'an-ı Kerim'in yirmi yedinci suresidir. Şuara ve Kasas sureleri arasında yer alır. Mekke Dönemi'nde indirilmiştir ve doksan üç ayettir. Sure, ismini on sekizinci ayette geçen “Neml” kelimesinden alır. Neml, karınca anlamına gelir. Surede Allah'ın (cc) birliği, peygamberlik, vahiy ve ahiret hayatı gibi İslam'ın inanç esasları ele alınır. Surede, geçmişte yaşamış bazı peygamberlerin kıssaları anlatılır. Bu kıssalar yoluyla insanlara öğütler verilmekte ve anlatılan olaylardan ibret almaları istenmektedir. Ayrıca Hz. Süleyman'ın hükümdarlığı ve Sebe Kraliçesi ile olan öyküsüne genişçe yer verilir.¹⁰⁸

Bilgi Kutusu

Hz. Süleyman Kimdir?

Kur'an-ı Kerim başta olmak üzere İslamî kaynaklarda bir hükümdar peygamber olarak Hz. Süleyman'dan ve üstün vasıflarından genişçe bahsedilir. Hz. Süleyman ismi Kur'an-ı Kerim'de on yedi yerde geçer. Hz. Süleyman'ın, Hz. Davud'un oğlu ve vârisi olduğu, üstün kılındığı, şükreden, salih, hakîm ve anlayışlı bir kul olduğu bildirilir. Kur'an-ı Kerim'de onun keskin zekâsı, engin bilgisi ve hikmetiyle karmaşık meseleleri kolayca çözüme kavuşturma yeteneğinden söz edilir.

(bk. Ömer Faruk Harman, “Süleyman”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2010), 38/59.)

108 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 4/181.

Sözlükte dua “çağırma, seslenme, yalvarma, yakarma, dileme ve yardım isteğinde bulunma” anlamlarına gelir. Terim olarak “kulun tüm benliğiyle yüce yaratana yönelerek ondan istekte bulunması” şeklinde tarif edilir.¹⁰⁹ Dua kelimesi “küçükten büyüğe, aşağıdan yukarıya ulaşmakta olan talep ve niyaz” anlamlarında da isim olarak kullanılır. Ayrıca Allah’a (cc) sunulacak sözlü veya yazılı talepleri dile getiren metinlere de dua denir.¹¹⁰

Kur’an-ı Kerim’de dua ile ilgili ayetler geniş bir yer tutar.¹¹¹ İki yüz kadar ayet doğrudan dua konusundadır. Ayrıca birçok ayette peygamberlerin, diğer salih insanların veya toplulukların dualarından söz edilir.¹¹² Hz. Süleyman’ın Allah’a (cc) ettiği dua Neml suresi on dokuzuncu ayette şöyle ifade edilir: **“Süleyman onun bu sözüne tebessüm ile gülerek dedi ki: ‘Ey Rabbim! Beni bana ve ana babama verdiğin nimetlere şükretmeye ve razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!’”**

Görsel 1.21: Hz. Süleyman karıncaların konuşmasını işitir, anlar ve tebessüm eder.

Neml Suresi 19. Ayetin Nüzul Sebebi

Hz. Süleyman, ordusunu düzenli bir şekilde yönetirken “Karınca Vadisi” denilen yere gelir. Tefsirlerde Karınca Vadisi’nin Şam bölgesinde, Tâif’te yahut Yemen’de karıncası çok olan bir yerin adı olduğu bildirilir. Ayet, karıncaların topluluk hâlinde ve düzen içinde hareket ettiklerini de ifade eder. Ordu karıncalar vadisine gelince karıncaların başkanı, **“... Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin, Süleyman ve ordusu farkına varmadan sizi ezmesinler...”** (Neml suresi, 18. ayet.) diye oradaki tüm karıncaları uyarır. Hz. Süleyman karıncaların başkanının onlara verdiği emri işitir, anlar ve neşeyle gülümser. Hz. Süleyman kendisine bahşedilen bu nimet için Allah’a (cc) dua eder.

(bk. Karaman vd., *Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 4/190.)

Paylaşalım

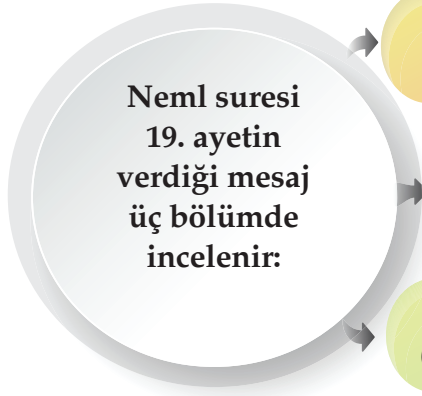
Hz. Süleyman’ın duasını günlük hayatta nerelerde kullanabilirsiniz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

109 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 61.

110 bk. Osman Cilacı, “Dua”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1994), 9/529.

111 bk. Fatıha suresi, 6-7. ayetler; Al-i İmran suresi, 16. ayet; Araf suresi, 47. ayet; Yunus suresi, 86. ayet.

112 bk. Mustafa Çağrı, “Dua”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1994), 9/536.

Duana Sevdiklerini de Kat! Hz. Süleyman, anne ve babası için dua eder.

Daima Güzel İşler Yap! Hz. Süleyman, güzel işler yapmak için dua eder.

Doğrularla Beraber Ol! Hz. Süleyman, Allah'ın (cc) salih kullarının arasında olmak için dua eder.

Birinci Bölüm: Duana Sevdiklerini de Kat!

“... bana ve ana babama verdiğin nimetlere şükretmeye...” (Neml suresi, 19. ayet.)

Hz. Süleyman ettiği dua ile sadece kendisine değil, ana babasına verilen nimetlere de şükreder. Bunu büyük bir nimet olarak görür. Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette şükredenlere Allah'ın (cc) nimetlerinin artırılacağı müjdelir.¹¹³

Bilgi Kutusu

Şükür, “verdiği nimetlerden dolayı kulun Allah’a (cc) minnettarlık duyması, bunu sözleri ve amelleriyle göstermesi” anlamında kullanılır.

(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 4/305.)

Yazalım

Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın (cc) insanlara verdiği nimetler için şükredilmesi ni istediği birçok ayet bulunur. Bir mealden faydalanarak verilen örnekteki gibi içinde şükür konusu geçen ayetleri yazınız.

➤ “... Biz şükredenleri mükâfatlandıracağız.” (Al-i İmran suresi, 145. ayet.)

➤

➤

➤

İkinci Bölüm: Daima Güzel İşler Yap!

“... razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et...” (Neml suresi, 19. ayet.)

Hz. Süleyman Neml suresi 19. ayette belirtildiği üzere yapıldığında hoşnut olacağı faydalı işler yapmayı Rabbinden diler. Kur'an-ı Kerim'de iyi işler “salih amel” olarak isimlendirilir. Salih amel, “dinin yapılmasını emir veya tavsiye ettiği; iyi, doğru, faydalı ve sevap kazanmaya vesile olan işler” olarak tarif edilir. Namaz kılmak, sadaka vermek, Kur'an okumak, ilim öğrenmek, anne babaya güzel davranmak, yardıma muhtaçlara

¹¹³ bk. Süleyman Uludağ, “Amel”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 3/14.

yardım etmek, topluma faydalı bir iş yapmak gibi davranışlar salih amellere dendir. Salih amel işleyenlere “salihler” denilir.¹¹⁴

İslam, inanç ve amel bütünlüğünü tavsiye eder. Kur'an-ı Kerim'de bu durum “Şüphesiz, iman edip salih ameller işleyenler var ya işte onlar yaratıkların en hayırlısıdır.”¹¹⁵ ayetiyle belirtilir. Hayatında inanç ve amel bütünlüğünü sağlayanların Allah'ın (cc) rızasını kazanacakları müjdelendir. Kur'an-ı Kerim'de salih amel işleyenler hakkında “... Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır...”¹¹⁶ diye buyrulur.

Görsel 1.22: Yardıma muhtaç insanlara yardım etmek salih ameldir.

Paylaşım

Salih amellerden bildikleriniz nelerdir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Üçüncü Bölüm: Doğrularla Beraber Ol!

“... beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!” (Neml suresi, 19. ayet.)

Hız. Süleyman hem salih bir kul hem de salihlerle bir arada olmak için Rabbine dua eder. Hız. Süleyman bu isteğini Allah'ın (cc) rahmetine sığınarak ifade eder. Allah (cc) “Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğrularla beraber olun.”¹¹⁷ buyurarak iman edenlerin doğru insanlarla beraber olmasını ister. Dünyada salih ve sadık kullarla dost olanlar ahirette de onlarla birlikte cennete girer.¹¹⁸ Bu sebeple en seçkin kullar olan peygamberler de Allah'tan (cc) salihlerle beraber olmayı isterler.¹¹⁹

Yazalım

İyi ahlaklı insanlar ile dostluk kurmanın faydalarını örnekteki gibi yazınız.

➤ Güzel davranışları ile insanlara örnek olurlar.

➤

➤

➤

114 bk. Uludağ, “Amel”, 3/14.

115 Beyyine suresi, 7. ayet.

116 Beyyine suresi, 8. ayet.

117 Tevbe suresi, 119. ayet.

118 bk. Tevbe suresi, 71-72. ayet.

119 bk. Yusuf suresi, 101. ayet.

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: İslam, Takva, Sabır, Sulh

Kur'an-ı Kerim'de günlük hayatı düzenleyen kavramlar yer alır. İslam, takva, sabır ve sulh kavramları bunlardan bazılarıdır. Bu kavramlar hakkında bildiklerinizi paylaşınız.

İslam

İslam, sözlükte “kurtuluşa ermek, boyun eğmek, teslim olmak, teslim etmek, vermek, barış yapmak” anlamlarına gelir.¹²⁰

Terim olarak kişinin kendisini Allah'a (cc) teslim etmesi ve yalnız O'na kulluk etmesidir. Allah (cc) tarafından gönderilen

tüm peygamberlerin tebliğ ettikleri dinin adı İslam'dır. Tüm insanlığa gönderilmiş olan tek dindir. Kur'an-ı Kerim'de İslam'ın tek din olduğu “**Şüphesiz Allah katında din İslam'dır...**”¹²¹ ayetinde vurgulanır. Bununla birlikte İslam âlimlerinden Matüridi, İslam'ı “kişinin kendini bütünüyle Allah'a (cc) teslim etmesi, sadece O'na kulluk edip ortak koşmaması” olarak tanımlar. Eşari ise “Allah'a (cc) tam teslimiyet, hükümlerine boyun eğme ve emirlerine uyma”¹²² şeklinde açıklar.

Bilgi Kutusu

İslam, Hz. Muhammed'in (sav) getirdiği dinin özel adı olarak da bilinmektedir.

Görsel 1.23: Camiler İslam'ın sembollerindendir.

Hz. Âdem'den itibaren bütün peygamberlerin insanları davet ettiği İslam'ın gelişi, son peygamber Hz. Muhammed (sav) ile tamamlanır. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de “... **Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı seçtim...**”¹²³ ayetiyle ifade edilir.

120 bk. Mustafa Sinanoğlu, “İslâm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), 23/1.

121 Al-i İmran suresi, 19. ayet.

122 bk. Mustafa Sinanoğlu, “İslâm”, 23/1.

123 Maide suresi, 3. ayet.

İslam, Allah'a (cc) yönelmek, O'na itaat etmek anlamlarına da gelir. **"Kim iyilik yaparak kendini Allah'a teslim ederse, şüphesiz en sağlam kulpa tutunmuştur. İşle- rin sonu ancak Allah'a varır."**¹²⁴ ayeti bu durumu açıklar. Kur'an-ı Kerim'de müminler barışa davet edilir. Allah (cc) İslam'ın barış, esenlik ve güven dini olduğunu açıklar. Peygamberler de insanları İslam'la kurtuluşa ve barışa çağırır. İslam insanları dünya ve ahiret hayatında huzura eristirmeyi amaç- lar. Kur'an-ı Kerim'de **"İnsanlardan öy- leleri de vardır ki 'Ey Rabbimiz! Bize bu dünyada da iyilik ver, öteki dünyada da iyilik ver; bizi cehennem azabından koru.' derler."**¹²⁵ ayeti bu durumu açık- lar. İslam'a göre iman etmek sadece dil ile ikrarı değil, inancı hayata uygulamayı da gerektirir. Kur'an-ı Kerim'de iman, ibadet ve ahlak birlikteliğine vurgu yapılır. **"Ey iman edenler! Rükû edin, secde edin, Rabbinize kulluk edin ve hayır işleyin ki kur- tuluşa eresiniz."**¹²⁶ ayetinde iman edip hayır işleyenlerin kurtuluşa ereceği müjdelenir.

Takva

Takva, sözlükte "bilinçli davranma, dikkatli olma, sakınma, korunma, korkma" anlamlarına gelir. Terim olarak "Allah'ı (cc) görüyormuşçasına farzları ve vacipleri hakkıyla yerine getirmek, O'nun hoşnutlu- ğunu kazanmak amacıyla nafileleri çokça yapmak, sünnete uymaktır." şeklinde ifade edilir.¹²⁷ Kur'an-ı Kerim'de farklı ayetlerde takva kelimesi geçer. Takva; ittika, taki, etka, müttaki kelimesi olarak da ayetlerde kullanılır. Takva sahibi kişiler Kur'an-ı Ke- rim'de "müttakiler" olarak anılır.¹²⁸ Takva sahibi kimseler hayatlarında Allah'ın (cc) rızasını kazanacakları davranışları yap- mayı tercih ederler. Kur'an-ı Kerim'de **"... Bilin ki Allah kendisine karşı gelmekten sakınanlarla beraberdir."**¹²⁹ ayetiyle takva sahibi kişilerden bahsedilir..

Allah'a (cc) karşı gelmekten sakınan her Müslüman O'na layık bir kul olmaya çalışırken ibadetlerinde daha gayretli olur. Kur'an-ı Kerim'de bu durum şöyle ifade edilir: **"Şüphesiz Allah'a karşı gelmekten sakınanlar cennetler içinde ve pınarlar başın- dadır."**¹³⁰ Bu ayette Müslümanlar cennet ile müjdelenir. Bu müjdeye erişmek isteyen

Bilgi Kutusu

Haz. Muhammed (sav) buyurmuştur: "İslam beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, Kâbe'yi hacctmek ve ramazan orucunu tutmak."

(bk. Buhari, İmân 1, 2.)

Görsel 1.24: Allah (cc) katında ırkların üstünlüğü yoktur.

124 Lokman suresi, 22. ayet.

125 Bakara suresi, 201. ayet.

126 Hac suresi, 77. ayet.

127 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 349.

128 bk. Süleyman Uludağ, "Takvâ", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 39/484-486.

129 Tevbe suresi, 123. ayet.

130 Hicr suresi, 45. ayet.

her Müslüman cenneti kazanmak için yaptığı eylemlerde daha dikkatli olur. Başka bir ayette **“Ama tövbe edip iman eden ve salih amel işleyen kimsenin kurtuluşa erenlerden olması umulur.”**¹³¹ denilmektedir. Allah (cc) ahiret gününde insanları mevki ve kimliklerine göre değil, amellerine göre değerlendirip mükâfatlandırır.

İnsanlar arasındaki ırk, renk ve soy gibi farklılıkların belirlenmesinde insanların bir etkisi yoktur. Dolayısıyla bunlar övünülecek şeyler değildir. Allah (cc) katında geçerli olan asıl değer in takva mertebesi olduğu görülür. Hz. Muhammed (sav) üstünlüğün ancak takvada olduğunu *“Allah katında insanların en değerlisi takva bilincine erişmiş olanlardır.”*¹³² hadisiyle vurgular.

Yazalım

Takva sahibi bir Müslüman'ın davranışlarını örnekteki gibi yazınız.

➤ İbadetleri kurallarına uygun yapar.

➤

➤

➤

Sabır

Sabır, sözlükte “tutma, engelleme, direnç gösterme, kararlılık, cesaretli olma, acele etmeme” anlamlarına gelir. Terim olarak “Hoşa gitmeyen olaylar, nefse ağır gelen şeyler ve insanı zorlayan durumlar karşısında sakin kalmaktır.” şeklinde ifade edilir. Sabır insanın Allah’a (cc) sığınıp güvindikten sonra felaketlere karşı direnç göstermesi demektir.¹³³ Allah (cc), Kur’an-ı Kerim’de sıkıntılar karşısında sabredenlerin ödüllendirileceğini müjdeler.¹³⁴

Görsel 1.25: Allah'ın (cc) isimlerinden “çok sabırlı” anlamına gelen “es-Sabur” isminin hattı.

Kur’an-ı Kerim’de **“Allah bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır...”**¹³⁵ buyrulur. Bu ayette insanlara sabredemeyecekleri sıkıntıların verilmeyeceği müjdelenir. Müslümanlar, karşılaştığı her türlü sıkıntıyı imtihan görüp sabrettikçe kazananlar yine kendileri olur. İnsanların sabrettikleri müddetçe karşılığını alacakları **“İşte onların sabredip kötülüğü iyilikle savmaları ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda harcamaları karşılığında mükâfatları kendilerine iki kez verilecektir.”**¹³⁶ ayetiyle belirtilir.

131 Kasas suresi, 67. ayet.

132 Buhari, Tefsir, 2.

133 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 314.

134 bk. Bakara suresi, 155. ayet.

135 Bakara suresi, 286. ayet.

136 Kasas suresi, 54. ayet.

Peygamberler, muhatap oldukları imtihanlarla, sabredenlerin en güzel örneğidir. Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın (cc), sabredenleri sevdiği ve onlarla olduğu vurgulanır.¹³⁷ Müslümanların, her şeyi Allah'tan (cc) sabırla dilemeleri ve sonucunu beklemeleri istenir. Allah (cc) **“(Ey Muhammed!) Sana vahyolunana uy ve Allah hükmünü verinceye kadar sabret. O hüküm verenlerin en hayırlısıdır.”**¹³⁸ buyurur.

Yazalım

Sabırlı bir insan olmanın faydalarını aşağıdaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

- Yaptığımız işlerde acele edilmediğinde güzel sonuçlar alırız.
-
-
-

Sulh

Sulh, sözlükte “barışma, barış, uzlaşma, anlaşma, barıştırma” gibi anlamlara gelir. Terim olarak bireyler veya toplumlar arasındaki çekişmelerin anlaşmayla sona erdirilmesini veya bu nitelikteki anlaşmayı ifade eder.¹³⁹ Sulh yeryüzünde insanlar arasındaki huzuru sağlayan önemli bir husustur. Müslüman bir kişinin her zaman barıştan yana olması istenir.

Hz. Muhammed (sav) de İslamiyet'in ilk yıllarından itibaren barış ortamını sağlamak için mücadele eder. Medine Sözleşmesi, Hudeybiye Barış Antlaşması, Hz. Muhammed'in (sav) bu mücadelesi sonucunda ortaya çıkar. Komşu kabilelere gönderilen İslam'a davet mektupları sayesinde barış ortamı sağlanır ve İslamiyet hızla yayılır. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de **“Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yanaş ve Allah'a tevekkül et. Çünkü O hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.”**¹⁴⁰ ayetiyle vurgulanır. Bu ayet ile

Görsel 1.26: Toplumdaki barış ortamı birlik ve beraberlik ile sağlanır.

137 bk. Al-i İmran suresi, 146. ayet.

138 Yunus suresi, 109. ayet.

139 bk. Fahrettin Atar, “Sulh”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2009), 37/481.

140 Enfal suresi, 61. ayet.

Allah (cc) insanların barış içinde yaşamaları gerektiğini ifade eder. Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette kardeşlik kavramına vurgu yapılır. Bazı ayetlerde kardeşliği pekiştirici durumlar vurgulanırken bazı ayetlerde de kardeşliği bozabilecek tutumlar açıklanır.

Toplumda yaşayan bireylerin birbirleriyle anlaşmaları toplumun güven ve huzurunu sağlar. Toplumun temeli olan aile kurumunda güven ve huzura dikkat edilmesi gerekir. Allah (cc) aile kurumu içerisinde huzurun sağlanması için Kur'an-ı Kerim'de tavsiyelerde bulunur.¹⁴¹ Toplum içerisinde huzurun sağlanabilmesi için insanların sevgi, şefkat ve paylaşım temelli bir hayat yaşaması gerekir. Hz. Muhammed (sav) de “Birbirinizden nefret etmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun. Bir Müslüman'ın din kardeşiyle üç günden fazla küs durması helal olmaz!”¹⁴² buyurarak bunu açıkça ifade eder. Kur'an-ı Kerim'de barışı sağlayan kimselerin mükâfatlarını alacağı bildirilir. Bu durum “... Ama kim affeder ve arayı düzeltirse onun mükâfatı Allah'a aittir. Şüphesiz O, zalimleri sevmez.”¹⁴³ ayetiyle belirtilir.

Yazalım

Barışın topluma katkılarını aşağıdaki boşluklara örnekteki gibi yazınız.

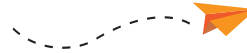
➤ İnsanların birbirine olan güveni artar.

➤

➤

➤

Konu tekrarı için karekodu okutunuz.

141 bk. Nisa suresi, 35. ayet.

142 Buhari, Edeb, 62.

143 Şûra suresi, 40. ayet.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI

A) Aşağıda verilen açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Kur'an-ı Kerim'de bahsedilen tevhit, risalet ve ahiret kavramlarını kısaca açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

2. Kur'an-ı Kerim'de yer alan kıssaların amacı nedir? Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

3. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf'un hangi özelliklerinden bahsedilmektedir? Üç tanesini yazınız.

.....

.....

.....

.....

4. Dua ve sabır kavramları arasında nasıl bir bağlantı vardır? Bu iki kavram arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

5. Peygamberlerin insanlar arasından seçilme nedenlerinden üç tanesini yazınız.

.....

.....

.....

.....

B) Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi kıyamet günü sûra üflemekle görevli melektir?

- A) Azrail
- B) Cebrail
- C) İsrail
- D) Mikail

2. Ahmet, bir takvim sayfasında "Sûra üflenir ve Allah'ın dilediği kimseler dışında göklerdeki herkes ve yerdeki herkes ölür. Sonra ona bir daha üflenir, bir de bakar-sın onlar kalkmış bekliyorlar." (Zümer suresi, 68. ayet.) ayetini okur.

Aşağıdaki inanç esaslarından hangisi Ahmet'in okuduğu ayeti vurgulamaktadır?

- A) Ahiret gününe iman
- B) Kitaplara iman
- C) Meleklerle iman
- D) Peygamberlere iman

3. İslamiyet'e giren bir kişinin ilk söylemesi gereken: "Allah'tan (cc) başka ilah yoktur, Hz. Muhammed (sav) O'nun kulu ve elçisidir." sözüdür.

Aşağıdaki şıklardan hangisinin anlamı verilen cümleye aittir?

- A) Kelime-i şehadet
- B) Kelime-i tevhit
- C) Salâtü'mmiye
- D) Salâtü'selam

4. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

De ki: O, Allah'tır, tektir. Allah sameddir. Doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur. (İhlas suresi 1-4.ayetler.)

Yukarıda meali verilen İhlas suresinde İslam'ın hangi temel kavramından bahsedilmektedir?

- A) Hadis
- B) Meal
- C) Siyer
- D) Tevhit

5. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal barışın sağlanması için uygulanamaz?

- A) Çevremizde konuşulan her habere inanmalıyız.
- B) Ortaya çıkan toplumsal problemlerin çözümünde empati kurmalıyız.
- C) Güven vermeyen kişilerin aktardığı haberleri mutlaka araştırmalıyız.
- D) Toplum içinde arası bozulan insanları barıştırmalıyız.

C) Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları verilen kelimeleri dikkate alarak doldurunuz.

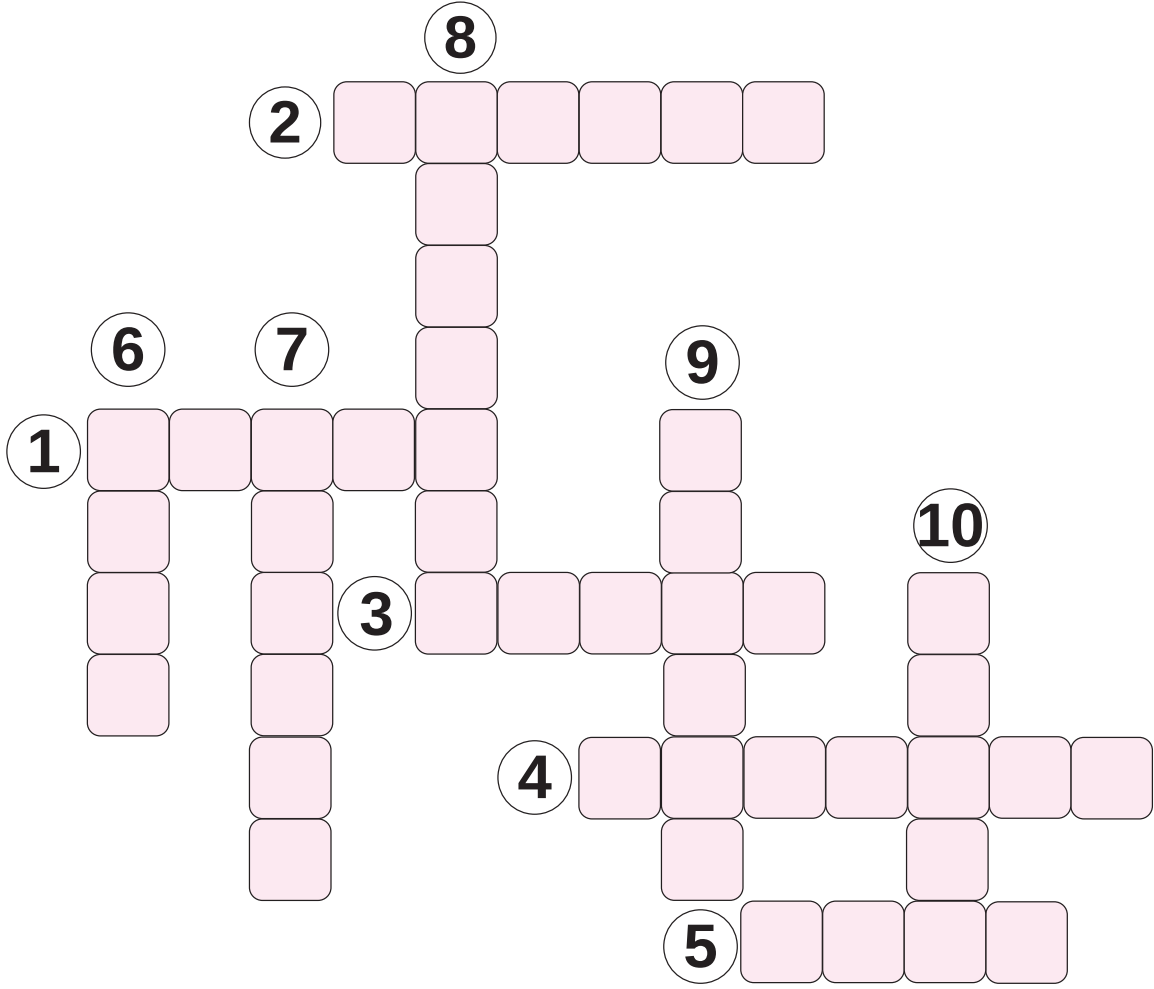
(on sekiz- nübüvvet- parça parça- Hz. Süleyman- kelimeişehadet- berzah)

1. Kur'an-ı Kerim ayetleri indirilmiştir.
2. Kelimeitevhit sözü ile içerik olarak aynı anlama gelmektedir.
3. Hucurat suresi Medine Dönemi'nde indirilmiştir, ayettir.
4. Neml suresinde peygamberin kıssasından bahsedilmiştir.
5. Peygamberlik kavramı ifadesi ile aynı anlama gelmektedir.

D) Aşağıdaki ifadeleri okuyarak doğru ise başına "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. () İslam inancına göre dünya geçici, ahiret ise kalıcı bir yurttur.
2. () Neml suresinde Hz. Peygamber'e yapılan kaba davranışlardan bahsedilir.
3. () Hz. Yusuf'un kıssası Kur'an-ı Kerim'deki en güzel kıssa olarak bilinir.
4. () Peygamberler Allah'tan (cc) aldıkları vahyi olduğu gibi insanlara aktarır.
5. () Sulh, Allah'ın (cc) sevgisini kaybetmemek için kötülüklerin terk edilmesidir.

E) Aşağıdaki soruları cevaplayarak bulmacayı çözünüz.

Soldan Sağa

1. Zorluklar karşısında gösterilen tavidir.
2. Dünya hayatından sonraki hayattır.
3. Kişinin günah işlemekten korkarak ibadetlere yönelmesidir.
4. Peygamberlere verilen görevin adıdır.
5. İçerisinde karıncalardan bahsedilen surenin adıdır.

Yukarıdan Aşağıya

6. Barış için kullanılan kavramdır.
7. Yeniden diriltilinceye kadar sürecek dönemin adı, kabir hayatıdır.
8. Kur'an-ı Kerim'de 49. surenin adıdır.
9. Allah'ın (cc) bir ve tek olmasıdır.
10. Tüm insanlığa gönderilen dinin ortak adıdır.

Daha fazla soru için

2. ÜNİTE

Ünite Pdf Dosyası

50

Ünite Özet Sunusu

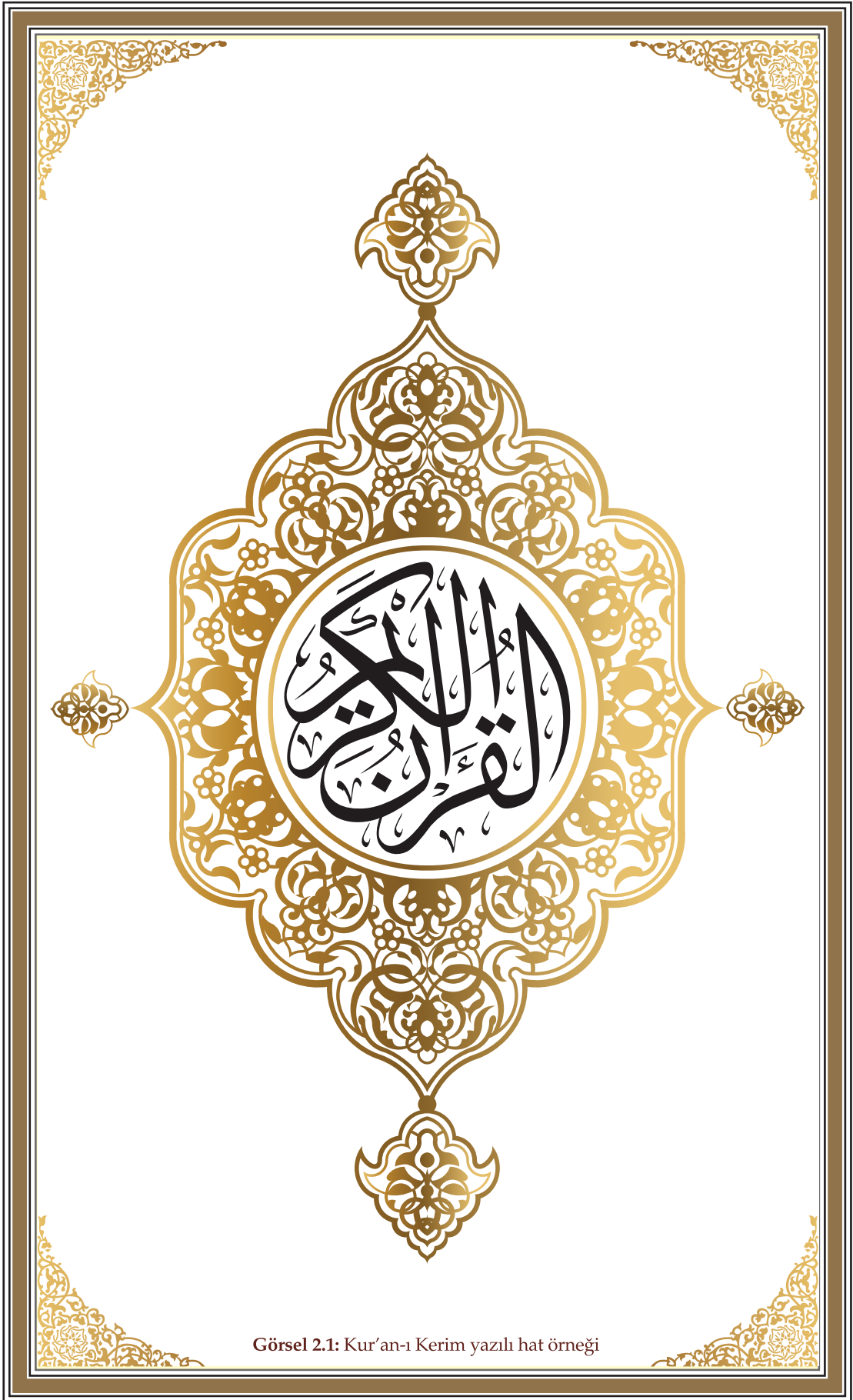
KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Neler Öğreneceğiz?

- Okunuşla ilgili bazı harf ve işaretlere dikkat ederek Kur'an-ı Kerim'i okumayı,
- Furkan, Hucurat, Rahman, Cuma ve Nebe surelerini kurallarına uyarak okumayı,
- Kur'an-ı Kerim'i okurken idgam-ı mea'l-gunne, idgam-ı bila-gunne, sakin mim'in okunuşu, ra'nın hükümlerini,
- Vakıf, ibtida, vasıl ve işaretlerini,
- Secde ayetlerini ve secde işaretlerini,
- Ezberlenecek sureleri usulüne uygun olarak ezberlemeyi,
- Ezberlenen surelerin anlamlarının ana hatlarını,
- Anlamını öğrendiği surelerden mesaj ve ilkeler çıkarmayı öğreneceğiz.

Ünitemize Hazırlanalım

1. Kur'an-ı Kerim'i güzel okumak ifadesinden ne anlıyorsunuz?
2. Furkan suresinin anlamını Kur'an-ı Kerim mealinden okuyunuz.
3. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uyarak okumanın önemini arkadaşlarınızla paylaşınız.
4. Tilavet secdesini sınıf içinde uygulayınız.

Görsel 2.1: Kur'an-ı Kerim yazılı hat örneği

اِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ مَفَازًا ۝۳۱ حَدَاقٍ وَّاعْنَابًا ۝۳۲ وَكَوَاعِبَ اَثْرَابًا ۝۳۳ وَكَاسًا
 دِهَاقًا ۝۳۴ لَا يَسْمَعُوْنَ فِيْهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا ۝۳۵ جَزَاءٌ مِّنْ رَّبِّكَ
 عَطَاءٌ حِسَابًا ۝۳۶ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ
 لَا يَمْلِكُوْنَ مِنْهُ خِطَابًا ۝۳۷ يَوْمَ يَقُوْمُ الرُّوْحُ وَالْمَلٰئِكَةُ صَفًّا
 لَا يَتَكَلَّمُوْنَ اِلَّا مَن اٰذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ۝۳۸ ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ ۝۳۹
 فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ اِلٰى رَبِّهِ مَابًا ۝۴۰ اِنَّا اَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيْبًا يَوْمَ
 يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُوْلُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِيْ كُنْتُ تُرَابًا ۝۴۱

سَدَقَ اللهُ الْعَظِيْمُ

Görsel 2.2: Allah (cc) mutlaka doğruyu söyler anlamında “Sadakallahü'l-azîm” hat örneği.

سُورَةُ النَّبَاِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ اَرْبَعُونَ اَيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ^ج ١ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ^ل ٢ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ^ط ٣
كَأَلَّا سَيَعْلَمُونَ ^ل ٤ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ^و ٥ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا ^ل ٦
وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ^ص ٧ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ^ل ٨ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ^ل ٩
وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ^ل ١٠ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ^ص ١١ وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ
سَبْعًا شِدَادًا ^ل ١٢ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ^ص ١٣ وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ
مَاءً ثَجَّاجًا ^ل ١٤ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ^ل ١٥ وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ^ط ١٦ إِنَّ يَوْمَ
الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ^ل ١٧ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ^ل ١٨
وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ^ل ١٩ وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ^ط ٢٠
إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ^ل ٢١ لِلطَّاغِينَ مَابًا ^ل ٢٢ لَا بَشِيرَ فِيهَا أَحْقَابًا ^ج ٢٣
لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ^ل ٢٤ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ^ل ٢٥ جَزَاءً وَفَاقًا ^ط ٢٦
إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ^ل ٢٧ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ^ط ٢٨
وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ^و ٢٩ فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ^ع ٣٠

NEBE SURESİ

Nebe Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

İkişer kişilik gruplar oluşturarak Nebe suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

Nebe suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Dikkat Edelim

Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

Araştıralım

Nebe suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ
 اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ٩ فَإِذَا قُضِيَتِ
 الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا
 لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ١٠ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ۚ
 قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ١١

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ
 الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ...

“Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığı zaman, hemen Allah'ın zikrine koşun ve alışverişi bırakın...”

(Cuma suresi, 9. ayet.)

Görsel 2.3: Cuma namazının cemaatle kılınması farzdır.

سُورَةُ الْجُمُعَةِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ
إِحْدَى عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ ١ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ
آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ
لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ٢ وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ٣ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ٤
مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ
أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ٥ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادَوْا إِن زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ
أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٦
وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ٧
قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٨

CUMA SURESİ

Cuma Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

İkişer kişilik gruplar oluşturarak Cuma suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

Cuma suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

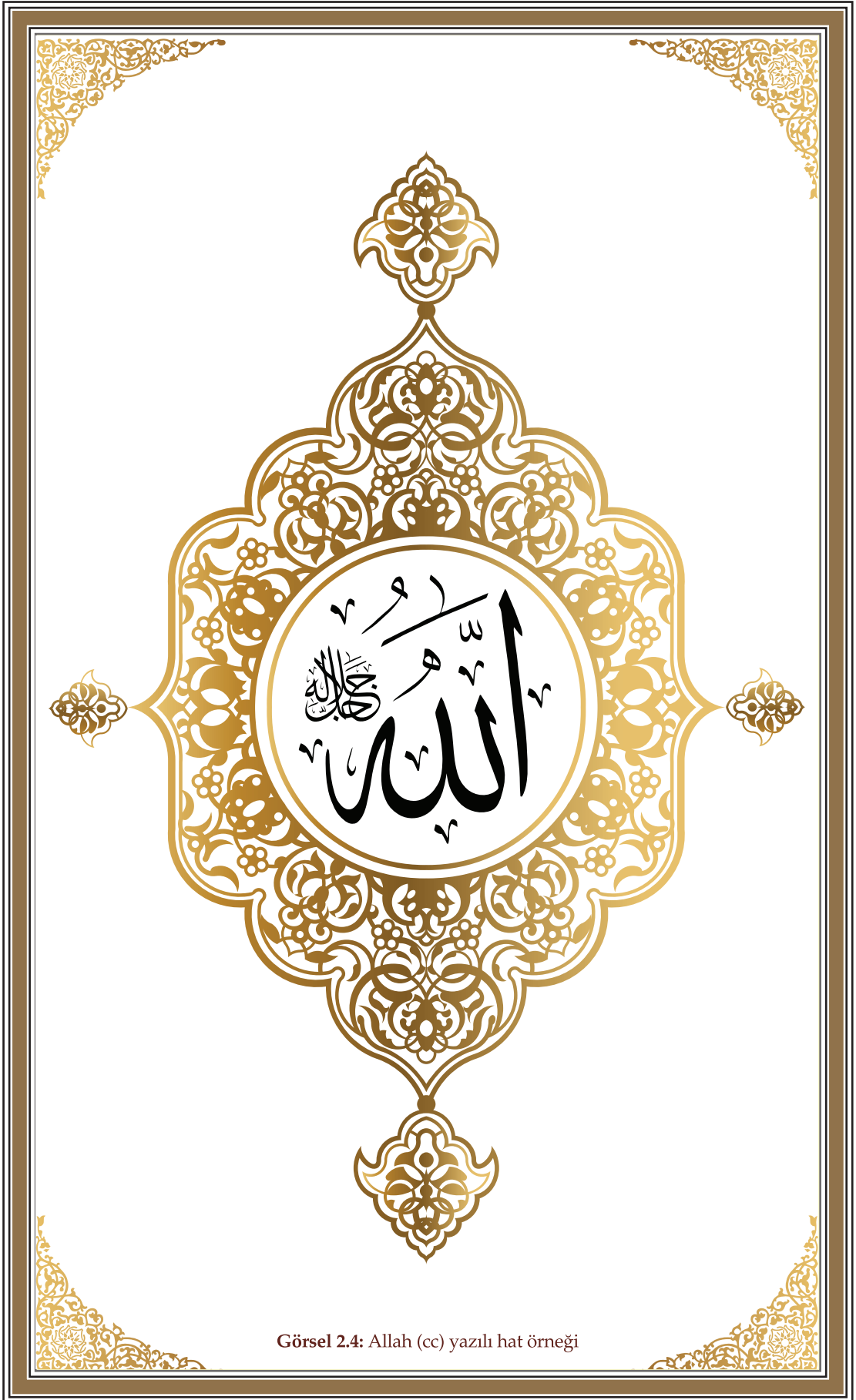
Dikkat Edelim

Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

Araştıralım

Cuma suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

Görsel 2.4: Allah (cc) yazılı hat örneği

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾
 فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾ حُورٌ
 مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾
 لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٧٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾
 مُتَّكِئِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضِرٍ وَعَبَقَرٍ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

Görsel 2.5: Allah, yeri canlılar için yaratmıştır. Orada meyveler ve salkımlı hurma ağaçları vardır. Yapraklı taneler, hoş kokulu bitkiler vardır. O hâlde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz? (Rahman suresi, 10-13. ayetler.)

يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمِهِمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ ﴿٤١﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ
بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٣﴾ يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ إِنْ فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٤﴾ وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ﴿٤٥﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٦﴾ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ﴿٤٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٤٨﴾ فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ﴿٤٩﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٥٠﴾ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ ﴿٥١﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٥٢﴾ مُتَكِعِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَّا
الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿٥٣﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٤﴾ فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ
الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٥٥﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٥٦﴾ كَانَهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٥٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٥٨﴾ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ﴿٥٩﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٠﴾ وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ﴿٦١﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٦٢﴾ مُدْهَمَمَتَانِ ﴿٦٣﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٤﴾
فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ ﴿٦٥﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٦﴾

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ١٧ **فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ١٨**
 مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ١٩ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ٢٠ **فَبَايَ**
الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٢١ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ ^{نصر} وَالْمَرْجَانُ ٢٢
فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٢٣ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ
 كَالْأَعْلَامِ ٢٤ **فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٢٥** كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا
 فَانٍ ٢٦ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ٢٧ **فَبَايَ الْآءِ**
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٢٨ يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ
 هُوَ فِي شَأْنٍ ٢٩ **فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٣٠** سَنَفْرُغُ لَكُمْ
 آيَةَ الثَّقَلَانِ ٣١ **فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٣٢** يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ
 وَالْإِنسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ٣٣ **فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٣٤**
 يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شَوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ٣٥ **فَبَايَ**
الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٣٦ فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً
 كَالِدِّهَانِ ٣٧ **فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٣٨** فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ
 عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ٣٩ **فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٤٠**

الرَّحْمَنُ

Görsel 2.6: Allah'ın (cc) merhamet eden anlamına gelen "er-Rahman" ismi hat örneği.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ١ الرَّحْمَنُ ٢ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ٣ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ٤ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ٥
 الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ٦ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ٧
 وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ٨ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ٩
 وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ١٠ وَالْأَرْضَ
 وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ١١ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ١٢
 وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ١٣ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبَانِ ١٤ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ١٥ وَخَلَقَ
 الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ ١٦ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

RAHMAN SURESİ

Rahman Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

Her öğrenciye altı ayet düşecek şekilde Rahman suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

Rahman suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Dikkat Edelim

Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

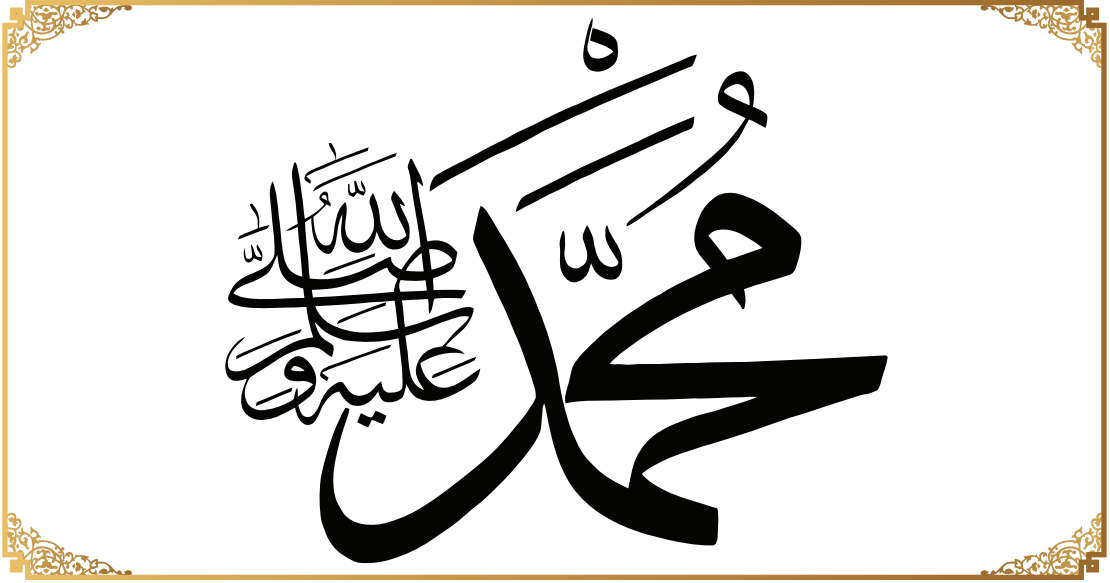
Araştıralım

Rahman suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
 إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ
 أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ
 تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى
 وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ
 اللَّهِ أَتْقَىكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾ قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ
 لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ
 وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ
 اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
 ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ
 هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾ قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهُ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
 مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾ يَمُنُّونَ
 عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُوتُوا عَلَى إِسْلَامِكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ
 عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَيْكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ اللَّهَ
 يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ﴿٦﴾ وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ ^ط لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ ^ط أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾ فَضَلًّا مِنَ اللَّهِ ^ط وَنِعْمَةً ^ط وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٨﴾ وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفْئِ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ ^ج فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا ^ط إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ ^ط بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ ^ج وَمَنْ لَمْ يَتُبْ ^ف فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

Görsel 2.7: Hz. Muhammed (sav) yazılı hat örneği.

HUCURAT SURESİ

Hucurat Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

Her öğrenciye üç ayet düşecek şekilde Hucurat suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

Hucurat suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

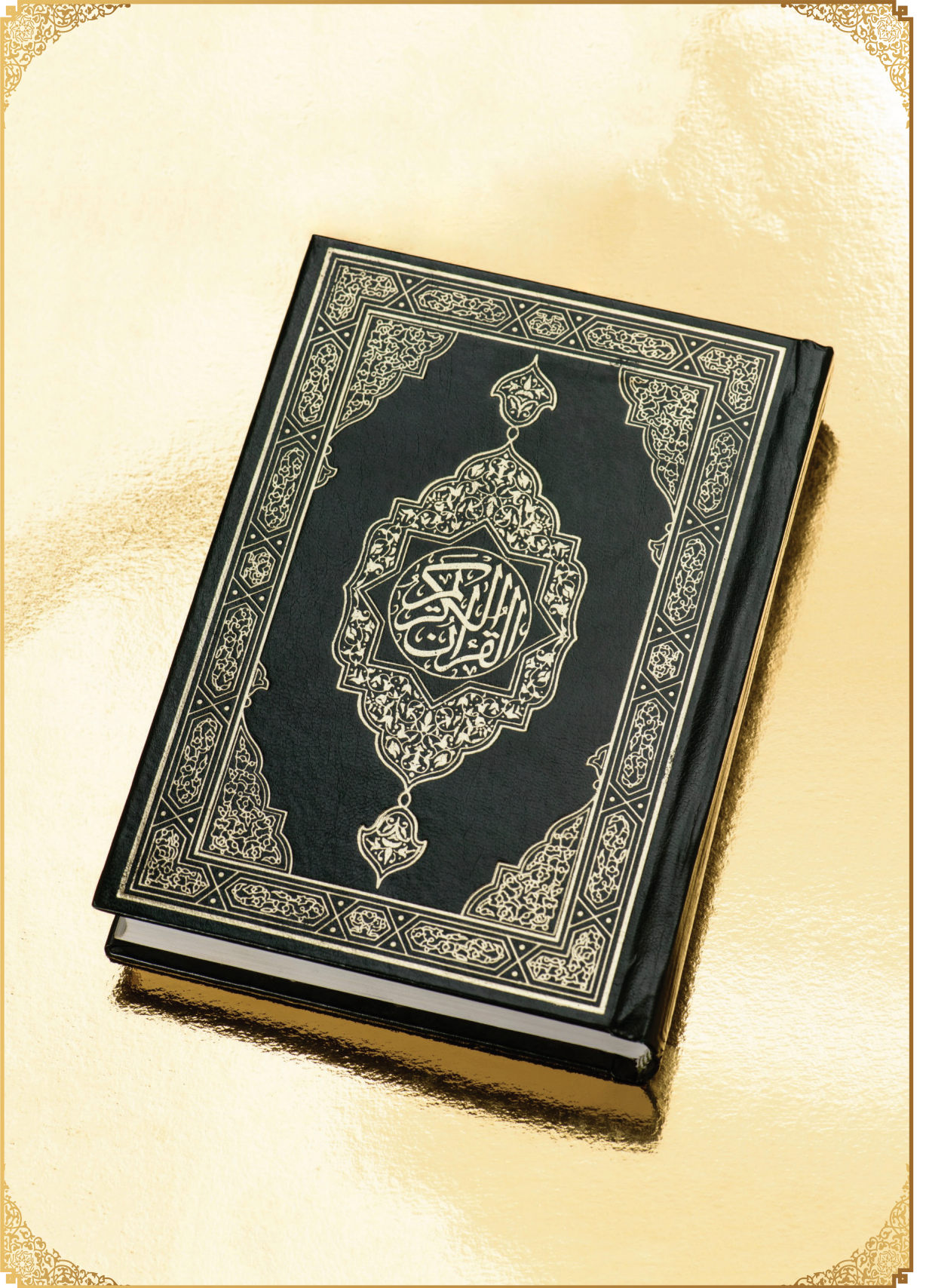
Dikkat Edelim

Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

Araştıralım

Hucurat suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

Görsel 2.8: Kur'an-ı Kerim, ismini Arapça'da "okumak" anlamına gelen "karae" fiilinden almaktadır.

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
يَلْقَ أَثَامًا ٦٨ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ
مُهَانًا ٦٩ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ
يَبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ٧٠
وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ٧١ وَالَّذِينَ
لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ٧٢ وَالَّذِينَ
إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ٧٣
وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ
أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ٧٤ أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ
بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ٧٥ خَالِدِينَ فِيهَا
حَسَنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ٧٦ قُلْ مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ رَبِّي
لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ٧٧

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَسَأَلْ بِهِ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٦٠﴾ تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٦١﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾ وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٤﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا
 كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ٤٤ أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ
 مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ
 دَلِيلًا ٤٥ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ٤٦ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ
 لَكُمْ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ٤٧
 وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا
 مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ٤٨ لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا وَنُسْقِيَهُ
 مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا ٤٩ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا بِهِنَهُمْ
 لِيَذَّكَّرُوا فَابْتَلَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ٥٠ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا
 فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ٥١ فَلَا تُطِيعُ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ
 جِهَادًا كَبِيرًا ٥٢ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ
 فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا
 مَحْجُورًا ٥٣ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا
 وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ٥٤ وَ يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا ٥٥

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ۝^{٣٣}
الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ ^لأُولَٰئِكَ شَرٌّ
مَكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا ۝^{٣٤} وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ
وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ۝^{٣٥} فَقُلْنَا اذْهَبَا
إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَذْمِيرًا ۝^{٣٦}
وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَا هُمْ
لِلنَّاسِ آيَةً ۝^{٣٧} وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ۝^{٣٨} وَعَادًا
وَتَمُودًا وَأَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ۝^{٣٩}
وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ۝^{٤٠} وَلَقَدْ أَتَوْا
عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أُمِطِرَتْ مَطَرِ السَّوْءِ ۝^{٤١} فَلَمْ يَكُونُوا
يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ۝^{٤٢} وَإِذَا رَأَوْكَ
إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوءًا أَهْذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ۝^{٤٣}
إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ إِلَهِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ۝^{٤٤} أَرَأَيْتَ
مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ۝^{٤٥}

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلِيكَةُ
 أَوْ نَرَى رَبَّنَا لَقَدْ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٢١﴾
 يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلِيكَةَ لَا بُشْرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ
 حِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٢٢﴾ وَقَدْ مَنَّا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ
 هَبَاءً مَنْثُورًا ﴿٢٣﴾ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقَرًّا
 وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٤﴾ وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلَ
 الْمَلَكُ تَنْزِيلًا ﴿٢٥﴾ الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ ط وَكَانَ يَوْمًا
 عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٦﴾ وَيَوْمَ يَعِضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ
 يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾ يَا وَيْلَتَى
 لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ﴿٢٨﴾ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ
 إِذْ جَاءَنِي ط وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾ وَقَالَ الرَّسُولُ
 يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾ وَكَذَلِكَ
 جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ ط وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا
 وَنَصِيرًا ﴿٣١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ
 جُمْلَةً وَاحِدَةً ج كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ﴿٣٢﴾

إِذَا رَأَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيْظًا وَزَفِيرًا ۝
 وَإِذَا أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ
 ثُبُورًا ۝ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا
 كَثِيرًا ۝ قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ
 كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ وَمَصِيرًا ۝ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ
 خَالِدِينَ ۝ كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُورًا ۝ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
 وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ ءَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ
 عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ۝ قَالُوا سُبْحَانَكَ
 مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ
 وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَأَبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا
 بُورًا ۝ فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ
 صَرْفًا وَلَا نَصْرًا ۝ وَمَنْ يَظْلِمِ مِنْكُمْ نُدِقْهُ عَذَابًا
 كَبِيرًا ۝ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ
 لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ ۝ وَجَعَلْنَا
 بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ ۝ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۝

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ
 وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ
 مَوْتًا وَلَا حَيَوَةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا
 ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٤﴾ وَقَالُوا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ
 تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ
 فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٦﴾ وَقَالُوا
 مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ
 لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٧﴾ أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ
 كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ
 إِنَّ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٨﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا
 لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٩﴾ تَبَارَكَ
 الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿١٠﴾ بَلْ كَذَّبُوا
 بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

Görsel 2.9: Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uyararak okumalıyız.

سُورَةُ الْفُرْقَانِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
سَبْعٌ وَسَبْعُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ
نَذِيرًا ۝ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ
يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ۝

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

FURKAN SURESİ

Furkan Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

Her öğrenciye yedi ayet düşecek şekilde Furkan suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

Furkan suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Dikkat Edelim

Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

Araştıralım

Furkan suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

II. TECVİT BİLGİSİ

Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uyarak okumak niçin önemlidir?

Tecvit, sözlükte “bir işi güzel yapma, güzelleştirme, iyi ve güzel söz söyleme, süsleme” anlamlarına gelmektedir.¹ Terim olarak ise “Kur'an-ı Kerim'i harflerin mahreç ve sıfatlarına uyarak vakıf, vasıl, sekte vb. tilavet kurallarına dikkat ederek güzel ve hatasız okumayı öğreten ilim dalı” demektir.² Tecvit ilmi, Kur'an-ı Kerim'in okunuşunda harflerin telaffuz yönüyle ilgilenmektedir. Harflerin telaffuz edilmesiyle anlam hatalarının önüne geçmek amaçlanmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'in indirildiği şekliyle korunması için tecvit ilmini öğrenmek ve bilmek gerekir. Onu vermek istediği anlamın bozulmaması için harfleri doğru bir şekilde tecvitli okumak farzıyandır. Hz. Muhammed (sav) de Kur'an-ı Kerim'i tecvitli bir şekilde tane tane okumuştur. Kur'an-ı Kerim' de şöyle buyrulmaktadır: “... **Biz Kur'an'ı, insanlara dura dura okuyasın diye ayet ayet ayırdık...**”³ Hz. Muhammed (sav) Kur'an-ı Kerim'i güzel okuyanları takdir etmiştir. Kur'an-ı Kerim'in güzel okunması için de teşvikte bulunmuştur.

1. İdgamlar

İdgam, sözlükte “bir şeyi diğer bir şeyin içine katmak, çiğnemedi yutmak, burundan konuşmak” gibi anlamlara gelir.⁴ İdgam “yan yana gelen iki harften birincisini ikincisine katmak” demektir. İdgamın gerçekleşebilmesi için birinci harfin cezimli, ikinci harfin ise harekeli olması gerekmektedir. Bu tür durumlarda birinci harf, ikinci harf ile birlikte ikinci harfin sesi ile okunursa idgam gerçekleşmiş olur.⁵

1. 1. İdgam-ı Mea'l-gunne

İdgam-ı mea'l-gunne, sakın nun veya tenvinden sonra **ي، م، ن، و** harflerinden bir tanesi gelirse gerçekleşmiş olur. Sakın nun veya tenvindeki nun sesi **يَمْنُو** harflerinden bir tanesine katılarak gunneli bir şekilde tutularak okunur.⁶ Gunneli okuyuşta **ي، م، ن، و**

Bilgi Kutusu

Farzıayn: Dinen sorumlu sayılan kimse-
rin her birinin ayrı ayrı yapması zorunlu olan
ibadetlerdir. Sorumlu olan kimselerin farzıayn
emirleri bizzat kendilerinin yerine getirmesi
gerekir.

Farzıkifaye: Dinen sorumlu sayılan kimse-
lerden bazılarının yapmasıyla diğer Müslü-
manların üzerinden sorumluluğun kalkmış
olduğu ibadetlerdir.

(bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 86.)

Bilgi Kutusu

Gunne, genizden (burundan) gelen sese denir.

1 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 355.

2 bk. Abdurrahman Çetin, *Kur'an Okuma Esasları* (Bursa: Emin Yayınları, 2020), 74.

3 İsra suresi, 106. ayet.

4 İsmail Karagöz - Fikret Karaman - İbrahim Paçacı vd., *Dinî Kavramlar Sözlüğü* (Ankara: DİB Yayınları, 2010), “İdgam”, 294.

5 bk. Davut Kaya, *Tecvidli Kur'an Okuma Rehberi* (Ankara: DİB Yayınları, 2022), 87.

6 bk. Ayşe Karakaya - Mehmet Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid* (Ankara: Grafiker Yayınları, 2021), 69.

harfleri şeddeli okunarak bir buçuk elif miktarı tutulur.⁷ İdgam-ı mea'l-gunnenin gerçekleşebilmesi için sakın nundan hemen sonra gelen يَمْنُو harflerinin aynı kelimede olmaması gerekir.

Örnek 1

مَنْ يَعْمَلْ

Okunuşu:

مَيِّعْمَلْ

- Birinci kelimenin son harfinin harekesi cezim (َ),
- İkinci kelimenin ilk harfinde (ي م ن و) يَمْنُو harflerinden ي geldiği için idgam-ı mea'l-gunne gerçekleşir.
- ي harfinin sesinin bir kısmı genize verilip şeddeli şekilde bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.

Örnek 2

بَشَرٌ مِثْلُنَا

Okunuşu:

بَشَرٌ مِثْلُنَا

- Birinci kelimenin son harfinin harekesi tenvin (ٓ),
- İkinci kelimenin ilk harfinde (ي م ن و) يَمْنُو harflerinden م harfi geldiği için idgam-ı mea'l-gunne gerçekleşir.
- م harfinin sesinin bir kısmı genize verilip şeddeli şekilde bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde idgam-ı mea'l-gunne kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

مَنْ يَعْمَلْ

مَنْ مَسَدٍ

مَنْ يَشَاءُ

لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا

حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek idgam-ı mea'l-gunne olan kutucukları işaretleyiniz.

قَوْلٌ مَعْرُوفٌ

سَلَامٌ هِيَ

خَيْرًا يَرَهُ

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ

وَاسِعٌ عَلِيمٌ

وَرَبُّ غَفُورٌ

⁷ bk. Çetin, Kur'an Okuma Esasları, 173.

Dikkat Edelim

Sakin nun, (ي م ن و) يَمْنُو harflerinden bir tanesi ile aynı kelimede yer alırsa idgam-ı mea'l-gunne gerçekleşmez. Bu durumda idgam uygulanmadan gunnesiz bir şekilde açıkça okunur.

Kur'an-ı Kerim'de dört kelimede bu kural görülür.

بُنْيَانٌ

الدُّنْيَا

قِنْوَانٌ

صِنْوَانٌ

İdgam-ı mea'l-gunne konusunun tekrarı için
karekodu okutunuz.

1.2. İdgam-ı Bila-gunne

Sakin nun veya tenvinden sonra ل veya ر harflerinden bir tanesi gelirse tenvin-deki nun sesi bu harflere katılır ve gunnesiz bir şekilde okunur.⁸ Gunnesiz okuyuşta nun sesinden sonra gelen ل ve ر harfi şeddeli okunur. Nun sesi ise bu harfler içinde kaybolur.⁹ İdgam-ı bila-gunnenin gerçekleşebilmesi için sakın nun kelimenin sonunda yer alır. Lam ve ra harflerininse farklı kelimelerde yer alması gerekir.

Örnek 1

فَإِنْ لَمْ

Okunuşu:

فَإِلَمْ

- Birinci kelimenin son harfi cezimli nun (نْ),
- İkinci kelimenin ilk harfinde (ل, ر) harflerinden ل harfi geldiği için idgam-ı bila-gunne gerçekleşir.
- ل harfi şeddeli şekilde okunur.

Örnek 2

مَثَلًا رَجُلَيْنِ

Okunuşu:

مَثَلَرَجُلَيْنِ

- Birinci kelimenin son harfinin harekesi tenvin (ِ),
- İkinci kelimenin ilk harfinde (ل, ر) harflerinden ر harfi geldiği için idgam-ı bila-gunne gerçekleşir.
- ر harfi gunnesiz bir şekilde olarak şeddeli hâlde okunur.

8 bk. Karakaya - Akın, Kur'an Okuma ve Tecvid, 71.

9 bk. Çetin, Kur'an Okuma Esasları, 175.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde idgam-ı bila-gunne kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

مِنْ لَدُنْهُ

مِنْ رَبِّهِمْ

يَكُنْ لَهُ

عَيْشَةٍ رَاضِيَةٍ

مُصَدِّقًا لِمَا

وَيْلٌ لِّكُلِّ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek idgam-ı bila-gunne olan kutucukları işaretleyiniz

مِنْ رَبِّكُمْ

مِنْ لَدُنْكَ

قَوْلًا بَلِيغًا

بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ

مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا

فَتْحٌ قَرِيبٌ

İdgam-ı bila-gunne konusunun tekrarı için
karekodu okutunuz.

2. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri

Cezimli mim (م) harfine sakin mim denir. Sakin mim'den sonra gelen harfler üç farklı şekilde okunur:¹⁰

- ★ İdgam-ı Misleyn Mea'l-gunne
- ★ Sakin Mim'in İhfası (İhfa-i Şefevî)
- ★ Sakin Mim'in İzharı (İzhar-ı Şefevî)

İdgam-ı Misleyn Mea'l-gunne

Sakin mim'den sonra mim (م) ile başlayan bir kelime gelirse idgam-ı misleyn mea'l-gunne olur.¹¹ Gunneli bir şekilde bir buçuk elif miktarı tutularak şeddeli mim gibi okunur.¹²

10 bk. Karakaya - Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid*, 73.

11 bk. Rahmi Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'an Tecvidi* (İzmir: İzmir İlahiyat Fakültesi Vakfı, 2009), 55.

12 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 181.

Örnek 1

وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ

Okunuşu:

وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ

- Birinci kelimenin son harfi sakin mim (م),
- İkinci kelimenin başında ise م harfi geldiği için idgam-ı misleyn mea'l-gunne gerçekleşir.
- İki mim (م) harfi birleştirilerek gunneli bir şekilde şeddeli hâlde okunur.

Örnek 2

بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ

Okunuşu:

بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ

- Birinci kelimenin son harfi sakin mim (م),
- İkinci kelimenin başında ise م harfi geldiği için idgam-ı misleyn mea'l-gunne gerçekleşir.
- İki mim (م) harfi birleştirilerek gunneli bir şekilde şeddeli hâlde okunur.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde idgam-ı misleyn mea'l-gunne kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ

قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ

كَمْ مِنْ فِئَةٍ

جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ

أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ

قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek idgam-ı misleyn mea'l-gunne olan kutucukları işaretleyiniz.

☐ عَلَيْهِمْ مُؤَصَّدَةٌ

☐ مِنْ بَعْدِهِ

☐ غُلِبَتِ الرُّومُ

☐ وَالْأَرْضُ وَنَحَرًا

☐ قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ

☐ بِكُمْ مِنْ

İdgam-ı misleyn mea'l-gunne konusunun tekrarı için karekodu okutunuz.

Sakin Mim'in İhfası (İhfa-i Şefevî)

Sakin mim'den (م) sonra be (ب) harfi ile başlayan bir kelime gelirse mim'in ihfası (dudak ihfası) olur ve gunneli okunur.¹³

Örnek

وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ
أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ
أَتَيْنَكُمْ بِقُوَّةٍ

Örneklerdeki birinci kelimelerin sonunda sakin mim (م) harfi vardır. İkinci kelimelerin başında ب harfi geldiği için mim'in ihfası (dudak ihfası) gerçekleşir.

Birinci kelimelerin sonundaki sakin mim (م) dudakları fazla bastırmadan bir buçuk elif miktarı tutularak yani gunneli olarak okunur.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde sakin mim'in ihfası (ihfa-i şefevî) kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

وَلَسْتُمْ بِأَخَذِيهِ

أَمْ بِهِ جِنَّةٌ

أَمْ بِظَاهِرٍ

نَبَاهُمْ بِالْحَقِّ

عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ

مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek sakin mim'in ihfası (ihfa-i şefevî) olan kutucukları işaretleyiniz.

☐

كَلْبُهُمْ بِأَسِطٍ

☐

أَمْوَالُكُمْ بَيْنَكُمْ

☐

دَفْعُ اللَّهِ

☐

جَمِيعًا بَعْضُكُمْ

☐

وَفِي ذَلِكَ بَلَاءٌ

☐

فَمَا تُغْنِ التُّذْرُ

Takip Edelim

Kur'an-ı Kerim'den seçtiğiniz bir sayfada ihfa-i şefevî içeren kelimeleri belirleyerek okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz

13 bk. Tuğral, Ana Hatlarıyla Kur'an Tecvidi, 55.

Sakin Mim'in İzharı (İzhar-ı Şefevî)

Sakin mim'den sonra be (ب) ve mim (م) harflerinin dışında kalan harflerden birisinin gelmesiyle izhar-ı şefevî olur. Sakin mim gunnesiz bir şekilde okunur. Mim'in mahrecine basılır, tutmadan diğer harfe geçilir.¹⁴

Örnek

غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ
عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ

Örneklerdeki birinci kelimelerin sonunda sakin mim (م) harfi vardır. İkinci kelimelerin başında be (ب) ve mim (م) harflerinin dışındaki harflerden biri geldiği için sakin mim'in izharı (izhar-ı şefevî) gerçekleşmiştir. Birinci kelimelerin sonunda sakin mim (م) sonraki harflerden bağımsız şekilde okunur.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde sakin mim'in izharı (izhar-ı şefevî) kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا

هُمْ فِيهِ

أَنْعَمْتَ

الَّذِينَ هُمْ يُرَآؤْنَ

أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ

أَنْ لَهُمْ جَنَّاتٍ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek sakin mim'in izharı (izhar-ı şefevî) olan kutucukları işaretleyiniz.

☐ فَمَنْ أَمَّنْ

☐ مَلِكِ النَّاسِ

☐ أَنْتُمْ وَمَنْ

☐ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ

☐ عَفُوءًا قَدِيرًا

☐ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

Takip Edelim

Kur'an-ı Kerim'den seçtiğiniz bir sayfada izhar-ı şefevî içeren kelimeleri belirleyerek okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz

¹⁴ bk. Çetin, Kur'an Okuma Esasları, 180.

3. Ra'nın Hükümleri

Ra (ر) harfi okunurken incelik ve kalınlık bakımından diğer harflere göre farklılık göstermektedir. ر harfi dışında diğer harfler ya ince ya da kalın olarak okunmaktadır. ر harfinin ince ya da kalın okunması ise durumuna göre belirlenmektedir. Ra'nın hükümleri ر harfinin öncesi ve sonrasında yer alan harfler ya da aldığı hareke belirlemektedir.

- ★ Ra'nın kalın okunması gereken yerler
- ★ Ra'nın ince okunması gereken yerler
- ★ Ra'nın ince veya kalın okunduğu yerler

Ra (ر) harfinin okunuşuyla ilgili hükümler şunlardır:¹⁵

★ Ra'nın Kalın Okunması Gereken Yerler:

a. Ra'nın harekesinin üstün veya ötreli olması hâlinde ra harfi kalın okunur.

⇒ Ra'nın üstün ile okunmasına örnekler:

رَبَّنَا تَجَارَتْهُمْ سَخَّرَ وَتَرَكْنَا

⇒ Ra'nın ötre ile okunmasına örnekler:

رُزِقْنَا يَكْفُرُونَ مَا يُؤْمَرُونَ رُحَمَاءُ

b. Ra'nın sakin (رْ) ve kendisinden önce gelen harfin harekesinin üstün veya ötreli olması hâlinde ra kalın okunur.

⇒ Sakin ra ve önceki harfin üstün olmasına örnekler:

مَرْيَمَ يُذَكِّرْ أَرْجِهْ يَرْحَمَكُم

⇒ Sakin ra ve önceki harfin ötreli olmasına örnekler:

فَانْظُرْ نُرْسِلْ هَذَا الْقُرْآنِ وَأَمْرٌ بِالْعُرْفِ

c. Ra ve öncesinde gelen harf sakin olduğunda bu iki harf öncesindeki harfin harekesinin üstün veya ötreli olması hâlinde ra kalın okunur. Bu durum kelimelerin son harfi ra olduğunda meydana gelmektedir.

¹⁵ bk. Çetin, Kur'an Okuma Esasları, 182.

⇒ Ra'nın ve önceki harfin sakin olduğu durumlarda **iki önceki harfin üstün** olmasına örnekler:

Geçildiğinde	↓	أَخْيَارِ	↓	كَالْفَخَّارِ	↓	وَالْعَصْرِ
Durulduğunda		أَخْيَارُ		كَالْفَخَّارُ		وَالْعَصْرُ

⇒ Ra'nın ve önceki harfin sakin olduğu durumlarda **iki harf öncesinin ötre** olmasına örnekler:

Geçildiğinde	↓	إِلَى النُّورِ	↓	فِي الْكُفْرِ	↓	خُسْرٍ
Durulduğunda		إِلَى النُّورُ		فِي الْكُفْرُ		خُسْرُ

d. Sakin ra harfinden önceki vasıl hemzesi (geçişte okunmayan elif **أ**) ile vasıl hemzesinden önceki harfin harekesi arızı esre ise ra harfi kalın okunur. Bu durumda vasıl hemzesinin harekesi dikkate alınmaz.

Bilgi Kutusu

Kelime başında bulunan ve kelimenin kökünde olmayan yalnız yazıldığında okunan, başka harften sonra geldiği zaman okunmayan hemzeye "vasıl hemzesi" denir.

⇒ Ra'nın sakin, kendinden **önce gelen vasıl hemzesinin esreli** olmasına örnekler:

أَمْ أَزْتَابُوهَا	لِمَنْ أَزْتَضَى	رَبِّ أَزْحَمَهُمَا
--------------------	------------------	---------------------

e. Sakin ra harfinden önce gelen harfin harekesinin esre olması, sakin ra harfinden sonra istila harflerinden birisinin gelmesi hâlinde ra kalın okunur.

Bilgi Kutusu

İstila harfleri şunlardır:
خ ص ض ط ظ غ ق

⇒ Ra'nın sakin, **önceki harfin harekesinin esre**, ra harfinden sonra gelenlerin ise **istila harflerinden** olmasına örnekler:

فِرْقَةٍ	إِزْصَادًا	مِرْصَادًا	قِرْطَائِسٍ
----------	------------	------------	-------------

★ Ra'nın İnce Okunması Gereken Yerler:

a. Harekesinin esre olması hâlinde ra ince okunur.

⇒ Ra harfinin harekesinin esre olmasına örnekler:

فَاذْكُرْ اسْمَ	كَافِرِينَ	زَكَرِيَّا	آثَارِهِمْ
وَطُورِ سِينِينَ	مُشْرِكُونَ	صَابِرِينَ	فَشَارِبُونَ

b. Sakin ra harfinden önceki harfin harekesinin esre olması hâlinde ra ince okunur.

⇒ Ra sakın, önceki harfin harekesinin esre olmasına örnekler:

فَطَهَّرْ	تُنْذِرُهُمْ	فَذَكَّرْ	فَبَشِّرْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْهُ	وَاعْفُرْ	أُخْصِرْتُمْ	وَيَسِّرْ

c. Sakin ra harfinden bir önceki harfin sakın, iki önceki harfin esreli olması hâlinde ra ince okunur. Bu durum kelimenin son harfindeki ra harekeli olup durulduğunda da gerçekleşir.

⇒ Ra sakın, önceki harfin harekesi sakın ve bir öncesindeki harfin harekesinin esre olmasına örnekler:

Geçildiğinde	حَجْرٌ	خَيْرٌ	قَدِيرٌ
Durulduğunda	حَجْرٌ	خَيْرٌ	قَدِيرٌ

d. Sakin ra harfinden önce lîn harflerinden (vav ve ya) sonra ya harfi gelirse ra ince okunur. Bu durum son harfte ra harekeli olup durulduğunda gerçekleşir.

⇒ Sakin ra harfinden önce lîn harflerinden ya harfinin gelmesine örnekler:

Geçildiğinde	خَيْرٌ	غَيْرٌ	طَيْرٌ
Durulduğunda	خَيْرٌ	غَيْرٌ	طَيْرٌ

★ Ra'nın İnce veya Kalın Okunduğu Yerler:

Ra harfi sakin olarak geldiği bazı durumlarda ince veya kalın olarak okunabilir. Bu kural üç başlık altında incelenebilir:¹⁶

a. **Sakin ra** harfinden **önceki harfin harekesi esre**, ra'dan sonra gelen **istila harfi esreli** olduğu zaman ra harfi **كُلُّ فِرْقٍ** örneğindeki gibi ince veya kalın olarak okunabilir.

b. **Sakin ra** harfinden **önceki harfin sakin sad veya sakin ta** olması hâlinde ve bunların **öncesindeki harfin harekesi esre** olduğu zaman **مِنْ مِصْرٍ, عَيْنَ الْقِطْرِ** örneklerindeki gibi ra harfi kalın ya da ince olarak okunabilir.

c. **Ra harfi** ve **önceki harf sakin**, daha **önceki harfin harekesi üstün** olduğunda kelimenin aslına işaret etmek için ra harfi **أَنْ أَسْرٍ** örneğindeki gibi ince okunur. Fakat kelime üzerinde durulacaksa kalın okunabilir.

Dikkat Edelim

Ra harfi şeddeli olduğu zaman harekesine göre ince ya da kalın okunur. Kendisinden önceki harf ya da hareke dikkate alınmaz.

(bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'an Tecvidi*, 76.)

يَفْرُ

Kalın okunur

الرَّحِيمِ

Kalın okunur

شَرِّ

İnce okunur

Sıra Sizde

Verilen ayetlerde yer alan ra harflerini ra'nın hükümlerini dikkate alarak sesli bir şekilde okuyunuz.

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٢﴾
وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٣﴾
الْقَارِعَةُ ﴿٤﴾ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٥﴾ وَمَا أَذْرِيكَ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٦﴾

Ra'nın hükümleri konusunun tekrarı için karekodu okutunuz.

16 bk. Karakaya - Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid*, 89.

4. Vakıf, İbtida, Vasıl ve İşaretleri

Kur'an-ı Kerim'de anlam bütünlüğünün sağlanabilmesi ve kastedilen mananın doğru bir şekilde anlaşılabilmesi için dikkat edilmesi gereken kurallar bulunmaktadır. Bu kurallar vakıf işaretleri, ibtida, vasıldır.¹⁷ Allah'ın (cc) "... Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku."¹⁸ emriyle Hz. Muhammed (sav) Kur'an-ı Kerim'i ayetler arasında durarak okumuştur.¹⁹

Vakıf

Sözlükte vakıf "durmak, durdurmak, kelimeyi kendinden sonraki kelimedenden ayırmak, kelimeyi harekeden kesmek" gibi anlamlara gelmektedir.²⁰ Tecvit ilminde ise "Kur'an-ı Kerim'i okuma esnasında durulacak yerlerde nefesle birlikte sesin kesilmesi" şeklinde tanımlanmaktadır.²¹ Kısa bir süre durulduktan sonra nefes alınarak okumaya devam edilmektedir.

Vakıf (Duruş) Kuralları

Kur'an-ı Kerim okurken bir kelime üzerinde vakfetmekle (durmakla) ilgili kurallar şunlardır:²²

a. Vakıf yapılacak kelimenin sonundaki harf harekeli (َ / ِ / ُ) ise hareke vermeden cezimli bir şekilde durulur.

ـ	ـ	ـ
Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
اللَّهُ الصَّمَدُ	بِرَبِّ النَّاسِ	الْعَالَمِينَ
Okunuşu	Okunuşu	Okunuşu
اللَّهُ الصَّمَدُ	بِرَبِّ النَّاسِ	الْعَالَمِينَ

b. Vakıf yapılacak kelimenin sonundaki harfin harekesi iki ötre ve iki esre ile bitiyorsa cezimli şekilde durulur. İki üstün ile bitiyorsa medd-i tabiî yapılarak okunur.

ـ	ـ	ـ
Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
وَأَذَانٌ	ذَاتَ لَهَبٍ	إِسْتِكْبَارًا
Okunuşu	Okunuşu	Okunuşu
وَأَذَانٌ	ذَاتَ لَهَبٍ	إِسْتِكْبَارًا

17 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 261.

18 Müzzemmil suresi, 4. ayet.

19 bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/558.

20 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 260.

21 bk. Kaya, *Tecvidli Kur'an Okuma Rehberi*, 75.

22 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 264-270.

c. Vakıf yapılacak kelimenin son harekesi sakirse herhangi bir değişiklik yapılmadan okunur. Son harfin, med harflerinden (ا و ی) biri olması hâlinde hareke iptal edilerek medd-i tabîi ile okunur.

ـ	ي	وا
Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
وَلَمْ يُولَدْ	فَنَسِي	كَفَرُوا
Okunuşu	Okunuşu	Okunuşu
وَلَمْ يُولَدْ	فَنَسِي	كَفَرُوا

Dikkat Edelim

Kural olarak iki sakin harf yan yana gelmez. Ancak vakıf yapılması hâlinde iki sakin harfin yan yana gelmesi uygundur.

وَالْفَجْرِ ← وَالْفَجْرِ | بِالصَّبْرِ ← بِالصَّبْرِ

d. Durulacak kelimenin son harfi şeddeli ise cezimli okunarak durulur. Bu durumda harfin şeddeli olduğunu vurgulamak için cezimli harfin biraz tutulması gerekir.

ـ	ـ	ـ
Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
خَفِي	أَشْح	مُسْتَقَرَّ
Okunuşu	Okunuşu	Okunuşu
خَفِي	أَشْح	مُسْتَقَرَّ

e. Durulacak kelimenin sonunda harekeli vav bulunduğunda önceki harfin harekesi ötre olursa sakin okunur. Kelimenin sonunda harekeli ya harfi bulunduğunda önceki harfin harekesi esre olursa kelime sakin okunur. Bu iki örnekte görüldüğü gibi kelime sonlarında med harfi olacağından medd-i tabîi yapılır.

ي	ي	و
Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
نِعْمَتِي	عِبَادِي	إِلَّا هُوَ
Okunuşu	Okunuşu	Okunuşu
نِعْمَتِي	عِبَادِي	إِلَّا هُوَ

f. Vakıf yapılacak kelimenin sonunda müenneslik te'si (ة) üzerinde durulunca te harfi he (ه) olarak cezimli bir şekilde okunur.

Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
مَعْدُودَةٌ	مِنَ الرَّحْمَةِ	الزَّكَاةُ
Okunuşu	Okunuşu	Okunuşu
مَعْدُودَةٌ	مِنَ الرَّحْمَةِ	الزَّكَاةُ

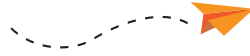
g. Vakıf yapılacak kelimenin sonunda açık te (ت) harfi varsa cezimli şekilde okunur.

Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
الصَّالِحَاتِ	خُلِقَتْ	هَذَا الْبَيْتِ
Okunuşu	Okunuşu	Okunuşu
الصَّالِحَاتِ	خُلِقَتْ	هَذَا الْبَيْتِ

h. Kelime sonunda vakıf yapılacağı zaman zamir olan he harfinin (ه) üzerindeki harekeye bakılmaksızın cezimli olarak durulur.

Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
رَبِّهِ	فِيهِ	عَنْهُ
Okunuşu	Okunuşu	Okunuşu
رَبِّهِ	فِيهِ	عَنْهُ

Vakıf konusunun tekrarı için
karekodu okutunuz.

Vakfın Çeşitleri

1. **Vakf-ı Tam:** Kendisinden sonraki kelime veya ifade ile ilgisi olmayan sözün her bakımdan tamamlandığı yerlerde yapılan vakıftır.

2. **Vakf-ı Kâfi:** Kelime her bakımdan tamam olmakla birlikte kendisinden sonraki kelime veya ifade ile anlam ilgisi devam eden yerde yapılan vakıftır.

3. **Vakf-ı Hasen:** Söz tamamlanmakla birlikte kendisinden sonraki kelime veya ifade ile söz bakımından ilgisi bulunan yerde yapılan vakıftır.

4. **Vakf-ı Kabih:** Anlatılmak istenen söz tamamlanmadan kendisinden sonraki kelime veya lafız ile sıkı ilişkisi olan yerde yapılan vakıftır.

Kur'an-ı Kerim'i okuma esnasında anlam ve kelime açısından durmanın gerekli ya da yanlış olduğu yerleri belirtmek üzere bazı işaretler kullanılmaktadır. Bu işaretlere

“secavend” denilmektedir. Bu işaretler ج, ز, ص, ط, ع, ق, م, لا harfleridir. Harekesiz vav (و) ile yazıldığı hâlde med yapılmayan bazı kelimelerin altında قصر, مد, قطع, س, kelimesi yazılmaktadır. Sekte, teshîl, imâle ve işmam ile okunması gereken kelimelerin altına da إشماء, تسهيل, سكتة ve إشماء kelimeleri konulmaktadır.²³

Vakıf İşaretleri (Secavendler) ve Anlamları²⁴

Vakıf İşareti	İsmi	Hükmü
م	Vakf-ı Lâzım	Durulması zorunludur, geçildiğinde anlam bozulur.
ط	Vakf-ı Mutlak	Durmak daha uygun görülürken geçmek de mümkündür.
ج	Vakf-ı Câiz	Geçilebileceği gibi durulması daha uygundur.
ز	Vakf-ı Mücevvez	Durmak yerine geçmek daha uygundur.
ص	Vakf-ı Murahhas	Ayetin uzun olduğu yerlerde nefes daralırsa durulabileceğini gösterir.
ق	Alâmet-i Vasl	Geçmek de durmak da uygun görülür.
لا	Vakf-ı Lâ	Durulması uygun görülmemektedir. Durulduğunda geriden alınarak okumaya devam edilir.
ع	Ayn	Bir konunun veya bir kıssanın bittiğini, yenisine geçildiğini gösterir.
قف	Alâmet-i Vakf	"Dur" anlamına gelir. Durmak daha uygun görülürken geçmek de mümkündür.
∴ ∴ ∴	Vakf-ı Murâkebe	Peş peşe gelen üç noktadan birinde durulacağını gösterir.
ك	Kezâlik	Kendisinden önceki ayetlerde bulunan vakıf işaretinin hükmünün geçerli olduğunu ifade eder.

Vakıf İşaretleri (Secavendler) ve Anlamları için karekodu okutunuz.

Sıra Sizde

Öğretmen rehberliğinde Kur'an-ı Kerim'den bulduğunuz vakıf işaretlerinin ayet numaralarını sınıfta paylaşınız ve arkadaşlarınızın da Kur'an-ı Kerim'de bu ayetleri bulmasını sağlayınız. Ayetleri vakıf kurallarına göre sınıfta okuyunuz.

23 bk. Mehmet Emin Maşalı, "Mushaf", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (Ankara: TDV Yayınları, 2020), 31/245.

24 bk. Çetin, Kur'an Okuma Esasları, 274-276.

İbtida

Sözlükte “başlamak, bir şeyi ilk defa yapmak, ilk defa okumaya başlamak, durduktan sonra okumaya devam etmek için tekrar başlamak” anlamlarına gelir.²⁵ İbtida yapılacağı zaman anlamın bozulmamasına dikkat edilmesi gerekir. İbtida, harekeye ve anlama uygun yerden yapılır. Hz. Muhammed’in (sav) sünnetiyle sabittir. O da Kur’an-ı Kerim’i ayet sonlarında durarak okurdu.²⁶

Okumaya başlanacak ayetin anlamı, devam eden yerle bütünlük sağlamalıdır. Bunun için bir önceki kelimedenden de durumuna göre başlanması uygundur. İbtida, ayet sonundaysa bir sonraki ayetin başından okumaya devam edilir. Ayet ortasındaysa anlam bütünlüğü sağlanacak şekilde aynı kelimedenden ya da bir öncekinden devam edilir. Ayet sonu ve durak işaretlerine dikkat ederek okumak ibtidanın doğru yapılmasını sağlar.

Kur’an-ı Kerim’de ibtida ile ilgili kurallar; tam, kâfi, hasen ve kabih olmak üzere dört kısımda incelenir:²⁷ Vakf-ı tam ve vakf-ı kâfilerde durulduktan sonra bir sonraki kelimedenden başlanır. Vakf-ı hasen, ayet sonunda ise bir sonrakinin başından okunarak devam edilir. Ayet ortasında yapılmışsa anlam bütünlüğünü sağlamak şartıyla aynı kelimedenden veya geriden okunur. Vakf-ı kabihlerde ise anlam bütünlüğü düşünülerek aynı kelime veya daha geriden başlamak gerekir.

Vasıl

Sözlükte vasıl “bir şeyi ulaştırıp birleştirmek, eklemek, yan yana getirmek” gibi anlamlara gelmektedir. Tecvit ilminde ise bir kelimeyi kendisinden sonra gelen kelimeye bağlayarak okumaya vasıl denilmektedir.²⁸

Kur’an-ı Kerim okurken bir kelimeyi sonraki kelimeye bağlamakla (geçişle) ilgili kurallar vardır.²⁹ Bu kurallar şunlardır:

a. İki kelimedenden birincisinin sonu veya ikinci kelimenin başı harekeliyse [üstün (ـُ), esre (ـِ) ve ötre (ـٍ)] vasıl gerçekleşir. Her iki kelime de harekeli ise normal şekliyle okunarak geçiş yapılır.

Birinci kelimenin son harfinin harekeli olmasına örnek:

عَلَيْكُمْ الْمَيَّةُ

İkinci kelimenin ilk harfinin harekeli olmasına örnek:

وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ

25 bk. Abdurrahman Çetin, “İbtidâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 42/461.

26 bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/558.

27 bk. Abdurrahman Çetin, “Vakf ve İbtidâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 42/462.

28 bk. Karakaya - Akın, *Kur’an Okuma ve Tecvid*, 115.

29 bk. Çetin, *Kur’an Okuma Esasları*, 282.

b. Geçiş yapılacak kelimenin ikisi de sakin ise birinci kelimenin sakin olan son harfi okunmaz veya hareke verilerek okunur.

Birinci kelimenin sakin olan son harfi, harf-i med (ا), (و), (ی) ise bu harf okunmaz. Harf-i medden önceki harf okunarak ikinci kelimeye geçilmesine örnek:	Yazılışı
	نَزَّلْنَا الذِّكْرَ
	Okunuşu نَزَّلَنْدِذِّكْرَ

Birinci kelimenin sakin olan son harfi, harf-i med (ا), (و), (ی) değilse bu kelimenin esre ile okunmasına örnek:	Yazılışı
	خُذِ الْعَفْوَ
	Okunuşu خُذِلْعَفْوَ

Tenvinler sakin nun hükmünde olduğundan kesreli nun şeklinde okunmasına örnek:	Yazılışı
	لَمَزَةٍ نَّالَّذِي
	Okunuşu لَمَزَةٍ نِالَّذِي

Sıra Sizde

Verilen ayette vakıf, ibtida ve vasıl kurallarını dikkate alarak sesli okuyunuz. Ayeti okurken uyguladığınız kuralları kısaca açıklayınız. (Bakara suresi, 286. ayet.)

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا
مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا
وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا
رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا
وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

5. Secde Ayetleri ve İşaretleri

Sözlükte secde “itaat etme, emrine uyma ve baş eğme” anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise secde “namaz kılariken alnı, burnu, elleri, dizleri ve ayak parmaklarını yere koymak” anlamında kullanılmaktadır.³⁰ Kur’an-ı Kerim okurken veya dinlerken secde edilmesi gereken ayetlere ise **secde ayeti** denilmektedir. Bu ayetler okunduğunda veya duyulduğunda yapılan secdeye de **tilavet secdesi** denilmektedir.³¹

Kur’an-ı Kerim’de secde ayetleri okunduğunda secde etmeyi öven ayetler de bulunmaktadır. Hz. Muhammed (sav) de secde edenleri cennetle müjdelemiştir. Bu durum Hz. Peygamber’in hadisinde şöyle buyrulmuştur: “*Âdemoğlu secde ayetini okuyup secde edince şeytan ağlar ve, ‘Yazıklar olsun bana! Âdemoğlu secdeyle emrolundu da hemen secde etti, cennet onundur; ben secdeyle emrolundum, ama secde etmekten kaçındım, bana da cehennem vardır’ diyerek oradan uzaklaşır.*”³² Secde ayetlerinin genel özellikleri şunlardır: Allah’ın (cc) emirlerini içermesi, yerlerde ve göklerde bütün varlıkların, müminlerin, meleklerin, peygamberlerin Allah’a (cc) secde etmesi vurgulanmaktadır. Secde ayetlerinin geçtiği sayfalarda secde yapılmasının gerekliliğini belirten işaretler bulunmaktadır. Secde ayetinin bulunduğu sayfalarda ayetin hizasında bulunan tezhibin içerisinde **سجدة** (secde) kelimesi yer almaktadır. Kur’an-ı Kerim okuyan kişinin bu sayede secde ayetini fark ederek tilavet secdesini uygulaması gerekmektedir.

Tilavet Secdesinin Yapılışı:

Tilavet secdesi yapılırken secdeyi yapacak kişi abdestli bir şekilde, kibleye yönelerek ayağa kalkıp niyet eder.

Ellerini namaza başlar gibi kaldırmadan **اللَّهُ أَكْبَرُ** (Allahüekber)* diyerek secdeye gider.

Secdede üç defa **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى** (sübhâne rabbiye’l-a’lâ)** diyerek tekrar tekbir ile ayağa kalkar.

Secdeden kalkarken **سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ** (semi’nâ ve ata’nâ ğufrâneke rabbenâ ve ileykel mesîr.)*** ayetini okur ve tilavet secdesini tamamlar.³³

Kur’an-ı Kerim’de secde ayetlerinin sayısı on dördtür ve bu ayetler şunlardır:

1. Araf suresi, 206. ayet.

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

“Şüphesiz Rabbin katındaki (melek)ler O’na ibadet etmekten büyüklenmezler. O’nu tesbih ederler ve yalnız O’na secde ederler.”

* Allahüekber: “Allah (cc) en büyüktür.”

** sübhâne rabbiye’l-a’lâ: “En yüce olan Rabbim her türlü kusurdan uzaktır.”

*** semi’nâ ve ata’nâ ğufrâneke rabbenâ ve ileykel mesîr: “İşittik, itaat ettik. Ey Rabbimiz, affına sığındık! Dönüş sanadır.”

30 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 324.

31 bk. Çetin, Kur’an Okuma Esasları, 397.

32 Müslim, İmân, 133.

33 bk. Abdurrahman Çetin, “Tilâvet secdesi”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 41 / 158.

2. Rad suresi, 15. ayet.

وَاللَّهُ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُم بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ﴿١٥﴾

“Göklerde ve yerde bulunanlar da onların gölgeleri de sabah akşam ister istemez sadece Allah’a secde ederler.”

3. Nahl suresi, 49. ayet.

وَاللَّهُ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٩﴾

“Göklerde bulunanlar, yerdeki canlılar ve bütün melekler, büyüklük taslamadan Allah’a secde ederler.”

4. İsra suresi, 107. ayet.

قُلْ أَمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٠٧﴾

“De ki: Ona ister inanın, ister inanmayın. Şüphesiz, daha önce kendilerine ilim verilenler Kur’an kendilerine okunduğunda derhâl yüzüstü secdeye kapanırlar.”

5. Meryem suresi, 58. ayet.

أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّنَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَءِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ﴿٥٨﴾

“İşte bunlar Âdem’in ve Nuh ile beraber (gemiye) bindirdiklerimizin soyundan İbrahim’in, Yakub’un ve doğru yola iletip seçtiklerimizin soyundan kendilerine nimet verdiğimiz nebilerdir. Kendilerine Rahman’ın ayetleri okunduğu zaman ağlayarak secdeye kapanırlardı.”

6. Hac suresi, 18. ayet.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾

“Görmez misin göklerde ve yeryüzünde bulunanlar; güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu hep O’na secde etmektedir! Niceleri de azabı hak etmiştir. Allah’ın hakir kıldığı kimseyi onurlandırabilecek birisi yoktur. Kuşkusuz Allah dilediğini yapar.”

7. Furkan suresi, 60. ayet.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا
وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٦٠﴾

“Onlara ‘Rahman’a **secdeye kapanın.**’ denildiğinde ‘Rahman da nedir? Senin bize emrettiğine mi secde edeceğiz?’ derler ve bu onların nefretini artırır.”

8. Neml suresi, 25. ayet.

أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبَاءَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا
تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾

“Göklerde ve yerde gizli olanı ortaya çıkaran, sizin gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz şeyleri bilen Allah’a **secde etmesinler** diye (şeytan onları yoldan çıkarmış.)”

9. Secde suresi, 15. ayet.

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

“Bizim ayetlerimize ancak kendilerine bu ayetlerle öğüt verildiği zaman **secdeye kapanan**, kibirlenmeksizin Rablerine hamd ederek tesbih edenler inanırlar.”

10. Sad suresi, 24. ayet.

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجَتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ وَإِنْ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ وَظَنَّ
دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿٢٤﴾

“Davud dedi ki: ‘Ant olsun, senin koyununu kendi koyunlarına katmak istemek suretiyle sana zulmetmiştir. Esasen ortakların pek çoğu birbirine haksızlık eder. Ancak iman edip salih ameller işleyenler başka. Onlar da pek azdır.’ Davud bizim kendisini imtihan ettiğimizi anladı. Derken Rabbinden bağışlama diledi, **eğilerek secdeye kapandı** ve Allah’a yöneldi.”

11. Fussilet suresi, 37. ayet.

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ
وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾

“Gece, gündüz, Güneş ve Ay Allah’ın varlığının delillerindendir. Güneş’e ve Ay’a secde etmeyin. Eğer gerçekten Allah’a kulluk ediyorsanız onları yaratan **Allah’a secde edin.**”

12. Necm suresi, 62. ayet.

﴿٦٢﴾ فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا

“Haydi, Allah’a secde edin ve ona kulluk edin.”

13. İnşikak suresi, 21. ayet.

﴿٢٥﴾ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ

“Onlara Kur’an okunduğu zaman secde etmiyorlar.”

14. Alak suresi, 19. ayet.

﴿١٩﴾ كَلَّا لَا تُطِيعُهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ

“Hayır! Sakın sen ona uyma, secde et ve Rabbin'e yaklaş.”

Sureleri tecvit uygulamalarına dikkat ederek karekoddan okuyunuz.

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

Ant olsun zamana ki insan gerçekten ziyan içindedir. Ancak iman edip de salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (Onlar ziyanda değillerdir).

(Asr suresi, 1-3. ayetler.)

Asr suresi Kur’an-ı Kerim’in 103. suresidir. Tekâsür ve Hümeze sureleri arasındadır. Mekke Dönemi’nde indirilmiştir. Ayet sayısı üçtür. Sure, ismini birinci ayetten alır. Asr “mutlak zaman, seksen veya yüz senelik zaman dilimi, ikinci vakti” gibi anlamlara gelir. Asr suresi kısa bir sure olmakla beraber Kur’an-ı Kerim’deki bütün nasihatlerin özü sayılır. Birinci ayette asra yemin edilirken ikinci ayette insanların hüsrân içinde bulundukları belirtilir. Üçüncü ayette ise inananların, salih amel işleyenlerin, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenlerin bundan müstesna olduğu ifade edilir.³⁴

34 bk. Muhammed Eroğlu, “Asr Sûresi”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 3/502.

Sıra Sizde

Asr suresini tecvit kurallarına uygun olarak hep birlikte yüksek sesle okuyunuz.

Dinleyelim

Asr suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Araştıralım

Asr suresinde bireysel ve toplumsal yaşamda dikkate alınması gereken hangi ilkeler yer almaktadır? Araştırınız.

2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ
 الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنْزِيلُ الْمَلَكَةِ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
 مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Biz onu (Kur'an'ı) Kadir Gecesi'nde indirdik. Bilir misin nedir Kadir Gecesi? Kadir Gecesi bin aydan hayırlıdır. O gece melekler ve ruh, rablerinin izniyle her bir iş için iner dururlar. O gece tan yeri ağarınca kadar esenlik doludur.

(Kadir suresi, 1-5. ayetler.)

Kadir suresi Kur'an-ı Kerim'in 97. suresidir. Alak ile Beyyine suresi arasındadır. Mekke Dönemi'nde indirilmiştir. Ayet sayısı beştir. Sure, ismini üç defa tekrarlanan ve üstünlüğü sebebiyle "Leyletü'l-Kadr" olarak nitelenen geceden alır. Kadr "azamet ve şeref" anlamlarına gelir. Surede Kur'an-ı Kerim'in ne zaman indirildiğinden ve bu zamanın özelliklerinden bahsedilir. Söz konusu ayetlerde Kadir Gecesi'nin bin aydan daha hayırlı olduğu ifade edilir. O gecede Allah'ın izniyle meleklerin yeryüzüne indiği anlatılır. Surenin sonunda, fecrin doğuşuna kadar bütün geceyi manevi bir huzurun kapladığı belirtilir.³⁵

35 bk. M. Sait Özervarlı, "Kadr Sûresi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), 24/139-140.

Sıra Sizde

Kadir suresini tecvit kurallarına uygun olarak hep birlikte yüksek sesle okuyunuz.

Dinleyelim

Kadir suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Araştıralım

Kadir suresinde bireysel ve toplumsal yaşamda dikkate alınması gereken hangi ilkeler yer almaktadır? Araştırınız.

3. Ayetelkursi ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
 وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. O'nu ne bir uyuklama tutabilir ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindeki ve arkalarındakileri (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar O'nun ilminden kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.) Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O'na güç gelmez. O yücedir, büyüktür.

(Bakara suresi, 255. ayet.)

Ayetelkürsi, Bakara suresinin 255. ayetidir. İsmi ayetin içinde geçen ve “taht, hükümlerlik, ilim, kudret” gibi manalara gelen kürsi kelimesinden alır. Tamamı on cümleden ibaret olan Ayetelkürsi’de Allah’ın (cc) birliği, O’nun hay (daima diri) ve kayyum (kendiliğinden var olabilen) olduğu belirtilir. Ayette Allah’ın (cc) uyuklama ve dalgınlık gibi beşerî sıfatlardan uzak olup kâinatı kendi tasarrufunda bulundurduğuna vurgu yapılır.³⁶

Sıra Sizde

Ayetelkürsi’yi tecvit kurallarına uygun olarak hep birlikte yüksek sesle okuyunuz.

Dinleyelim

Ayetelkürsi’yi yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Araştırılım

Ayetelkürsi’de bireysel ve toplumsal yaşamda dikkate alınması gereken hangi ilkeler yer almaktadır? Araştırınız.

36 bk. Mustafa Çetin, “Ayetü'l Kürsî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 4/244-245.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI

A) Aşağıda verilen açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına göre okumanın önemi nedir? Kısaca açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

2. Ayetelkursi'de Allah'ın (cc) isimlerinden hangileri geçmektedir? Anlamları ile birlikte yazınız.

.....

.....

.....

.....

3. Kadir Gecesi'nin bin aydan daha hayırlı olmasının sebebi ne olabilir? Kısaca belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

4. Kur'an-ı Kerim tecvit kurallarına göre okunmadığı zaman ortaya çıkan sonuçlar neler olabilir? Üç tanesini yazınız.

.....

.....

.....

.....

5. Asr suresindeki tecvit kurallarından üç tanesini kısaca açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

B) Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi Asr suresinin genel özelliklerinden birisi değildir?

- A) Medine Dönemi'nde indirilmiştir.
- B) Kur'an-ı Kerim'in 103. suresidir.
- C) Asr ikinci vakti anlamına gelmektedir.
- D) Tekâsür ve Hümeze sureleri arasında yer almaktadır.

2. Ayşe bir takvim sayfasında yazan şu ayeti okumuştur:

“Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. O’nu ne bir uyuklama tutabilir ne de bir uyku...” (Bakara suresi, 255. ayet.)

Aşağıdakilerden hangisi Ayşe’nin okuduğu ayeti vurgulamaktadır?

- A) Peygamberlerin insanlığını vurgulamaktadır.
- B) Kader ve kazaya olan inancı vurgulamaktadır.
- C) Ahiret gününe imanın esaslarını vurgulamaktadır.
- D) Allah’ın (cc) beşerî özelliklerinin olmamasını vurgulamaktadır.

3. **بَيْنَهُمْ رُحَمَاءُ** Bu örnekte hangi tecvit kuralı bulunmaktadır?

- A) Ra harfinin ince okunması
- B) İdgam-ı Bila-gunne
- C) Sakin mim’in izharı
- D) Sakin mim’in ihfası

4. **لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ** Verilen ayette altı çizili kelimedede hangi tecvit kuralı uygulanmaktadır?

- A) İdgam-ı Misleyn Mea'l-gunne
- B) İdgam-ı Mea'l-gunne
- C) İdgam-ı Bila-gunne
- D) İdgam-ı Misleyn

5. Aşağıda yazılışı verilen kelimelerden hangisinin okunuşu yanlıştır?

OKUNUŞU	YAZILIŞI
A) مِنْ أَلَدْنَكَ	مِنْ لَدُنْكَ
B) مِنْ رَبِّهِمْ	مِنْ رَبِّهِمْ
C) مُصَدِّقًا لِمَا	مُصَدِّقًا لِمَا
D) مِنْ مَسَدٍ	مِنْ مَسَدٍ

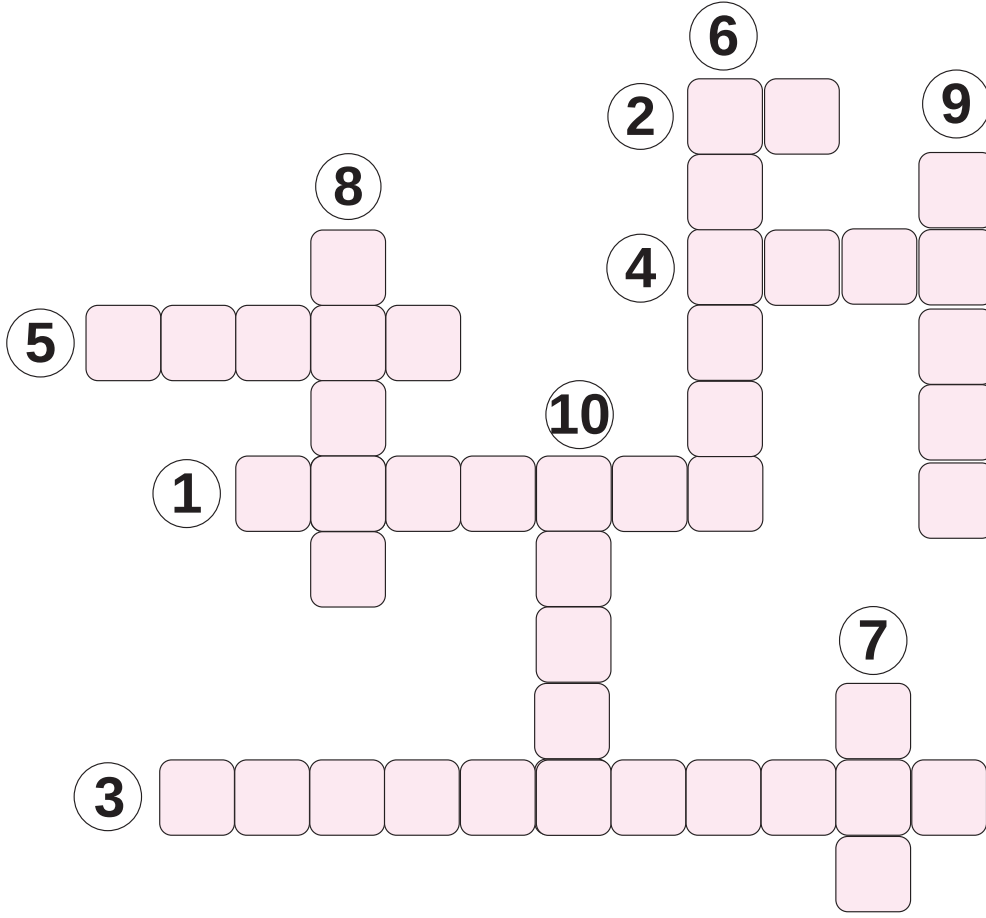
C) Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları verilen kelimeleri dikkate alarak doldurunuz.**(Mekke - birinci - secavend işaretleri - Ayetelkürsi- on dört - ibtida)**

1. Kur'an-ı Kerim'de yerde secde ayeti vardır.
2. Kur'an-ı Kerim okurken durulması gereken yerler ile gösterilir.
3. Kadir suresi Dönemi'nde indirildi.
4. Kur'an-ı Kerim okurken durduktan sonra devam etmek için tekrar başlamaya denir.
5. Asr suresi ismini ayette geçen asr kelimesinden alır.

D) Aşağıdaki ifadeleri okuyarak doğru ise başına "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. () Sakin nun veya tenvidinden sonra يَمْنُو harflerinden bir tanesi gelirse İd-gam-ı mea'l-gunne olur.
2. () Ayetelkürsi Bakara suresinin 286. ayetinde yer alır.
3. () وَادْكُرِ اسْمَ kelimesinde ra harfinin ince okunması gerekmektedir.
4. () Secavend işaretlerinden mim (م) işaretinde durulmadığı zaman anlam bozulmaktadır.
5. () Sakin mim'in okunuş şekilleri beş kısımda incelenmektedir.

E) Aşağıdaki soruları cevaplayarak bulmacayı çözünüz.

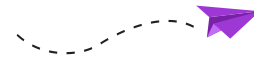
Soldan Sağa

1. Secde ayeti okunduğunda yapılan secde.
2. Durulduğunda he sesi ile okunan harf.
3. Bakara suresinde Allah'ın (cc) ilim ve kudretinden bahseden bölüm.
4. Cuma namazının farz kılındığı sure.
5. Kur'an-ı Kerim okurken bir harfi diğer harfe katmak.

Yukarıdan Aşağıya

6. Kur'an-ı Kerim'i kurallarına göre okumak.
7. Kur'an-ı Kerim'deki 103. sure.
8. İsmi Leyletü'l-Kadr diye nitelenen geceden alan sure.
9. Ra harfinin ötreli olması hâlinde okunmasıdır.
10. İki kelimeyi birbirine bağlayan tecvit kuralıdır.

Daha fazla soru için

A

aciz: Gücü bir işe yetmez olanın durumu, güçsüzlük.

adalet: 1. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme. 2. Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması.

adil: Adaletle iş gören, adaletten, doğruluktan ayrılmayan, hakkı yerine getiren, adaletli.

ahlak: Bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları.

âlem: 1. Evren 2. Dünya, cihan.

amel: Dinin buyruklarını yerine getirmek için yapılan iş, fiil veya hareket.

ayet: Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

azamet: Ululuk, büyüklük.

azap: İslam inanışına göre dünyada günah işlemiş olanlara ahirette verilecek ceza.

azim: Bir işteki engelleri yenme kararlılığı.

B

barış: Uyum, karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan ortam.

bağışlanma: Bağışlanmak işi, affedilme, affolma.

bedevi: Çölde, çadırdaki yaşayan göçebe.

beşerî: İnsanoğlu ile ilgili.

bilinç: İnsanın kendisini ve çevresini tanıma yeteneği, şuur.

C-Ç

cahil: 1. Öğrenim görmemiş, okumamış. 2. Belli bir konuda yeterli bilgisi olmayan.

caiz: Din, yasa, töre vb. bakımdan işlenmesinde, yapılmasında sakınca olmayan, yapı-
lıp işlenmesine izin verilen.

Cebrail: Allah (cc) tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen dört büyük melekten biri.

cesaret: Güç veya tehlikeli bir işe girişirken kişinin kendinde bulduğu güven.

D

delil: 1. İnsanı aradığı gerçeğe ulaştırabilecek iz, emare. 2. Kanıt.

din: Âdet, yol, gidişat, ceza, mükâfat, hesap, ceza ve mükâfatın karşılığının verildiği gün. İnanç ve ibadet sistemi.

direnç: Dayanma, karşı koyma gücü, mukavemet.

E

edep: 1. Toplum töresine uygun davranma. 2. İyi ahlak, incelik, terbiye.

erzak: Uzun süre saklanabilen yiyeceklerin genel adı.

evren: Düzenli ve uyumlu bir bütün olarak düşünülen bütün varlıklar; kâinat.

evrensel: 1. Evrenle ilgili. 2. Bütün insanlığı ilgilendiren.

F

fasık: Allah'ın (cc) emirlerini tanımayan, sapkın, günah işleyen.

fazilet: 1. Ahlakın övdüğü iyi olma, alçak gönüllülük, yiğitlik, doğruluk vb. niteliklerin genel adı. 2. Erdem.

fecir: 1. Tan. 2. Tan kızılığı.

felaket: Büyük zarar, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay veya durum, yıkım, bela.

furkan: Hakla bâtılı ayırma, bu ayrılmayı sağlayan Allah'ın (c.c) koyduğu ölçü, gönderdiği kitap; kurtuluş ve zafer gibi anlamlara gelen bir Kur'an terimi.

G-Ğ

gayb: Akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı.

gayret: Çalışma, çaba, çalışma isteği.

geniz: Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü.

gıybet: 1. Dedikodu. 2. Başkalarını çekiştirmek ve kınamak üzere yapılan konuşma.

günah: Dinî bakımdan suç sayılan iş veya davranış.

günahkâr: Günah işlemiş olan, günahı olan.

H

hadis: Hz. Muhammed'in (sav) söz ve davranışları.

hak: Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç.

hakim: 1. "Bütün sözleri ve fiilleri adalete ve ilme dayanan, her şeyi bilen, hikmetli bir biçimde yaratmasını sürdüren, dünyada adaletin kaynağı, ahirette ise tüm insanlar arasında adaleti ile hükmedecek olan." anlamında Allah'ın (cc) esmayihüsnasından biri. 2. Her şeye hükmeden, hükümlerin koyucusu ve kaynağı; Allah (cc).

hâkim: Başta gelen, başta olan, baskın çıkan.

hidayet: Doğru yol, hak olan Müslümanlık yolu.

I-İ

ırk: 1. Kalıtsal olarak ortak fiziksel ve fizyolojik özelliklere sahip insanlar topluluğu. 2. Soy.

ibadet: Bir dinin buyruklarını yerine getirme.

ibret: Kötü bir olaydan alınması gereken ders, uyarıcı sonuç.

iftira: Bir kimseye kasıtlı ve asılsız suç yükleme, kara çalma.

ihlas: 1. İbadetlerdeki içtenlik. 2. Temiz sevgi ve yürekten bağlılık.

ihmal: Gereken ilgiyi göstermeme, boşlama, savsaklama, savsama, önem vermeme.

ilah: Kâinatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık.

ilahî: Tanrı ile ilgili olan, Tanrı'ya özgü olan, tanrısal.

iman: 1. İnanç. 2. Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma.

istirahat: Dinlenme, rahat etme.

itaat: Söz dinleme, boyun eğme, buyruğa uyma.

J-K

kabile: 1. Boy. 2. Ortak bir atadan türediklerine inanılan toplumsal ve ekonomik ilişkilerinde anaerkil, ataerkil anlayışı uygulayan geleneksel topluluk.

kâinat: Evren.

kayyum: Belli bir malın yönetilmesi veya belli bir işin yapılması için görevlendirilen kimse.

kelam: Söz.

kerim: Yarattıklarını rızıklandırmayı, yaşatmayı, şefkat göstermeyi sürdüren, nimetlerini karşılıksız veren, insanların bir kısmını inkâr ve isyanlarına rağmen cezalandırma hususunda acele etmeyen, tövbeleri çokça kabul eden, cömert, ulu, büyük ve en şerefli.

kervan: Toplu olarak birbiri ardınca gelen şeyler.

kudret: 1. Bir işi yapabilme, bir direnmeyi yenme gücü. 2. İstedigini yaptırabilme gücü.

L

lafız: Söz, kelime.

layık: Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.

lütuf: Önem verilen, sayılan birinden gelen iyilik ve yardım, ihsan, inayet, atıfet.

M

mahreç: Ses yolunda harflerin çıktığı yerleri ifade eden kıraat ve lugat terimi.

mahremiyet: Gizlilik.

manevi: Görülmeyen, duyularla sezilebilen, ruhani, tinsel, maddi karşıtı.

meal: Kur'an-ı Kerim çevirileri için kullanılan bir terim.

merhamet: Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma.

minnet: Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.

muciz: Aciz bırakan.

Mushaf: Kur'an-ı Kerim ayetlerinin iki kapak arasında toplanmasından oluşan kitap.

mükâfat: Ödül.

mümin: 1. Müslüman. 2. İnanan, inançlı, imanlı.

N

nazil: İnlen, inmiş.

nimet: 1. İyilik, lütuf, ihsan. 2. Yaşamak için gerekli her şey.

niyaz: Yalvarma, yakarma.

nüzul: İnme.

O

oruç: Allah'a (cc) ibadet amacıyla yeme, içme vb. şeylerden belli bir süre kendini alıkoyma.

otlak: Hayvan otlatılan yer, yaylak, mera.

Ö

öfke: Engelleme, incinme veya gözdağı karşısında gösterilen saldırganlık tepkisi, kızgınlık, hışım, hiddet, gazap.

öğüt: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.

P

pekiştirmek: Sağlamlaştırmak.

pınar: Yerden kaynayarak çıkan su, kaynak.

R

Rab: Allah'ın (cc) isimlerinden biri.

Rahîm: 1. Koruyan, acıyan, merhamet eden. 2. Allah'ın (cc) isimlerinden biri.

Rahman: 1. Herkese, her canlıya merhamet eden. 2. Allah'ın (cc) isimlerinden biri.

rahmet: Birinin suçunu bağışlama, yarlıgama, merhamet etme.

rızık: Allah'ın (cc) canlılara verdiği maddi ve manevi nimetler.

S

sadaka: Gönüllü olarak veya dinî bir vecibeyi yerine getirmek üzere ihtiyaç sahiplerine yapılan maddi yardım.

sadık: Sadakatli.

salih: Dine ve dünyaya yönelik faydalı işlerle bu işleri yapan kimseler için kullanılan bir kavram.

sevap: Dinî açıdan makbul sayılan davranışların ahiretteki mükâfatı anlamında bir terim.

sevk etmek: 1. Gönderme, götürme. 2. Sürüklemek, itmek.

sure: Kur'an-ı Kerim'i oluşturan yüz on dört bölümden her biri.

Ş

şehadet: Tanıklık.

şefaât: Birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için o kimseyle Tanrı arasında peygamberin yaptığı aracılık.

şükür: Allah'a (cc) duyulan minneti dile getirme.

T

tasarruf: 1. Bir şeye sahip olma ve onu istediği gibi kullanma yetkisi; kullanım. 2. Tutum.

tavsiye etmek: Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını öğütlemek.

tebliğ: 1. Bir şeyi veya bir haberi ulaştırmak. 2. Peygamberlerin vahiy yoluyla aldıkları bilgiyi insanlara ulaştırması.

tefsir: Kapalı bir şeyi açma, bir manayı açığa çıkarma ve bir şeyi açıklama. Kur'an-ı Kerim ayetlerinin anlamlarını açıklamaya, hükümlerini ve bu hükümlerin dayandığı gerekçeleri açığa çıkarmaya ve ayetleri belirli bir yöntem çerçevesinde yorumlamaya

yarayan ilim dalı.

telaffuz: Kelimenin ses, hece, ton ve vurgu bakımından söylenişi; sesletim, söyleyiş.

tevatür: Arkası kesilmeden birbirini izleyen, birbiri ardına gelen, toplumdan topluma kesintisiz olarak aktarılan, nakledilen.

tevekkül: Herhangi bir işte elinden geleni yapıp daha sonrasını Allah'a (cc) bırakma, Allah'a (cc) güvenme.

tezhip: Yazma kitaplarda, sayfaların yaldız ve boya ile bezenmesi, yaldızlama.

tilavet: Kur'an'ı Kerim'i güzel ve yüksek sesle, usulünce okuma.

tövbe: İşlediği bir günah veya suçtan pişman olarak bir daha yapmamaya karar verme.

U-Ü

usul: Bilimde belli bir sonuca erişmek için belli ilke ve kurallara göre izlenen yol, metot.

V

vaat: Bir işi yerine getirmek için verilen söz.

vacip: İslam dinine göre yapılması gerekli olan.

vahiy: Allah'ın (cc) dilediği emir, hüküm ve bilgileri peygamberine bildirmesi anlamında terim.

vâris: Mirasçı.

vasıf: Nitelik.

vasiyet: Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

Y-Z

zahire: Gerektiğinde kullanılmak için saklanan tahıl, aşıklık.

zalim: Acımasız ve haksız davranan, zulmeden.

zan: Sanı.

zikretmek: Adını söylemek, sözünü söylemek, anmak.

zindan: Tutuklu veya hükümlülerin içine konulduğu kapalı yer.

ziyan: Zarar.

CEVAP ANAHTARI

Abdulkerîm El-Kuşeyrî. *Letâifu'l-İşârât Kuşeyrî Tefsiri*. 6 cilt. çev. Mehmet Yalar, İstanbul: İlk Harf Yayınevi, 2013.

Atar, Fahrettin. "Sulh". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 37: 481-485. İstanbul: TDV Yayınları, 2009.

Bilmen, Ömer Nasuhi. *Kur'an-ı Kerim'in Tefsiri ve Türkçe Meâli Alisi*. 8 cilt. İstanbul: İpek Yayın Dağıtım, ts.

Bırışık, Abdulhamit. "Kur'an". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 35: 383-388. İstanbul: TD Yayınları, 2008.

Buhari. *Sahih-i Buhârî*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1992.

Çakan, İsmail L. ve Mehmed N. Solmaz. *Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Peygamberler ve Tevhîd Mücâdeles*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2006.

Çağrı, Mustafa. "Dua". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 9: 536-539. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Çelebi, İlyas. "Kelime-i Şehâdet". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Ek-2: 36-37. İstanbul: TDV Yayınları, 2019.

Çetin, Abdurrahman. *Kur'an Okuma Esasları*. Bursa: Emin Yayınları, 2020.

Çetin, Abdurrahman. "Tilâvet secdesi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 41: 157-159. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Çetin, Abdurrahman. "Vakf ve İbtidâ". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 42: 461-463. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Çetin, Mustafa. "Ayetü'l-Kürsî". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 4: 244-245. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Cilacı, Osman. "Dua". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 9: 535-536. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Eroğlu, Muhammed. "Asr Sûresi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 3: 502. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Ersoy, Mehmet Âkif. *Safahat*. haz. M. Ertuğrul Düzdağ. İstanbul: Çağrı Yayınları, 2008.

Erul, Bünyamin. "Vedâ Hutbesi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 42: 591-593. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

et-Taberi, İbni Cerir. *Taberî Tefsiri*. çev. Mehmet Keskin. 6 cilt. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.

Gökçe, Cüneyt. "Berzah". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 5: 525. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.

Hadislerle İslâm. Mehmet Emin Özafşar vd. 1-7 Cilt, İzmir: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 4. Basım, 2020.

Harman, Ömer Faruk. "Süleyman". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 38: 56-60. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Harman, Ömer Faruk. "Ya'kûb". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 43: 274-276. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.

Işık, Emin. "Hucurât Sûresi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 18: 278-279. İstanbul: TDV Yayınları, 1998.

İbni Kesir. *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsîri*. 16 cilt. çev. Bekir Karlığa ve Bedrettin Çetiner. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1991.

İmam Kurtubî. *el-Câmiu li'-Ahkâmî'l-Kur'ân*. 20 cilt. çev. M. Beşir Eryarsoy. İstanbul: Buruc Yayınları, 2015.

Karagöz, İsmail vd. *Dinî Kavramlar Sözlüğü*. Ankara: DİB Yayınları, 2010.

Karagöz, İsmail. "İdğam". *Dinî Kavramlar Sözlüğü*. Ankara: DİB Yayınları, 2010.

Karakaya, Ayşe ve Mehmet Akın. *Kur'an Okuma ve Tecvid*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2021.

Karaman, Fikret. "İslam". *Dinî Kavramlar Sözlüğü*. Ankara: DİB Yayınları, 2010.

Karaman, Hayreddin vd. *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*. Ankara: DİB Yayınları, 2020.

Kaya, Davut. *Tecvidli Kur'an Okuma Rehberi*. Ankara: DİB Yayınları, 2022.

Köksal, M. Asım. *Peygamberler Tarihi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2005.

Köprülü, Orhan F. "Efendi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 10: 455-456. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Malik b. Enes. *Muvatta*. çev. Ahmet Büyükpınar. İstanbul: Beyan Yayınları, 1994.

Maşalı, Mehmet Emin. "Mushaf". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 31: 242-248. Ankara: TDV Yayınları, 2020.

MEB Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı (Ortaokul-İmam Hatip Ortaokulu 5-8. Sınıflar). Ankara, 2018.

Özervarlı, M. Sait. "Kadr Sûresi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 24: 139-140. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.

Özler, Mevlüt. "Tevhid". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 41: 18-20. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Paçacı, İbrahim vd. *Kur'an-ı Kerim Meâli*. Ankara: DİB Yayınları, 2014.

Sürmeli, Mehmet vd. *Dinî Terimler Sözlüğü*. ed. Ahmet Nedim Serinsu. Ankara: MEB Yayınları, ts.

Sinanoğlu, Mustafa. "İslâm". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 23: 1-2. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.

Sinanoğlu, Mustafa. "Şirk". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 39: 193-198. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Topaloğlu, Bekir. "Yûsuf". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 44: 1-5. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.

Toprak, Süleyman. "Haşır". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 16: 416-417. İstanbul: TDV Yayınları, 1997.

Tuğral, Rahim. *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*. İzmir: İzmir İlâhiyat Fakültesi Vakfı, 2009.

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.

Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2021.

Uludağ, Süleyman. "Amel". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 3: 13-16. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Uludağ, Süleyman. "Takvâ". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 39: 484-486. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Yavuz, Yusuf Şevki. "Âmentü". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 3: 28-30. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Yavuz, Yusuf Şevki. "Peygamber". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 34: 257-262. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.

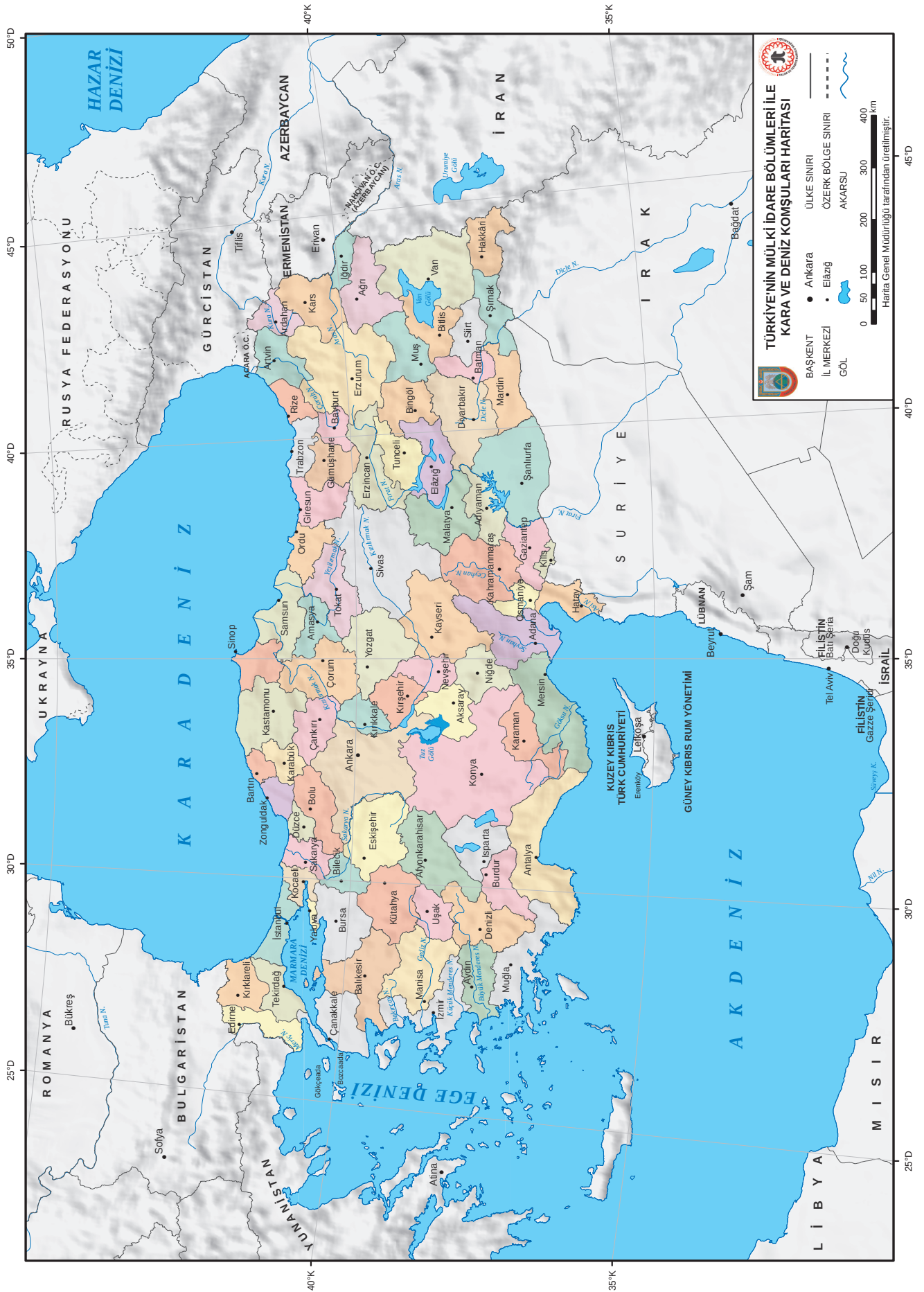
Yazır, Elmalılı M. Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili*. 10 cilt. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.

Kaynakça atıf sistemi, İsnad 2. Edisyon yazım kuralları ve kaynak gösterme biçimine göre düzenlenmiştir.

GÖRSEL VE GENEL AĞ

KAYNAKÇASI

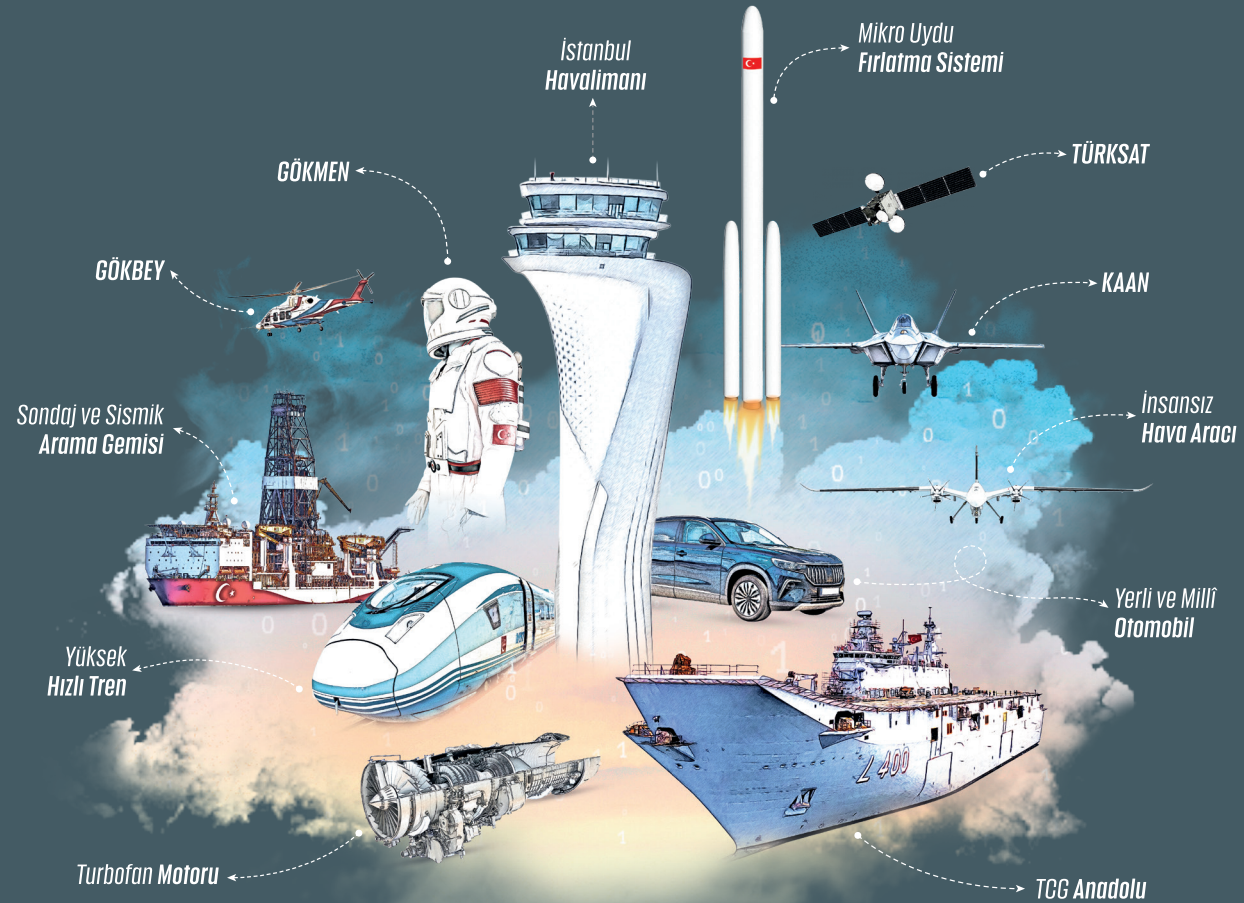
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

DERS KİTABI

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu

KUR'AN-I KERİM - 8

KUR'AN-I KERİM

8. SINIF

